

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM KAPSAMINDA
CUNDA (ALİBEY) ADASI
TURİZM YÖNETİM PLANI MODELİ ÖNERİSİ**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
Ece KAYA
(502071802)**

**Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 20 Aralık 2010
Tezin Savunulduğu Tarih : 26 Ocak 2011**

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Nuran ZEREN GÜLERSOY

**Diğer Jüri Üyeleri : Prof. Dr. İclal DİNÇER (YTÜ)
Doç. Dr. Ferhan GEZİCİ (İTÜ)**

OCAK 2011

ÖNSÖZ

Tezin hazırlanması sürecinde bana destek veren, çalışmayı yönlendiren, hocam Sayın Prof. Dr. Nuran ZEREN GÜLERSOY’a, tüm sabrı, yardımları ve emeği için en içten teşekkürlerimi sunarım.

Her türlü zorluğu ve sorunu aşmamda en büyük desteğim olan, bu çalışmanın tamamlanmasında her türlü maddi ve manevi yardımı hiçbir zaman esirgemeyen eşim Şafak KAYA’ya tez çalışmam süresince de hep yanımda olduğu için teşekkür ederim.

Ayrıca tüm hayatım boyunca olduğu gibi bana her zaman destek olan aileme, bu çalışmaya benimle birlikte emek veren amcam Yüksek Mimar Erol ÖZDOĞAN’a ve desteğini esirgemeyen Prof. Dr. İrfan ARIKAN’a teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak araştırmalarım sırasında beni yönlendiren ve her konuda destek olan arkadaşlarım Uzman Dr. A. Buket ÖNEM’e, Arş. Gör. Kerem Yavuz ARSLANLI’ya ve Arş. Gör. İrem AYRANCI’ya teşekkür ediyorum.

Aralık 2010

Ece Kaya

Turizm İşletmecisi

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ.....	iii
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR.....	vii
ÇİZELGE LİSTESİ.....	ix
ŞEKİL LİSTESİ.....	xi
ÖZET.....	xiii
SUMMARY	xv
1. GİRİŞ	1
1.1 Çalışmanın Amacı	2
1.2 Çalışmanın Kapsamı	2
1.3 Çalışmanın Yöntemi.....	3
2. TURİZM PLANLAMASI	7
2.1 Turizm Planlamasının Nedenleri.....	9
2.2 Turizm Planlamasının Gelişimi.....	10
2.3 Turizm Planlaması Türleri.....	12
2.4 Turizm Planlaması Yaklaşımları	14
2.4.1 Sürdürülebilir turizm planlaması	15
2.4.1.1 Sürdürülebilir turizmin genel ilkeleri	16
2.4.1.2 Sürdürülebilir turizmin amaçları	18
2.4.1.3 Kaynakların sürdürülebilir turizm amaçlı kullanımı	18
2.4.2 Sürdürülebilir turizm için turizm yönetim ve gelişim planları	21
2.4.2.1 Turizm yönetim planı	21
2.4.2.2 Turizm yönetim planı adımları	22
3. TURİZM YÖNETİM PLANI UYGULAMALARI	27
3.1 Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Turizm Gelişim Planı	27
3.1.1 KKTC Turizm Gelişim Planı'nın yapısı	27
3.1.2 KKTC Turizm Gelişim Planı'nın hazırlanma amacı	28
3.1.3 Alanın tanımlanması	29
3.1.3.1 Turizm potansiyeli taşıyan doğal ve kültürel değerler	29
3.1.3.2 Alanın güçlü-zayıf yönleri, fırsat ve tehditleri	30
3.1.4 KKTC Turizm Gelişim Planı'nın amacı ve hedefleri	33
3.1.5 Genel hedef ve stratejiler	33
3.1.6 Geleceğe yönelik öneriler	36
3.2 Byron Eyaleti Turizm Yönetim Planı 2008 – 2018.....	36
3.2.1 Byron Eyaleti Turizm Yönetim Planı yapısı	37
3.2.2 Byron Eyaleti Turizm Yönetim Planı'nın hazırlanma amacı.....	38
3.2.3 Alanın tanımlanması	39
3.2.4 Vizyon	41
3.2.5 Byron Eyaleti Turizm Yönetim Planı'nın hedefleri.....	41
3.2.6 Eylem planı	43

3.3 Beverly Eyaleti Turizm Yönetim Planı	49
3.3.1 Beverly Eyaleti Turizm Yönetim Planı organizasyon yapısı	50
3.3.2 Alanın tanımlanması	50
3.3.3 Beverly Eyaleti Turizm Yönetim Planı vizyonu	51
3.3.4 Beverly Eyaleti Turizm Yönetim Planı'nın hedefleri	51
3.3.5 Alanın güçlü-zayıf yönleri, fırsat ve tehditleri	52
3.3.6 Uygulama önerileri.....	53
3.4 Bölüm Değerlendirmesi.....	57
4. CUNDA (ALİBEY) ADASI TURİZM YÖNETİM PLANI MODELİ	
ÖNERİSİ	59
4.1 Çalışma Alanının Seçim Nedeni	61
4.2 Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Hazırlanma Amacı ve İlkeleri .	61
4.3 Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Organizasyon Yapısı	62
4.3.1 Cunda (Alibey) Adası alan başkanı ve yönetim ekibi.....	62
4.3.2 Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı danışma kurulu.....	63
4.3.3 Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı eşgüdüm ve denetleme kurulu	63
4.3.4 Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı denetim birimi.....	63
4.4 Cunda (Alibey) Adası'nın Tanımlanması	65
4.4.1 Konumu ve sınırları.....	65
4.4.2 Cunda (Alibey) Adası'nın tarihsel gelişimi	67
4.4.3 Cunda (Alibey) Adası'nda yapılmış planlama çalışmalarının değerlendirilmesi.....	67
4.4.4 Turizm potansiyeli taşıyan doğal ve kültürel değerler	69
4.4.4.1 Kültürel potansiyelin değerlendirilmesi	70
4.4.4.2 Doğal potansiyelin değerlendirilmesi	74
4.4.5 Cunda (Alibey) Adası'nın genel turizm potansiyeli	76
4.4.6 Sürdürülebilir turizm potansiyelinin değerlendirilmesi	78
4.4.7 Yöre halkına ve gelen ziyaretçi profiline yönelik değerlendirme	79
4.4.7.1 Cunda (Alibey) Adası sosyal yapı değerlendirmesi	79
4.4.7.2 Yöreye gelen yerli turist profilinin değerlendirilmesi	85
4.4.8 Cunda (Alibey) Adası'nın güçlü, zayıf yönleri, fırsat ve tehditleri	94
4.5 Sürdürülebilir Turizm Politikalarının Belirlenmesi.....	96
4.5.1 Vizyon	96
4.5.2 Hedefler ve stratejilerinin belirlenmesi	96
4.5.3 Eylemlerin açıklanması	101
4.6 Uygulama, İzleme ve Gözden Geçirme.....	105
4.6.1 Uygulama ve eylem programı	105
4.6.2 İzleme ve gözden geçirme.....	118
5. DEĞERLENDİRME.....	119
KAYNAKLAR.....	121
EKLER.....	127

KISALTMALAR

ARTRC	: Australian Regional Tourism Research Centre
ATMP	: Area Tourism Management Plan
BEACON	: Byron Environment and Conservation
BEL	: Belediye - Ayvalık Belediyesi
BHCC	: Brunswick Heads Chamber of Commerce
BHVIC	: Brunswick Heads Visitor Information Centre
BKTVKK	: Bursa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu
BSC	: Byron Shire Council
BU	: Byron United
BVC	: Byron Visitor Centre
BYS	: Byron Youth Service
CAK	: Cunda Adası Konseyi
CAKKD	: Cunda Adası'nı Koruma ve Kalkındırma Derneği
DOP	: Department of Planning
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
DSRD	: Department of State and Regional Development
KKTC	: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
KTB	: Kültür ve Turizm Bakanlığı
MOT	: Mimarlar Odası Temsilciliği
NPWS	: National Parks and Wildlife Service
NRT	: Northern Rivers Tourism
PADKHYD	: Pateriça Ada Doğasını, Kültürel Hayatını Yaşatma Derneği
RTA	: Regional Tourism Association
RTO	: Regional Tourism Organisation
ST	: Strateji
STCRC	: Sustainable Tourism Cooperative Research Centre
STO	: State Tourism Organisation
TAC	: Tourism Advisory Committee
TDK	: Turizm Danışma Kurulu
TFC	: Tourism Forecasting Committee
TMP	: Tourism Management Plan
TNSW	: Tourism New South Wales
TUYGAR	: Turizm İşletmeciliği Uygulama ve Araştırma Merkezi
TÜRSAB	: Türkiye Seyahat Acentaları Birliği
TYPE	: Turizm Yönetim Planı Ekibi
UNV	: Üniversiteler
VIC	: Visitor Information Centre
WTO	: World Tourism Organization

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 1.1 : Tezin Akış Şeması	5
Çizelge 2.1 : Turizm Yönetim Planı Adımları	23
Çizelge 3.1 : KKTC Turizm Gelişim Planı Konu ve Hedefleri.	34
Çizelge 3.1 : (devam) KKTC Turizm Gelişim Planı Konu ve Hedefleri.	35
Çizelge 3.2 : Byron Eyaleti Turizm Yönetim Planı Konu ve Hedefleri.	42
Çizelge 3.3 : Byron Eyaleti Turizm Yönetim Planı Konu Başlıklarına Göre Belirlenen Hedefler, Stratejiler ve Eylemlerden Örnekler.....	44
Çizelge 3.3 : (devam) Byron Eyaleti Turizm Yönetim Planı Konu Başlıklarına Göre Belirlenen Hedefler, Stratejiler ve Eylemlerden Örnekler.....	45
Çizelge 3.3 : (devam) Byron Eyaleti Turizm Yönetim Planı Konu Başlıklarına Göre Belirlenen Hedefler, Stratejiler ve Eylemlerden Örnekler.....	46
Çizelge 3.3 : (devam) Byron Eyaleti Turizm Yönetim Planı Konu Başlıklarına Göre Belirlenen Hedefler, Stratejiler ve Eylemlerden Örnekler.....	47
Çizelge 3.3 : (devam) Byron Eyaleti Turizm Yönetim Planı Konu Başlıklarına Göre Belirlenen Hedefler, Stratejiler ve Eylemlerden Örnekler.....	48
Çizelge 3.4 : Beverly Eyaleti Turizm Yönetim Planı Konu Başlıklarına Göre Belirlenen Hedefler, Stratejiler ve Önerilerden Örnekler.	54
Çizelge 3.4 : (devam) Beverly Eyaleti Turizm Yönetim Planı Konu Başlıklarına Göre Belirlenen Hedefler, Stratejiler ve Önerilerden Örnekler.	55
Çizelge 3.4 : (devam) Beverly Eyaleti Turizm Yönetim Planı Konu Başlıklarına Göre Belirlenen Hedefler, Stratejiler ve Önerilerden Örnekler.	56
Çizelge 4.1 : Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Hazırlanma Süreci	60
Çizelge 4.2 : Ayvalık Adaların İsimleri ve Metrik Olarak Çevreleri	75
Çizelge 4.3 : 2002 – 2009 Yıllarının Yerli ve Yabancı Turist Sayıları ve Geceleme İstatistikleri	77
Çizelge 4.4 : Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Model Önerisi Eylem Programı.....	106
Çizelge 4.4 : (devam) Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Model Önerisi Eylem Programı.	107
Çizelge 4.4 : (devam) Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Model Önerisi Eylem Programı.	108
Çizelge 4.4 : (devam) Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Model Önerisi Eylem Programı.	109
Çizelge 4.4 : (devam) Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Model Önerisi Eylem Programı.	110
Çizelge 4.4 : (devam) Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Model Önerisi Eylem Programı.	111
Çizelge 4.4 : (devam) Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Model Önerisi Eylem Programı.	112
Çizelge 4.4 : (devam) Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Model Önerisi Eylem Programı.	113

Çizelge 4.4 : (devam) Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Model Önerisi Eylem Programı.	114
Çizelge 4.4 : (devam) Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Model Önerisi Eylem Programı.	115
Çizelge 4.4 : (devam) Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Model Önerisi Eylem Programı.	116
Çizelge 4.4 : (devam) Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Model Önerisi Eylem Programı.	117

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 3.1 : Kıbrıs Haritası.....	28
Şekil 3.2 : Kıbrıs'ın Konumu	29
Şekil 3.3 : Byron Eyaleti'nin Avustralya İçerisindeki Konumu	36
Şekil 3.4 : Byron Eyaleti Bölge Haritası.....	40
Şekil 3.5 : Perth Sınırları İçerisinde Beverly Eyaleti'nin Konumu.....	49
Şekil 3.6 : Beverly Eyaleti'nin Sınırları.....	50
Şekil 4.1 : Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı İçeriği.....	64
Şekil 4.2 : Balıkesir ve Ayvalık'ın Konumu	65
Şekil 4.3 : Cunda (Alibey) Adası'nın Konumu.....	66
Şekil 4.4 : Ayvalık Adaları ve Cunda (Alibey) Adası'nın Konumu	69
Şekil 4.5 : Pateriça Köyü.....	70
Şekil 4.6 : Taksıyarhis Kilisesi.....	71
Şekil 4.7 : Panagia (Panaya) Kilisesi	71
Şekil 4.8 : Ayos Yannis Kilisesi	72
Şekil 4.9 : Ayışığı Manastırı	73
Şekil 4.10 : Ayvalık Adaları Sualtı Zenginlikleri	75
Şekil 4.11 : Cunda (Alibey) Adası Evleri	76
Şekil 4.12 : Halkın Yaş Dağılımı	80
Şekil 4.13 : Halkın Eğitim Durumu	80
Şekil 4.14 : Halkın Mesleklere Göre Dağılımı.....	81
Şekil 4.15 : Halkın Gelir Dağılımı	81
Şekil 4.16 : Halkın Mülk Sahipliği Durumu	82
Şekil 4.17 : Halkın Ada'nın Tanıtımına Bakışı.....	83
Şekil 4.18 : Halkın Ada'ya Özgü Yemek Kültürünün Tanıtımına Bakışı	83
Şekil 4.19 : Halkın Doğal, Kültürel, Tarihsel Değerlerin Korunma Durumuna Bakışı	84
Şekil 4.20 : Halkın Merkez Alandaki Kıyı Kullanımına Bakışı	84
Şekil 4.21 : Halkın Ada'da Tanımladığı Sorun Olan Unsurlar	85
Şekil 4.22 : Gelen Yerli Ziyaretçilerin Yaş Grupları	86
Şekil 4.23 : Gelen Yerli Ziyaretçilerin Eğitim Durumu.....	86
Şekil 4.24 : Gelen Yerli Ziyaretçilerin Meslek Grupları.....	87
Şekil 4.25 : Gelen Yerli Ziyaretçilerin Ailelerinin Aylık Gelir Durumu	87
Şekil 4.26 : Gelen Yerli Ziyaretçilerin İkamet Ettikleri İller	87
Şekil 4.27 : Gelen Yerli Ziyaretçilerin Ada'da Tatil Kararlarında Etkili Olan Araçlar.....	88
Şekil 4.28 : Ada'nın Ziyaretçilerin Tatil Tercihinde Etkili Olan Özellikleri.....	88
Şekil 4.29 : Gelen Yerli Ziyaretçilerin Ada'da Kalış Süreleri	89
Şekil 4.30 : Gelen Yerli Ziyaretçilerin Ada'da Tercih Ettikleri Konaklama Yeri	89
Şekil 4.31 : Gelen Yerli Ziyaretçilerin Ada'da Tatil İçin Tercih Ettikleri Aylar	90
Şekil 4.32 : Gelen Yerli Ziyaretçilerin Ada'ya Geliş Sıklığı	90

Şekil 4.33 : Gelen Yerli Ziyaretçilerin Ada'daki Ortalama Harcama Miktarı	91
Şekil 4.34 : Gelen Yerli Ziyaretçilerin Tercih Ettikleri Ulaşım Aracı	91
Şekil 4.35 : Gelen Yerli Ziyaretçilerin Doğal, Kültürel, Tarihsel Değerlerin Korunma Durumuna Bakışı.....	92
Şekil 4.36 : Gelen Yerli Ziyaretçilerin Merkez Alandaki Kıyı Kullanımına Bakışı ..	92
Şekil 4.37 : Gelen Yerli Ziyaretçilerin Tercih Ettikleri Ulaşım Aracı	93
Şekil 4.38 : Gelen Yerli Ziyaretçilerin Gözlemledikleri Ada'da Sorun Olan Unsurlar	93
Şekil 4.39 : Cunda (Alibey) Adası Sahil ve Çarşı Görünümü.....	96

SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM KAPSAMINDA CUNDA (ALİBEY) ADASI TURİZM YÖNETİM PLANI MODELİ ÖNERİSİ

ÖZET

Ege kıyıları doğal ve kültürel zenginlikleri ile Türkiye'nin önemli turizm alanlarından biri olarak değerlendirilebilir. Bir alana turist çekebilmenin en önemli etkenlerinden biri sahip olduğu doğal ve kültürel çevredir. Ege kıyılarında yer alan Cunda (Alibey) Adası kültürel, kentsel, doğal mirası bir arada barındırmaktadır. Son yıllarda bu çekicilikten faydalanmak için çok sayıda turist alanı ziyaret etmektedir. Ada'da var olan plansız gelişme sosyal, ekonomik ve turistik çevreye yansımaktadır. Cunda (Alibey) Adası için sürdürülebilir turizmin hedeflendiği bir turizm planlaması; halkın yaşam kalitesini olumlu yönde değiştirebilecek, ekonomik faydalar sağlayacak, kentsel ve kültürel dokunun korunabilmesini sağlayacaktır. Bu çalışma kapsamında turizm planlaması ve sürdürülebilir turizm kavramları irdelenerek, amaçları, esasları, faydaları tanımlanmıştır. Bu bağlamda çeşitli alanlarda yapılan turizm yönetim ve gelişim planları incelenmiş ve örnek olarak değerlendirilmiştir.

Cunda Adası, sahip olduğu kültürel ve doğal değerlerinin hızla tüketilmeye başlanması, turizmin halkın yaşam kalitesine ve Ada'nın doğal, kültürel niteliklerine zarar verici şekilde gelişiyor olması nedeniyle çalışma alanı olarak belirlenmiştir. Bu çalışma ile Cunda (Alibey) Adası için sürdürülebilir turizm odaklı bir turizm yönetim planı modeli oluşturulması amaçlanmaktadır.

Çalışmada, amaca uygun olarak öncelikle turizm planlaması ve sürdürülebilir turizm üzerine genel kavramlar tanımlanmıştır. Cunda Adası'nda geliştirilecek turizm planına örnek olabilecek Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Turizm Master Planı, Byron Eyaleti ve Beverly Eyaleti Turizm Yönetim Planları incelenmiştir. Bu alanların örnek olarak seçilme nedeni yapılan planların sürdürülebilir turizm odaklı hazırlanmış olmalarıdır.

Cunda Adası'nın tarihçesi, doğal, kültürel, tarihi, sosyal, ekonomik durumu ve mevcut turizm gelişimi hakkında yerel yönetimlerden, belediyeden, ilgili kurum ve kuruluşlardan toplanan bilgiler, yerel halk ve gelen ziyaretçiler ile yapılan anket çalışmaları değerlendirilmiştir. Ada'nın güçlü ve zayıf yanları, fırsatları ve tehditleri belirtilmiştir.

Cunda Adası'nda belirlenen sorunlar ve potansiyeller çerçevesinde ve incelenen örnekler dikkate alınarak Cunda Adası'nda turizmin sürdürülebilirliği için turizm yönetim planı modeli önerisi yapılmış ve değerlendirilmiştir.

A TOURISM MANAGEMENT MODEL PROPOSAL FOR CUNDA (ALİBEY) ISLAND WITHIN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE TOURISM

SUMMARY

The Aegean coasts could be regarded as one of Turkey's major tourism areas with its natural and cultural properties. One of the most important factor which attract tourists to an area is its natural and cultural environment. Along the Aegean Coastal, Cunda (Alibey) Island shelters urban and cultural heritage together. Recently, a good number of tourists visit the area to take advantage of this attraction. The reflections of unplanned development on the social, economic and touristic environment are being observed in the Island. A tourism planning aimed at sustainable tourism in Cunda (Alibey) Island could positively change the society's quality of life, provide economic benefits, preservation of urban and cultural preservation of tissue. Within the context of the study, the concept of sustainable tourism and tourism planning, objectives, principles, benefits are defined and the various fields of tourism management and development plans are examined and evaluated as examples.

The natural and cultural values of Cunda (Alibey) Island have started to be consumed rapidly and tourism develops by damaging the society's quality of life, natural and cultural characteristics. This is the reason why the study area has been chosen as Cunda (Alibey) Island. A suggestion of tourism management plan model focused on sustainable tourism is to be aimed for Cunda (Alibey) Island.

In the study, general concepts on tourism planning and sustainable tourism are primarily defined. Turkish Republic of Northern Cyprus Tourism Master Plan, Byron Shire Tourism Management Plan and Shire of Beverly Tourism Management Plan are examined as examples for Cunda (Alibey) Island Tourism Management Plan to be developed. The reason for choosing these areas as examples, is that the plans are sustainable tourism-oriented.

Cunda (Alibey) Island's history, natural, cultural, historical, social, economic status and the current tourism development, information collected by local authorities, municipalities, institutions and organizations, surveys with local people and visitors have been analyzed. The Island's strengths and weaknesses, opportunities and threats have been determined.

Finally, considering the problems and potentials of the Island and studied examples, and also in line with the current regulations of a management planning proposal, a tourism management plan model focused on sustainability has been proposed for Cunda (Alibey) Island.

1. GİRİŞ

Turizm 20. Yüzyılın son yarısında dünya ekonomisinin hızla büyüyen ve gelişen, dinamik endüstrilerinden biri olmuştur. Turizm önemli bir gelir ve istihdam kaynağı olarak ülke ekonomilerine katkı sağlamıştır. Doğru gelişme stratejileri ve planlama yolları ile yerel çevrenin ve yerel ekonomilerin hızla büyümesinde yadsınamaz bir rol oynamaktadır. Dünya turizm örgütü verilerine göre; 2009 yılında 898 milyon kişi turizm hareketlerine katılmış ve bir önceki yıla göre % 6,5 büyüme gerçekleşmiştir. (Akay, 2009: s.13). Dünya Turizm Örgütü tarafından hazırlanan “Turizm 2020 Yılı Vizyonu” çalışmasında, 2020 yılında dünyadaki turist sayısının 1,5 milyar kişi, toplam turizm gelirlerinin ise 2 trilyon ABD Doları olacağı belirtilmiştir (DPT, Dokuzuncu Kalkınma Planı, 2006). Bu nedenlerden dolayı turizm, dünya ekonomisi için olduğu gibi Türkiye ekonomisi için de önemli bir sektördür.

Turizmin çevreyi etkileyen ve çevreden etkilenen bir yapısı olması nedeniyle sosyal ve ekonomik refah ve kalkınmaya yarar sağlayabilir, aynı zamanda da kendi kaynaklarını yok edebilir. Bu nedenle bir bölgede turizm gelişimi sağlanabilmesi için doğal, kültürel çevrenin korunmasını, yaşatılmasını, devamlılığının sağlanmasını ve sosyal, ekonomik, çevresel yararı en üst düzeye çıkarılmasını sağlayacak sağlıklı bir planlamaya ihtiyaç vardır. Bu planlama sistemi kurulurken son yıllarda en çok üzerinde durulan sürdürülebilirlik temel hedef olmalıdır. Sürdürülebilir bir turizm planlaması ile turizm faaliyetleri devamlılık sağlar ve gelecek nesillere aktarılabilir.

Çalışma alanı olarak seçilen Cunda (Alibey) Adası turizm açısından önemli bir değer olan Ege Denizi kıyılarında Edremit Körfezi’nde yer almaktadır. Son yıllarda alanda turizm hızla gelişmektedir. Bu gelişme Ada’nın sahip olduğu kültürel ve doğal değerlerine ve bu değerlerin sürdürülebilirliğine zarar vermektedir. Gelişen turizmin planlanması, kültürel ve doğal değerlerin korunması amacıyla sürdürülebilir turizmi esas alan bir Turizm Yönetim Planı yapılması gündeme getirilmiştir.

1.1 Çalışmanın Amacı

Turizm yapılan alanlarda yönetimin önem kazandığı günümüzde plansız gelişmeye bağlı sorunlar yaşanmaktadır. Çalışma alanına yönelik belirlenen sorunlar aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

Sorun 1: Cunda (Alibey) Adası turizminin plansız gelişiyor olması,

Sorun 2: Gelişen turizmin etkisi ile doğal, kültürel ve tarihsel çevrenin zarar görmesi,

Sorun 3: Cunda Adası'nda turizmin yaz ayları ile sınırlı kalması

Yukarıda belirlenen sorunlara dayanarak çalışmanın amacı Cunda Adası'nda gelişen turizmin olumsuz etkilerini azaltmak ve turizmden kaynaklanan sorunlara çözüm getirebilmek için sürdürülebilir turizm yaklaşımı benimsenerek Turizm Yönetim Planı önerisi getirilmesidir.

1.2 Çalışmanın Kapsamı

Çalışma kapsamında çalışmanın yapılma amacı tanımlanmış ve problemin tanımı yapılmıştır. Belirlenen amaca yönelik olarak yapılan literatür taramasında çalışmanın ikinci bölümünü turizm planlamasına yönelik toplanan veriler oluşturmaktadır. Turizm planlamasının ne olduğu, neden planlamaya ihtiyaç duyulduğu aktarılmış, Dünya'da ve Türkiye'de turizm planlamasının durumu hakkında bilgi verilerek turizm planlamasının tarihsel gelişimi belirtilmiştir. Turizm planlaması türleri ve turizm planlaması yaklaşımları incelenmiştir. Bir turizm planlaması yaklaşımı olarak sürdürülebilir turizm yaklaşımı irdelenmiş ve sürdürülebilir turizm planlaması tanımlanmış, genel ilkeleri ve amaçları belirtilmiştir. Kaynakların sürdürülebilir turizm amaçlı kullanımı üzerine bilgi verilmiş ve sürdürülebilir turizm amaçlı hazırlanan turizm gelişim ve yönetim planları aktarılmıştır. Turizm yönetim planının ne olduğu, neden yapılması gerektiği ve içerikleri detaylandırılmıştır.

Üçüncü bölümde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti için yapılan Turizm Gelişim Planı, Byron Eyaleti ve Beverly Eyaleti için yapılan Turizm Yönetim Planları incelenmiştir. Seçilen örnekler sahip oldukları kültürel ve doğal değerleri korumayı hedefleyen sürdürülebilir turizm planlaması yaklaşımı benimseyen planlar olmaları nedeniyle örnek planlar olarak tercih edilmiştir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti için yapılan turizm gelişim planında alanın tanımlanması, gelişim planının amaç ve hedefleri

belirtilmiş, alanın güçlü-zayıf yanları, fırsat ve tehditleri detaylandırılmıştır. KKTC için yapılan turizm planlamasının genel hedef ve stratejileri aktarılmış, geleceğe yönelik öneriler verilmiştir. Byron Eyaleti ve Beverly Eyaleti Turizm Yönetim Planları kapsamında planın yapısı, planın amaç ve hedefleri, alanın tanımlanması, planının vizyonu ve hedefleri, hedeflere yönelik stratejiler ve eylemler yer almaktadır. Bölüm sonunda KKTC Turizm Gelişim Planı'na, Beverly ve Byron Eyaletleri Turizm Yönetim Planları'na ilişkin değerlendirme yapılmıştır.

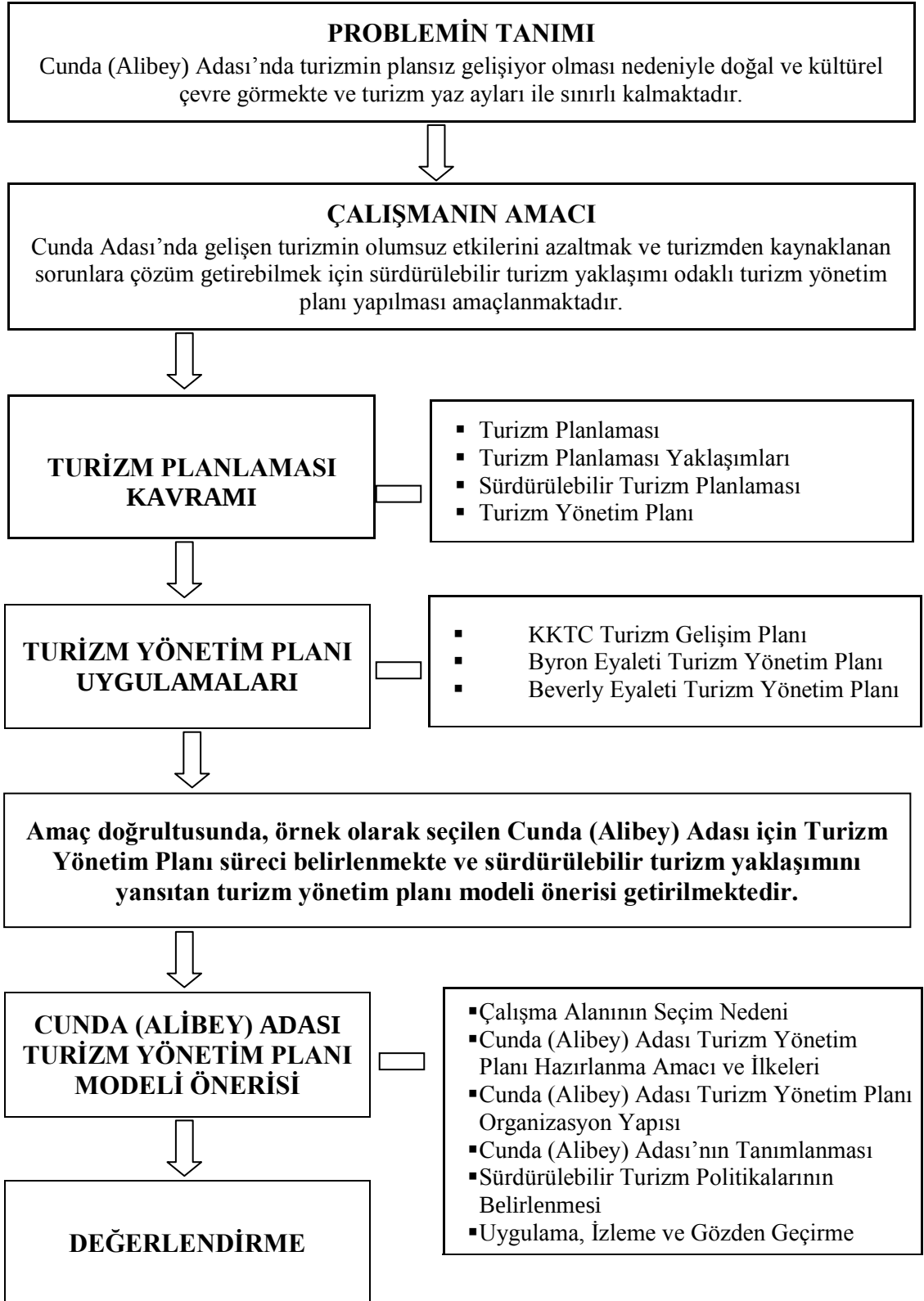
Dördüncü bölümde ikinci ve üçüncü bölümde belirlenen tanımlar ve incelenen örnekler doğrultusunda Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Modeli önerisi getirilmiştir. Öncelikle çalışma alanı olan Cunda (Alibey) Adası için neden bir turizm yönetim planına ihtiyaç duyulduğu tanımlanmıştır. Bu tanım doğrultusunda alan için turizm yönetim planının hazırlanma amacı ve ilkeleri belirlenmiştir. Turizm yönetim planının organizasyon yapısı belirlenmiş ve alt başlıklarında organizasyon yapısı detaylandırılmıştır. Sonrasında çalışma alanı tanımlanmış; konumu ve sınırları, alanın tarihsel gelişimi ve alana yönelik yapılmış planlama çalışmaları aktarılmıştır. Çalışma alanında yer alan turizm potansiyeli taşıyan değerler doğal ve kültürel olmak üzere iki alt başlıkta değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeye yönelik olarak alanın genel turizm potansiyelinin ve sürdürülebilir turizm potansiyelinin değerlendirmeleri verilmiştir. Cunda (Alibey) Adası'ndaki turizm gelişimine, alanın kültürel ve doğal değerlerine yöre halkının bakışının anlaşılabilmesi için yöre halkına yöneltilen anket soruları, yöreye gelen ziyaretçi profilinin ve ziyaretçilerin alanın kültürel ve doğal değerlerine bakışının anlaşılabilmesi için yerli turistlere yöneltilen anket soruları değerlendirilmiştir. Çalışma alanına ilişkin tanımlanan tüm veriler sonucunda Cunda (Alibey) Adası'nın güçlü-zayıf yönleri, fırsat ve tehditleri belirtilerek sürdürülebilir turizm politikalarına yönelik belirlenmiş hedefler, stratejiler, eylemler belirlenerek uygulama ve eylem programı hazırlanmıştır. Şekil 1'de çalışmanın akış şeması yer almaktadır.

1.3 Çalışmanın Yöntemi

Çalışma yöntemi olarak çalışmanın amacına yönelik literatür taraması yapılmış, Dünyada ve Türkiye'de sürdürülebilir turizm planlamasına ilişkin bilgiler toplanmıştır. Sürdürülebilir turizm amaçlı yapılan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Turizm Gelişim Planı, Byron Eyaleti Turizm Yönetim Planı ve Beverly Eyaleti

Turizm Yönetim Planı örnek alanlar olarak incelenmiştir. Cunda Adası'nda nüfusun % 3'lük kesimi olan 72 kadın ve 63 erkekten oluşan 135 kişiye 16 soruluk bir anket uygulanmıştır. Yöre halkının adada gelişmekte olan turizmden memnuniyet durumuna, adadaki sorunlara, kültürel ve doğal değerlerin korunmasına, ev pansiyonculuğuna, adanın tanıtımına, yapılan yatırımlara, konut veya işyeri sahipliğine ilişkin sorular yöneltilmiştir. İkinci bir anket de Cunda Adası'na gelen 60 erkek ve 74 kadından oluşan 134 kişilik örneklem grubuna uygulanmıştır. Ada'ya yönelik tatil tercihleri ve Ada'nın özelliklerine ilişkin 17 soru yöneltilmiştir. Cunda Adası Kalkındırma ve Koruma Derneği, Ayvalık Turizm Danışma Bürosu, Ayvalık Belediyesi gibi yerel yönetim birimleri ile görüşmeler yapılmış, veri toplanmıştır. Cunda Adası'nın mevcut turizm potansiyeli, sürdürülebilir turizm potansiyeli değerlendirilmiş, alanın güçlü-zayıf yönleri ile fırsat ve tehditleri saptanmıştır. Literatür araştırmaları ve mevcut tespitlerini alana yönelik hedef ve stratejilerin belirlenerek yapılan öneriler takip etmiştir.

Çizelge 1.1 : Tezin Akış Şeması

2. TURİZM PLANLAMASI

Turizm endüstrisi kendisi ile birlikte ekonomik anlamda birçok sektörü etkilemesi nedeni ile dünyadaki en büyük endüstrilerden biridir. Bulunmuş olduğu önemli konum ve yarattığı fırsatlar nedeni ile tüm dünyanın yeniden farkına vardığı bir değer haline dönüşmüştür. Dünyada ve Türkiye’de turizm hareketlerine ilgi ve katılım giderek artmaktadır. Bu artan ilgi sosyo-ekonomik anlamda birçok değişimi de birlikte getirmektedir. Bu değişim uzun vadeli planlar yapılarak, ölçülebilir hedefler koyarak, sürekli denetim ve otokontrol bilinci aşılayarak olumlu sonuçlar doğurabilir, istihdam yaratabilir, değerleri koruyabilir. Turizm endüstri gereği öznel ve taşınmaz değerleri barındırdığı için bu değerlerde oluşacak en küçük bir kayıp talep eden kesimi ikame tercihine yönlendirmekte ve bu sayede telafisi mümkün olmayan kayıplara doğru itmektedir. Günümüzün etkili planlama yönetim stratejileri artık kendilerini her alanda uygulanabilir kılmakta, daha da detaylı hale getirilerek yeni uygulama alanları ortaya çıkarmaktadır. Günümüzde planlama yönetimi ufak çaplı bir şirketten şehir-ülke yönetimine kadar uzun bir çerçevede yer almakta, hayati önem taşımaktadır. Doğru planlanıp uygulanmaları ise var olan değeri koruyup geliştirdiği koşulsuz bir gerçek olduğu anlaşılmıştır. Turizm planlaması ihtiyacı, turizmin istenmeyen etkilerini azaltmak ve sorunlarına cevap bulmak nedeniyle gelişmeye başlamıştır.

Turizm endüstrisinin gelişmeye ve büyümeye devam etmesi, doğru yönetilmesi için tüm dünyada turizm planları uygulanmaya başlanmıştır. Bu anlamda turizm planlaması, genel planlama kavramlarının ve yaklaşımlarının turizm sisteminin belirli özelliklerine uyarlanarak uygulanmasıdır (Inskeep, 1991: 25). “Belli bir dönemde turizm sektöründe ulaşılabilecek hedefleri, bu hedeflere ulaşmak için kullanılacak araçları, yapılacak işleri, parasal ve fiziksel olanakları ve işlerin kimler tarafından, ne zaman, ne kadar sürede gerçekleştirileceğini ortaya koyan” plan çeşididir (Edgell ve diğerleri, 2008).

Stratejik olarak iyi yapılan turizm planlamaları, destinasyonların sahip oldukları tarihi alanları, doğal yaşam habitatlarını, kültürü ve mirası korumada etkili

olmaktadır. Yerel ekonomik turizm stratejileri de yerel halkın ekonomik gelişmesini, çevresel sürdürülebilirliğini ve sosyal karlılığını sağlamaktadır. Dikkatlice düşünülmüş ve ülkelerin genel gelişme planlarına entegre edilmiş bir turizm planlaması turizm sektörünü daha etkin bir hale getirecektir (Mason, 2003). Etkin bir turizm planlamasında;

- Modern turizm, turizm planı ve geliştirme programları turizm sektörünün geliştirilmesi için kılavuz olabilir.
- Entegre ve dikkatlice yapılmış bir planlama sayesinde, turizm birçok doğrudan ve dolaylı ekonomik yararlar sağlayabilir.
- Turizmi sosyal ve kültürel sorunları önleyen ve kültürel koruma amaçlarını gerçekleştiren bir araç olarak kullanabilme, ancak bir turizm gelişme politikası ve planlaması sayesinde mümkün olur.
- Dikkatli bir planlama, çevresel bir zarara sebebiyet vermeyen, optimal fayda sağlayacak bir turizm türünün belirlenmesini, kültürel, doğal ve çevresel kaynakların korunmasını sağlar.
- Planlama sayesinde, kötü geliştirilmiş ya da işlevini yitirmiş bölgeler tekrar düzenlenebilir ve ileride değişime olanak verebilecek yeni turizm alanları oluşturulabilir.
- Turizm gelişimi için gerekli olan istihdamın sağlanmasında rol alacak eğitimli işgücü ve eğitim kurumları planlanabilir.
- Planlama, kamu ve özel sektörün yatırım planları için önemli olan projelere rasyonel bir taban oluşturur.

Pill'e göre belirli bir alanda turizm planlaması şu faktörlerin analizi üzerine kurulmalıdır (Pill, 1995):

- Altyapı (Kanalizasyon, su, elektrik ve ulaşım) kapasitesi,
- Yerel ekonomik faaliyetler ve iş sağlama modelleri,
- Fiziki ve ekolojik özellikler,
- Sosyo-kültürel ortam,
- Gereksinim duyulan ilave altyapı hizmetlerinin hesaplanması
- İklim.

Çalışma alanı olarak seçilen Cunda (Alibey) Adası için hazırlanan turizm yönetim planı modeli bu bilgiler temel alınarak oluşturulmuştur.

2.1 Turizm Planlamasının Nedenleri

Planlamanın turizm sektöründe de kullanılmasının en önemli nedenlerin ekonomik gelişmeyi teşvik etmek, bölgenin gelirini ve yaşam kalitesini arttırmak, işletmelerin karlılıklarını arttırmak, turizm ürününü oluşturan kaynakların korunmasını ve en uygun kullanılmasını sağlamak olarak tanımlanmaktadır. Tanımlanan nedenler doğrultusunda turizm planlaması ve yönetiminden beklenenler;

- Turizmin ekonomik kazançlar sağlayarak yerel halkın yaşam standartlarını yükseltmesi,
- Altyapının ve rekreasyon donanımlarının hem ziyaretçiler hem de yerel halkın dikkate alınarak geliştirilmesi,
- Turistik alanların kültürel ve doğal mirasla bağlantıları incelenerek alanın yapısına ve amaçlarına uygun turistik gelişme türlerinin belirlenmesi,
- Kamu yönetiminin yerel halkın kültürel sosyal ve ekonomik felsefesi ile uyumlu bir turizm geliştirme programını uygulamaya koyması,
- Bölgenin sosyo-ekonomik ve demografik yapısının analiz edilmesi,
- Bilimsel araştırmalar yapılarak yerel halkın memnun olmadığı önemli hususların tespit edilmesi ve önlem alınması olarak belirtilmektedir (Avcıkurt, 2004: 76,77)

Oluşturulacak planlamanın belirtilen amaçlar çerçevesinde sonuçlandırılması sağlanacak faydaları doğrudan etkilemektedir. Bu faydalar;

- Günümüzde kullanılan doğal ve kültürel kaynakların gelecek için de korunmasını temin ederek turizmin gelişimini sağlaması,
- Turizmin ülke veya bölgenin genel gelişim politikalarına entegre edilmesini ve turizmle diğer ekonomik sektörler arasında bağlantı kurulmasını sağlaması,
- Kamu ve özel sektörün turizm gelişimi üzerinde karar vermeleri için akılcı bir zemin oluşturması,

- Doğabilecek turizm sorunlarını minimize ederken, faydalarını topluma eşit şekilde dağılımı ile turizmin ekonomik, sosyal ve çevresel, dengeleri sağlaması ve optimize etmesi,
- Çekiciliklerin, tesislerin, hizmetlerin ve altyapının turizmdeki gelişme boyutu, türü ve yerine rehberlik edecek fiziksel yapıyı oluşturması,
- Birbiri ile uyumlu ve birbirini destekleyen belirli turizm alanları ve uygun turistik tesis tasarımları için hazırlanacak ayrıntılı planları sağlaması şeklinde tanımlanmaktadır (WTO, 2004: 3-4).

2.2 Turizm Planlamasının Gelişimi

Turizm kavramının doğuşu 12yy'a kadar uzanmış olsa da, bir sektör kabul edilip gerekli planlamaların yapılması 1950'lere dayanmaktadır. Dünyada birçok ülkede bilinçsiz ve plansız büyüyen endüstri tamamen ekonomik sebepler nedeni ile denetim altına alınmak istenmiştir. Gerçek anlamda örnek teşkil edebilecek ilk çalışma Asya-Pasifik bölgesinde 1959'da yapılan Hawaii Devlet Planı olarak gösterilebilir. Bu çalışmada turizm temel bir unsur olarak çalışmaya dahil edilmiştir. İlerleyen süreçte Sri Lanka, Pakistan, Nepal, Taiwan, Malezya, Bali ve Fiji adalarında da benzer örneklerle rastlanmıştır. Dünya Turizm Örgütünün 1976 yılında yaptığı bir araştırmada turizm planı sayılabilecek çalışmaların sayısının 1619'a ulaştığı tespit edilmiştir (WTO, 1994). 1970 – 1990 yılları arasında Karayib Adaları için turizm planlamaları gerçekleştirilmiştir. 1980'li yıllarda da değişik planlar yapılmıştır. Bunlardan bazıları daha önce yapılmış olan planların güncellenmesi ve gözden geçirilmesidir. 1995 yılında Dünya Turizm Örgütü turizme ilişkin 5 plan türü tanımlamıştır (Wilkinson, 1997);

- Genel Ulusal Planlar turizmi içeren ulusal gelişim planlarıdır.
- Ulusal Altyapı Planları, turizmi de içerecek şekilde yapılan ulusal altyapı gelişim planlarıdır.
- Ulusal Turizm Gelişim Planları, ulusal ölçekte yapılan turizm gelişim planlarıdır.
- Turizm Altyapı Planları, ulusal ölçekte yapılan turizm altyapı gelişim planlarıdır.
- Ulusal Tanıtım ve Pazarlama Planları, ulusal ölçekte yapılan ve turistik ürünlerin tanıtımını pazarlamasına yönelik planlardır.

Turizm planlaması konusunda son yıllarda turizm gelişim (master) planları yoğun olarak uygulanmaktadır. Bu tür planlama genellikle her beş yılda bir gözden geçirilen ve devlet tarafından formüle edilen turizm planlaması yöntemidir. Bu yöntemde her planlama süreci sonunda planın kullanılamaz duruma gelmiş olduğu varsayılmakta ve süreç yeni dönemde tekrar başlamaktadır (Wilkinson, 1997). Turizm master planları insan kaynaklarını, çevresel etkileri, sosyal ve kültürel etkileri içeren turizmin tüm yönlerini bütünleştiren stratejik planlar olarak tanımlanmaktadır. Türkiye’de de master planlar hazırlanmakta ve uygulanmaktadır. Çalışma alanı olan Cunda Adası’nın da il sınırları içerisinde bulunduğu Balıkesir için 1992 ve 2005 yıllarında Turizm Master Planı yapılmıştır. Ayvalık ilçesi için ise 2006 yılında Turizm Master Plan Taslağı hazırlanmıştır.

Türkiye turizm endüstrisinin gelişimi, planlı dönem öncesi (1923-1963) ve 1963’ten günümüze planlı dönem olmak üzere iki kategoride değerlendirilebilir. Türkiye’de turizm sektörü ile gelişme ve planlama çalışmaları 1963 yılında başlayan beş yıllık kalkınma planları içerisine dahil edilmiştir. Yerli ve yabancı yatırımcılar için vergi indirimleri ve bazı teşvik unsurlarını içeren “Turizm Endüstrisini Teşvik Kanunu” 22 Mayıs 1953’te yürürlüğe girmiş olup etkin ve daha geniş bir çerçevede kullanımı 1982 yılında “Turizm Teşvik Kanunu”nun kabul edilmesine tarihlenmektedir. Çalışma alanı olan Cunda Adası’nda da değerlendirilebilecek olan ev pansiyonculuğunu geliştirmek üzere başlatılan kredi programı 1972 yılında başlatılmıştır. 1982 tarihli “Turizm Teşvik Kanunu”nun 6.maddesinde yer alan “...bölgenin doğal ve kültürel özelliklerini bozmamak, turizm işletmelerine zarar vermemek ve imar planlarına uygun olmak ve Bakanlıktan izin almak kaydıyla kamuya diğer yapı ve tesisler yapılabilir ve işletilebilir” kısmı günümüz planlamasında temel teşkil etmektedir (DPT, 2006).

2634 sayılı Turizmi Teşvik Yasası ile sağlanan yetkiler kapsamında Güney Antalya Turizm Gelişim Projesi, Belek Turizm Gelişim Projesi, Side Turizm Gelişim Projesi gibi projeler için yatırım desteği sağlanmıştır. Tüm projelerin gelişimiyle Türkiye’ye gelecek olan ziyaretçi sayısının arttırılması hedeflenmiş, oda ve yatak kapasiteleri çoğaltılmış ancak sürdürülebilir turizm geri planda bırakılmıştır.

Özellikle son yıllarda turizm planlaması, turizm planları, turizm yönetimi gibi konular tüm dünyada öncelik kazandığı gibi Türkiye’de de önemi anlaşılmıştır. Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından hazırlanan 2007 – 2013

Dokuzuncu Kalkınma Planı içerisinde turizm endüstrisi ve turizm planlaması öncelikli strateji olarak benimsenmiştir. Türkiye Turizm Stratejisi 2023 içerisinde Turizm Gelişim Koridorları belirlenmiş ve strateji olarak “Belli bir güzergahın doğal ve kültürel dokusunun yenilenerek belli temalara dayalı olarak turizm amacıyla geliştirilmesi” belirlenmiştir (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2007).

2.3 Turizm Planlaması Türleri

Turizm planlaması yapılacak alanda birden çok planlama türünün birlikte kullanılması, sonuçların olumlu ve verimli olmasını sağlayacaktır.

Turizm planlaması genel olarak; dönemsel turizm planlaması, örgütsel turizm planlaması ve mekansal turizm planlaması olarak üçe ayrılmıştır.

Dönemsel Turizm Planlamaları

Bu turizm planlaması türünde planlama kapsadığı süreye göre sınıflandırılmakta ve bu doğrultuda kısa, orta ve uzun dönemli turizm planlaması olarak ele alınmaktadır.

Kısa Dönemli Turizm Planlaması: Kısa dönemli (operasyonel) planlar genellikle bir ya da iki yıllık dönemi, politik ve ekonomik fizibiliteleri tamamlanmış yatırım programlarını kapsar. Birçok ülke, genel olarak kullanılan inşaat teknikleri ve tesislerin yatırım uygulama süreleri ile uyum gösteren 2 yıllık plan dönemlerini tercih etmektedir.

Orta Dönemli Turizm Planlaması: Orta dönemli (taktiksel) planlama 3 ila 6 yıllık bir dönemi kapsamaktadır. Bu tür planlama, genellikle ulusal planların bir parçası olan yatırım programları ve bölgesel ekonomik kalkınma planlarının süreleri ile uyum göstermektedir. Özellikle, ekonomileri istikrarlı olan ülkelerde 5 yıllık dönemler benimsenmektedir.

Uzun Dönemli Turizm Planlaması: Uzun dönemli (perspektif) planlama genellikle 10 yıldan 25 yıla kadar olan dönemleri kapsamakta ve orta dönemli planların hazırlanması ve uygulanmasına rehberlik etmektedir (İçöz, Var ve İlhan, 2002; 82-83).

Örgütsel Turizm Planlaması

Bu sınıflama türünde turizm planlaması entegre turizm planlaması ve sektörel turizm planlaması olarak iki başlıkta ele alınmaktadır.

Entegre Turizm Planlaması: Yerel, bölgesel ve ulusal düzeyde planlama sürecinin bütün aşamaları ve ekonominin turizm ile ilişkili diğer sektörleri arasında daha iyi bir ilişki kurmayı amaçlayan planlama yaklaşımıdır. Örneğin yollar, havaalanları ve limanlar gibi büyük altyapı yatırımları sadece turizm talebi ve ihtiyaçları için değil, aynı zamanda diğer ekonomik sektörler de dikkate alınarak yapılır (Gunn ve Var, 2002).

Sektörel Turizm Planlaması: Turizm sektörünün bir veya daha fazla alt sektörü kapsayacak şekilde planlamanın yapılmasıdır. Özel ilgi turizminin geliştirilmesi için planlama, turistik çekiciliklerin planlaması, rekreasyon planlaması ve benzeri faaliyetler örnek olarak verilebilir. Bu planlama türünde turizm, diğer sektörlerden ayrı olarak ele alınır.

Mekansal Turizm Planlaması

Bu planlama türüne göre turizm planlaması; uluslararası, ulusal, bölgesel ve yerel turizm planlaması olarak sınıflandırılmaktadır.

Uluslararası Turizm Planlaması: Değişik ülkelerin ortak turizm planlaması çalışmalarıdır. Bu düzeydeki turizm planlaması daha çok uluslararası ulaştırma hizmetleri, farklı ülkeler arasındaki turistik hareketler ve turların programlanması ile ilgilidir.

Ulusal Turizm Planlaması: Ülke düzeyinde yapılan turizm planlamasıdır. Bu düzeydeki planlamalarda, hangi bölgelerin planlama kapsamına alınıp hangi bölgelerin planlama kapsamı dışına bırakılacağına tespiti önemli bir konu teşkil etmektedir.

Planlama kapsamına alınacak bölgelerin belirlenmesinde ulusal planlamanın hedefleri, ülkenin kaynakları ve talebin özellikleri göz önünde bulundurulmalıdır (Gunn ve Var, 2002).

Bölgesel Turizm Planlaması: Bölgesel planlama, sınırları zaman içerisinde değişebilen bir coğrafya parçasında turizmin gelişimi için olanakları bulunan destinasyon ve mahallere talebin artırılmasını, girdilerin en üst seviyeye çıkarılmasını, kaynakların korunmasını ve halkın turizmle entegrasyonu temelinde ele alarak, bölgede turizm gelişmesi önündeki engelleri kaldırmak yönündeki önlemlerin saptanmasını ve önceliklerine göre uygulamaya konulmasını hedefleyen sistematik çabaların tümü olarak tanımlanabilir (Dredge, 1999; 781). Diğer bir

ifadeyle bölgesel turizm planlaması; bir ülkenin bir bölgesi için, genellikle bir eyalet, vilayet veya ada grubu için yapılan planlardır. Dünya turizm örgütü bölgesel turizm gelişim planını bölgesel düzeyde turizmin gelişimi için yapılan özel bir plan şeklinde tanımlamaktadır (Kozak vd. 2006; 45).

Yerel Turizm Planlaması: Bir köy veya belde ya da birkaç köy veya belde gibi herhangi bir mekan birimi ya da birimlerine ait turizm planlaması faaliyetleridir. Boş kırsal alanlarda seçilen bir mekan birimi, bir kentsel alan ya da tarihsel merkezler içinde yer alan bir mekan için yapılan turizm planlamasıdır (Batman ve Cömert, 2002; 132).

Yerel düzeydeki fiziksel planlamanın öncelikleri; yörede sosyal, kültürel ve ekonomik planlama; yöre halkı faaliyetleri ile turizmin ilişkilendirilmesi, rekreasyon faaliyetlerinin planlanması, yörede turizm bilincinin yaratılması, mimari dokunun korunması ve turizme odaklı yapılandırılmasıdır (Olalı, 1990).

2.4 Turizm Planlaması Yaklaşımları

Turizm planlamasında, çekiciliklerin türü ve sahip oldukları özellikler, nasıl korunacakları, nasıl geliştirilecekleri, mevcut çekicilikler bağlamında ne tür turistik faaliyetlerin ve aktivitelerin geliştirileceği, hem fiziksel ve hem de kurumsal altyapının ne şekilde belirleneceği, turizmin gelişimi açısından önemlidir. Çeşitliliğin çok olması başta plancılar olmak üzere, politikacıları, yatırımcıları ve yöneticileri turistik çekiciliklerin geliştirilmesi noktasında oldukça zorlamaktadır (Gunn, 1994).

Geleneksel turizm planlaması modelinde planlama yaklaşımları, savunucu yaklaşım, ekonomik yaklaşım, fiziksel-mekansal yaklaşım ve toplumsal yaklaşım olarak sınıflandırılmaktadır. Çağdaş bir turizm planlaması yaklaşımı olarak sürdürülebilir turizm planlaması yaklaşımı belirtilmektedir (Hall, 2008).

Savunucu turizm planlaması yaklaşımında turizm doğal özelliklere bağlıdır ve geliştiricidir, kültürel ve doğal kaynaklardan yararlanılabilir, uzmanlık gerektirir ve gelişme kaydedilebilmesi için ticaret ile bütünleştirilmelidir.

Ekonomik turizm planlaması yaklaşımında turizm hizmet üreten bir endüstridir, istihdam yaratır, döviz kazandırır ve ödemeler dengesini olumlu yönde etkiler, bölgesel gelişmeye yardım eder ve ekonomik bölgesel dengesizlikleri ortadan

kaldırır, ekonomik gelişmeyi canlandırır. Bu planlama yaklaşımı planıcı uzmanlar arasında yönlendirmeyi sağlar ve koruma amaçları için ekonomik katkılar sağlar.

Fiziksel-mekansal turizm planlaması yaklaşımında turizm doğal, kültürel kaynakları tüketicidir, bölgesel ve mekânsal olağanüstü gelişme sağlar, çevresel değerlerin korunmasına yardım eder. Bu tür bir planlama yaklaşımında gelişme çevresel koruma anlamında tanımlanmıştır. Turistlerin mekansal ve fiziksel çevreye olan negatif etkilerini azaltmak temel alınmaktadır. Fiziki taşıma kapasitesi, ziyaretçi sayısı ile uyumlu yolculuk yönetimi, ziyaretçi yönetimi, ziyaretçilerin bir yerde yoğunlaştırılması veya dağıtılması, doğal çevrenin iyi algılanması, milli park vb. koruma planlarının yönetimi, biyo-çeşitliliğin korunması söz konusudur ve önem taşır.

Toplumsal turizm planlaması yaklaşımında yerel halkın yaşam standartlarının yükseltilmesi, altyapı olanaklarının geliştirilmesi ve hem halk hem de ziyaretçiler için rekreasyon donatıları sağlanması, turizmin geliştirilmesi hedeflenen alanın halkı ve devlet arasındaki kültürel, ekonomik ve sosyal felsefenin birbiriyle uyumlu olduğu bir gelişim programı hazırlanması, ziyaretçiler ve onlara hitap edecek konaklama alanları ile yöre arasında uyum sağlanması ve ziyaretçilerin memnuniyeti esas alınmaktadır.

Son yıllarda çağdaş bir turizm yaklaşımı olarak karşımıza çıkan 1992 yılında yapılan Rio toplantısından sonra “Sürdürülebilirlik” konusuna verilen önemin artmasıyla birlikte “Sürdürülebilir Turizm Yaklaşımı” tanımlanmaktadır (Hall, 2008).

Çalışma alanı olan Cunda (Alibey) Adası için barındırdığı doğal ve kültürel değerlerin korunması, sosyal ve ekonomik gelişme, istihdam artırılması ve yerel halkın fayda sağlaması göz önünde bulundurularak “Sürdürülebilir Turizm Yaklaşımı” benimsenmiştir. Planlama çalışmalarına yön verilmiştir.

2.4.1 Sürdürülebilir turizm planlaması

Sürdürülebilir gelişme düşüncesinin ortaya çıkışını aşağı yukarı 15 yıl öncesi gibi düşünürsek, sürdürülebilir turizm kavramı çok daha genç ve hakkında öğrenilmeye devam edilen bir kavramdır (McKercher, 2003).

Uluslararası düzeyde ilk defa 1995 yılında Lanzarote Adası’nda yapılan Sürdürülebilir Turizm Dünya Konferansı’nda açık bir şekilde belirtilmiş ve ele

alınmıştır. Genellikle turizmde sürdürülebilirlik, yerel topluluklar için, uzun dönemde ekolojik olarak makul, finansal açıdan kendi ayakları üzerinde durabilen ve sosyal ve ahlaki açıdan adaletli olmak anlamını ifade etmektedir. Turizm doğal, kültürel ve çevrenin bir parçası olan tatil yörelerindeki alanlarda kırılgan bir denge sağlamalıdır (Gortazord ve Marin, 1999: s.18). Benzer konular Cape Town Deklarasyonu’nda da tekrar özetlenmiştir (www.gdrc.org, 2000).

Dünya Turizm Örgütü’nün tanımına göre sürdürülebilir turizm, “insanın etkileşim içinde bulunduğu çevrenin bozulmadan korunarak kültürel bütünlüğün, ekolojik süreçlerin, biyolojik çeşitliliğin ve yaşamı sürdüren sistemlerin idame ettirildiği ve aynı zamanda tüm kaynakların ev sahibi bölgedeki insanların ve turistlerin ekonomik, sosyal ve estetik ihtiyaçlarını doyuracak şekilde ve gelecek nesillerin de aynı ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri biçiminde yönetildiği bir kalkınma şeklidir” (WTO, 2004).

Sürdürülebilir turizmin genel karakteristiğini klasik turizm anlayışı ile karşılaştırdığımızda ortaya çıkan farklar; daha az turist sayısı, özel ilgi turizmi çeşitleri, kar amacının daha geri planda tutulması ve yerel halkın, turistlerin ve yöneticilerin eğitilmesi olarak öne çıkmaktadır (Liu, 2003). Böylelikle hem doğal kaynakların kalitesi hem de insan kaynaklarının kalitesi iyileştirilerek uzun vadede gelecek kuşaklar için de yaşatılmaya çalışılmaktadır.

1997 yılının haziran ayında New York’ta turizmin olumsuz etkilerini en aza indirmek ve olumlu etkilerini arttırarak sürdürülebilir kalkınmayı desteklemek için Birleşmiş Milletler Genel Toplantısı Özel Oturumu yapılmıştır. Bu özel oturumda, sürdürülebilir turizm üzerine uluslararası bir program çalışması hazırlamak için bir sürdürülebilir kalkınma komisyonu oluşturulmuştur.

2.4.1.1 Sürdürülebilir turizmin genel ilkeleri

McKercher’a (2003) göre turizm sürdürülebilirliği benimsemek için uygun bir sektördür. Başlıca nedenleri; turizmin yenilenmemiş kaynakları tüketmemesi, yeni ve daimi istihdam olanağı yaratması, bölgesel gelişmeyi teşvik etmesi, kültürleri ve gelenekleri yeniden canlandırması ve korumaya teşvik etmesi şeklinde sıralanabilir. Bu fikri operasyonel hale getirmeyi denemek için bir dizi prensip geliştirilmiştir. Bu prensipler ekonomik, ekolojik, kültürel ve toplumsal sürdürülebilirlik olarak dört başlık ile sürdürülebilir turizmi tanımlar.

Ekonomik sürdürülebilirlik hem uzun dönem hem de güncel koşullar için faydalıdır. Küçük ölçekli yerel işlerden çok uluslu organizasyonlara kadar tedarik zincirinin tamamında etkilidir. Turizm faaliyetlerinde ürün çeşitlendirmesini geliştirir. Finansal teşvikler sağlayabilir.

Ekolojik sürdürülebilirlik gerekli ekolojik yöntemlerin, biyolojik farklılık ve biyolojik kaynakların korunması ile uyumlu gelişmedir. Yapılan tesislerin projeleri, planlamaları, gelişmeleri ve işlemleri için sürdürülebilirlik ilkelerinin benimsendiğinden emin olunmalıdır. Ulusal parklar gibi koruma alanlarındaki turizm yönetim planlarına dahil edilmelidir.

Kültürel sürdürülebilirlik toplumların kültürlerini ve kimliklerini korumak ve aktarmaktır. Mirası ve doğal kaynakları geliştirmek, yönetmek için eğitim programları kurulmalıdır. Kültürel çeşitlilik korunmalıdır.

Yerel sürdürülebilirlik yerel toplumlardan fayda sağlamak ve bu toplumlarda geliri oluşturmak ve elinde bulundurmak için planlanmıştır. Bu anlamda turizm topluma kaliteli iş sağlamalıdır. Yerel insan kaynakları kapasitesi iyileştirilmelidir. Finansal faydaların adil dağılımı sağlanmalıdır (McKercher, 2003).

Turizmin gelişmesinin çevresel, ekonomik ve sosyo-kültürel boyutu ile ilgili olup, bu üç boyut arasında uygun bir denge kurulmalı ve bu dengenin uzun dönemde sürdürülebilirliği garanti edilmelidir. Bunun için yukarıda da belirtildiği gibi sürdürülebilir turizm;

- Temel ekolojik süreçlerin devamlılığını sağlayan ve doğal mirası ve biyolojik çeşitliliği korumaya yardımcı olan turizmin gelişmesinde anahtar öğeyi oluşturan çevresel kaynakların optimal kullanımını sağlamalıdır.
- Yerel halkın sosyo-kültürel orijinalliğine uymalıdır, Onların kültürel miraslarını ve geleneksel değerlerini yaşamalarını ve geliştirmelerini sağlamalı ve kültürler arası anlayışı ve hoşgörüyü oluşturmalıdır.
- Uzun dönemli işlemlerde, tüm yatırımcıları için istikrarlı istihdam ve gelir kazanma fırsatları ve yerel halka sosyal hizmetleri de kapsayan ve bunların adilce dağılması gibi sosyo-ekonomik faydaları sağlayan uygulanabilirliğini garanti altına almalı ve yoksulluğu azaltmalıdır (WTO, 2004).

Sürdürülebilir turizmin yerel, bölgesel, ulusal ya da uluslararası düzeyde başarılabilmesi için turizmin planlanıp yönetilmesi, doğayla uyum içinde bir turizm gelişimi için bölgesel ya da yerel düzeyde üç boyutlu temel ilkelere uyulması zorunluluğu vardır (McIntyre ve diğerleri, 1993).

Sürdürülebilir turizm planlanırken değerlendirilmesi gereken önemli ilkeler; talebe göre değil arza göre turistik düzenlemelerin yapılması, önceliklerin yerel halka verilmesi, 12 ay turizm odaklı düzenlemeler yapılması, toplu taşıma ağının oluşturulması, toplumsal katılım, temiz enerji kullanımı, mevcut yapı stokunun kullanımı, toplumsal ve kültürel kimliğin korunması, turizm yatırımlarının esnek, gelişmeye açık ve uzun vadeli olması olarak sıralanabilir (Mason, 2003).

2.4.1.2 Sürdürülebilir turizmin amaçları

Sürdürülebilir turizmin temel amacı turizme kaynak oluşturan ekonomik, ekolojik, sosyal ve kültürel değerlerin korunarak kullanılması ve gelecek kuşaklara da turistik faaliyetleri gerçekleştirebilecekleri bir çevreye sahip olabilmemesinin sağlanmasıdır (Kamp, 1998).

Sürdürülebilir turizmin gelişmesi için öncelikli alanların başında kıyı bölgeleri gelmektedir. Çünkü daha çok deniz-güneş-kum üçlüsünün oluşturduğu kitle turizmine yönelik faaliyetler, kıyı alanlarında yapılmaktadır ve bu alanlarda yapılan turizm, doğal kaynakların tüketilmesi ve kirliliğe bağlı çevresel bozulma sorunuyla karşı karşıyadır. Bu tür alanlar için önerilen çözüm, turizm planlaması ve yönetimidir.

Cunda (Alibey) Adası da Ege Kıyıları'nda yukarıda belirtilen sorunların gözlemlendiği bir turizm alanıdır. Bu nedenle turizmin çevreye, topluma, tarihsel, doğal ve kültürel varlıklara zarar vermeden, bölge ekonomisine ve toplumsal yaşantıya sürekli katkıda bulunacak biçimde geliştirmesi amacıyla alanda sürdürülebilir turizm planlaması ve yönetimi öngörülmektedir.

2.4.1.3 Kaynakların sürdürülebilir turizm amaçlı kullanımı

Doğal ve kültürel miras sürdürülebilir turizmin gelişmesindeki temel öğelerdir. Bu değerlerin bir destinasyonda geliştirilmesine başlamak için öncelikle bir envanter çıkarılmalıdır. Sosyal çevre göz önünde bulundurularak coğrafi özellikler incelenmeli, yerel halkın dışında sezonluk olarak gelecek olan turist ve ziyaretçi

modellerine göre yönelimler tasarlanmalıdır. Karşılanması ve değerlendirilmesi gereken gereksinimleri aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür (European Commission; 2003):

- Doğal özellikler: Bölgenin karakteristik ve çekici yönleri, yöreye özgü canlılar ve alışkanlıklar, vahşi yaşamla ilgili diğer ilginç ve alışlagelmemiş özellikler, göller, nehirler, dağlar gibi coğrafi özellikler ve ulusal parklar gibi korumaya alınmış alanlar. Dünyada gittikçe azalan doğal alanları koruma kaygısı ile birlikte “ekoturizm” kabul görmeye başlamış ve doğal koruma alanları için yönetim planları yapılmaya başlanmıştır. Çalışma alanı Cunda (Alibey) Adasında Ayvalık Adaları Tabiat Parkı içerisinde yer almaktadır ve yapılmış olan yönetim planı ile turizm amaçlı kullanılabilir, aynı zamanda da sahip olduğu özgün değerleri koruma altına alınmış olacaktır.
- Kültürel özellikler: Anıt, kale, şato, kilise gibi inşa edilmiş miras, şelaleler, mabetler, surlar gibi küçük miras özellikleri, kıyafetler, halılar, mobilyalar gibi miras eşyaları, geleneksel kalıntılar, gastronomi, özel olaylar ve festivaller kültürel özelliklerdir. Tarihi şehirler ve kasabalar bu özelliklere sahip olmaları nedeniyle turizm merkezleri haline gelmeye başlamışlardır. Miras turizmi kavramı gelişmeye başlamıştır. Artan turizm baskısı nedeniyle turizm yönetim planları gündeme gelmiştir. Türkiye’de Pamukkale ve Çatalhöyük için yapılan turizm yönetim planları örnek olarak değerlendirilebilmektedir. Dünya Turizm Organizasyonu miras ve kültürün uluslar arası geziler içerisinde % 40’lık bir pay aldığını belirtmiştir. Ayrıca miras turizmini doğal tarihe, insan mirasına, sanata, felsefeye ve bir başka ülkenin veya bölgenin kuruluşuna bir dalış olarak tanımlamaktadır (Timothy ve Boyd, 2003: 1-2).
- Alanın kendisi, yakın çevredeki alanlar, kullanılan esas bölge, yerleşim ve potansiyel etkinlikler, iklim, yatırımcıların değerlendirmeleri, yerel halkın durumu, ilgilenen gruplar, turistik işletmeler, mekan sahipleri ve diğer sektörler bir bütün olarak değerlendirilmelidir.

Bunların dışında geliştirilmesi gereken diğer bir konu da altyapı olanaklarıdır. Konaklama ve yiyecek-içecek olanakları, diğer şehirlere, havaalanlarına ve diğer destinasyonlara yakınlık, alan içerisindeki ulaşım olanakları, marketler, mağazalar ve danışma büroları gibi servisler de göz önünde bulundurulması gereken ve

destinasyonun geliştirilmesinde önemli rol oynayacak faktörlerdir (Feilden and Jokilehto;1998).

Korunan değerlerin etkin kullanımı ile ilgili elemanlar koruma, erişilebilirlik, eğitim, belirginlik, rekreasyon, finans, belediye ve kalite olarak tiplendirilebilir:

- Koruma: Şimdiki kuşakların miras kullanımının ne olduğunu anlayarak gelecek kuşaklara da kullanımı ve faydalarını aktarmalarının sağlanması ve şimdiki nesillerin bu mirası doğru şekilde işletebildiğinden emin olmaktır.
- Erişilebilirlik: Miras insanlara ulaşabildiği sürece önemini ve belirginliğini sürdürür. Ancak yüksek derecedeki erişilebilirlik mirasın zarar görmesine neden olmaktadır.
- Eğitim: Miras varlığının değerlendirilebilmesi için ziyaretçilerin de onun doğasını ve önemini, neden korunduğunu anlayabilmesi gerekmektedir.
- Belirginlik: Miras etkinliğinin olabildiğince belirgin bir şekilde geniş kitlelere hitap etmesi gerekmektedir. Öyle ki yalnızca yerel alanlarda değil tüm ülke genelinde tanınabilir bir hale getirilmelidir.
- Rekreasyon: Miras etkinliğinin bir bölümünün de ziyaretçileri eğlendirmesi ve dinlenme olanakları sunabilmesi gerekir.
- Finans: Miras, korunması özellikle pahalı bir durum olduğu için dış kaynaklardan maddi destek almak kaçınılmaz olabilmektedir.
- Belediye: Miras etkinlikleri ve korunması belediye ile uyumlu bir şekilde yürütülmelidir.
- Kalite: Miras etkinliği, eğer daha kalabalık bir turizm piyasası ile rekabet etmekte ise, ziyaretçilere sürekli yenilenen ve yükselen kalitede hizmet vermek durumundadır. Kolaylıklar sunmak, yüksek standartlı bir temizlik, iyi yetişmiş personel ve yeterli sayıda otopark bu hizmetler arasında yer almaktadır (Garrod ve Fyall, 2000).

Korunan değerlerin etkin kullanımının ve sürdürülebilirliğinin sağlanabilmesi için turizm alanlarında yönetim ve yönetim planlarının gerekliliği görülmektedir.

2.4.2 Sürdürülebilir turizm için turizm yönetim ve gelişim planları

Yönetim planı, alanı ve yönetim hedeflerini ortaya koyan bir rehber olduğu ve hazırlanıp tamamlanan bir plan değil sürekli revize edilen bir süreç olarak tanımlanmaktadır. Planlama sürecinin bir ürünü olan yönetim planı, yönetim yaklaşımının belgelenmesi ve karar alınmasını temel alarak, gelecek yönetim için yol gösterici olmaktadır. Yönetim Planının tüm koruma alanını kapsaması ve yönetim tarafından nelerin gerçekleştirileceği, planlama kararlarının nelere dayandırıldığı bilgilerini içermesi gerekmektedir (Ayrancı, 2007).

2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yasası'nda "Yönetim Planı"; yönetim alanının korunmasını, yaşatılmasını, değerlendirilmesini sağlamak amacıyla, işletme projesini, kazı planı ve çevre düzenleme projesi veya koruma amaçlı imar planını dikkate alarak oluşturulan koruma ve gelişim projesinin, yıllık ve beş yıllık uygulama etaplarını ve bütçesini de gösteren, her beş yılda bir gözden geçirilen planlar olarak belirtilmiştir (Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yasası).

Turizm yönetimi, yerel toplumlar ve onların çevresi için kazançları en iyi şekilde kullanırken, turizmin olumsuz etkilerini en aza indirmeyi hedefleyen tamamlayıcı bir yaklaşımdır (Sustainable Tourism Management Planning, 2007).

Sürdürülebilir turizmin önemli öğelerinden biri turizmden elde edilen gelirin yerel halka ve yörenin kalkınmasına hizmet etme özelliğidir. Miras koruma uzmanları, alan sahipleri ve yöneticiler, turizm ve ekonomi uzmanları, kamu sektör temsilcilerinin kolektif olarak katılımı ile yönetim plânları hazırlanmalı ve hazırlanan yönetim planları da turistlere ziyaret ettikleri yer hakkında daha iyi bilgi verecek eylemleri belirlemelidir (Apostolakis, 2003).

2.4.2.1 Turizm yönetim planı

Turizm yönetim planı; bir alanın doğal, kültürel ve tarihsel değerlerinin korunması konusunda problemleri, mevcut olanakları tanımlayan, planlama ve yürütme esnasında tüm tarafları dahil eden, dinamik ve düzenli aralıklarla güncelleştirilen, yazılmış, dağıtılmış ve onaylanmış bir dokümandır (Sustainable Tourism Management Planning, 2007). Turizm yönetiminin ana boyutları görüşler, genel kurallar, kontrol ve aktif gelişim stratejileridir.

Bölgelere ayırma, alanın turizm aktivitelerinin tiplerini listeleyerek seçilmiş bölgelere açık olarak bölünmesi ve geliştirilmesi gereken kabul edilebilecek alt yapı demektir. Yasa ve tüzükler, görüş ve tespit edilmiş imara göre turizm aktivitelerinin kanunlarını ve alt yapıyı /tesisatı sağlar.

Turizm endüstrisi pek çok sektörü kapsayan bir sektördür ve tek başına çalışması turizm sisteminin sürdürülebilir olması açısından uygun değildir. Bu sürdürülebilir turizm sisteminin sağlanması için turizm faaliyetlerinin yerel yönetim birimleri, sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve halk koordinasyon sağlayarak, bir arada çalışmalıdır.

Hükümetin de özellikle altyapı olanaklarını sağlamak, gelişmeyi kontrol etmek, fon ve kaynak desteği vermek ve ilgili politikaları yönlendirmek açısından önemli bir rolü vardır. Yürütülecek olan çalışmalarda temel amaç planın yapıldığı turizm alanlarında sosyal, ekonomik ve çevresel yönlerden güçlü bir yapı oluşturularak yerel kalkınmanın ve sürdürülebilir gelişmenin gerçekleştirilebilmesidir (The Northhumberland ATMP, 2006) .

Tanımlar doğrultusunda turizm yönetim planlarının amaçları sürdürülebilir turizm planlanması hedeflenen alandaki doğal, kültürel ve tarihsel değerler ile turizm arasında bir denge kurmak, mevcut kaynakların nasıl kullanılıp korunacağına karar vermek, insanlara sağlayacağı faydayı gözetmek, karar verme ve planlama sürecinde halk katılımı için nasıl başarılı olunacağını belirlemektir. Bu amaçlara yönelik stratejiler ile planlama yapılması halinde turizm yönetim planları pek çok fayda sağlayacaktır.

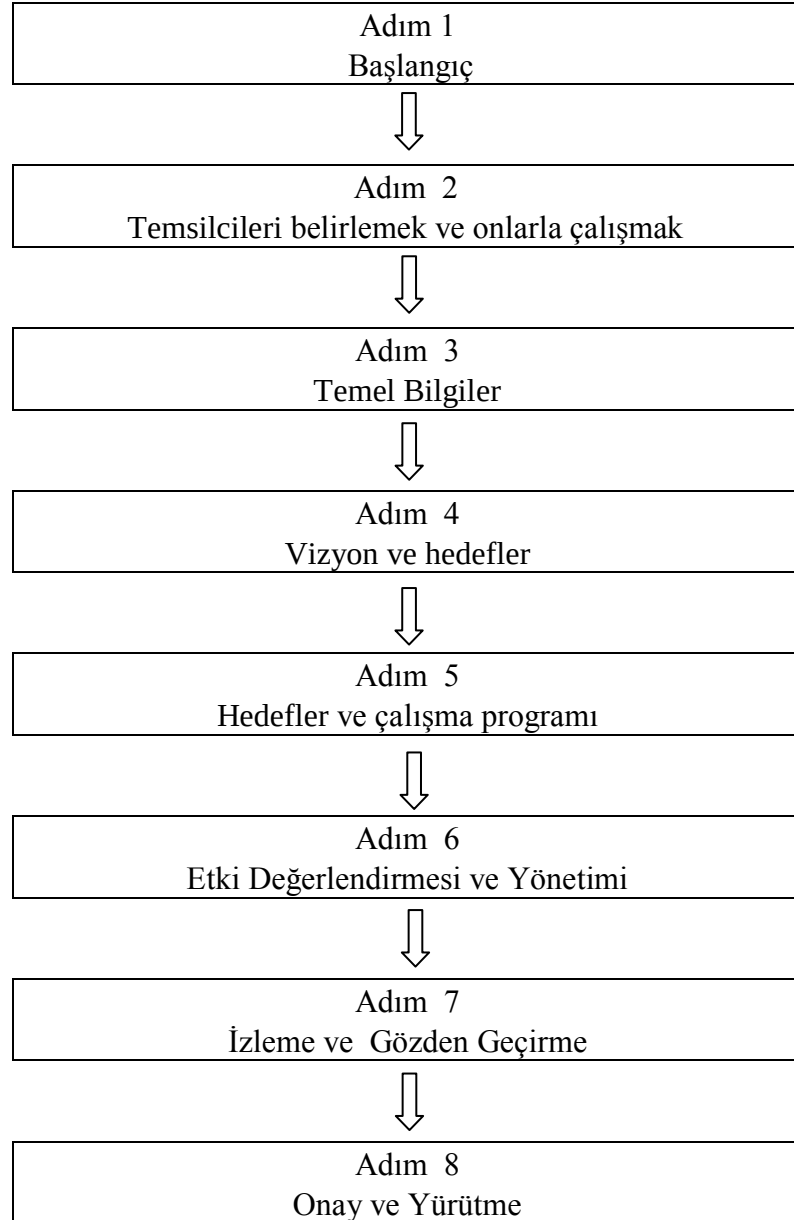
Smith'e göre sonuç odaklı bir yönetim yaklaşımı belirlenmelidir ve bu yaklaşım 4 aşamadan oluşmalıdır. İlk aşama alanın turizm potansiyelinin değerlendirilerek mevcut arz ve talebin tespiti olarak tanımlanmaktadır. İkinci aşama yapılan tespitlere dayanarak turizm stratejilerinin belirlenmesini içermektedir. Üçüncü aşamada belirlenen stratejilerin uygulanması ve nasıl uygulanmasının gerektiği açıklanmaktadır. Dördüncü aşama olan son aşamada uygulama sonuçlarının ve sürdürülebilirliğinin gözlemlenmesi gerekmektedir (Smith, 2003).

2.4.2.2 Turizm yönetim planı adımları

Turizm gelişimi planlanan alanlarda yatırımları destekleyecek kamu ve özel sektörün tespiti, ziyaretçiler ve yerel halk ile işbirliğinin sağlanması, alan ile ilgili temel

verilerin toplanması en önemli süreçler arasında yer almaktadır. Sürdürülebilir turizm yönetim planları için de bir rehber oluşturması için hazırlanan “Sustainable Tourism Management Planning in Biosphere Reserves, A Methodology Guide” içerisinde turizm yönetim planları 8 adımda genel hatları ile açıklanabilir. Adımları incelerken doğru soruların seçilmesi sürecin daha kusursuz olarak planlanmasına olanak tanır (Sustainable Tourism Management Planning, 2007).

Çizelge 2.1 : Turizm Yönetim Planı Adımları.

(Sustainable Tourism Management Planning, 2007)

Çizelge 2.1’de belirtilen turizm yönetim planı hazırlanma süreci adımlarının detayları aşağıdaki tanımlar ile açıklanmıştır.

Adım 1 - Başlangıç

Turizm Yönetim Planı neden bir tane üretilmelidir?

Süreç uzunluğu ne olmalıdır?

Planın içine hangi coğrafi alan dahil edilmelidir?

Planlama sürecinde anahtar bilginin toplanması, önceliklerin ve hedeflerin belirlenmesi, kaynakların, iş ve eylemlerin kayıt edilmesi yer almaktadır. Gelirlerin tespiti ve bu gelirlerin hedefler ile beklentilere uyumunun değerlendirilmesi önerilmektedir.

Turizm yönetim planının diğer bölgesel planlarla karşılaştırılması ve uyumlu hale getirilmesi önemli bir unsur olarak tanımlanmıştır.

Adım 2 - Temsilcileri belirlemek ve onlarla çalışmak

Turizm Yönetim Planlamasının hazırlanmasına kim dahil olmalıdır?

Plana dahil edilen mülkiyeti ve diğer sorumlulukları açıklamak gerekmektedir. Turizm yönetim planlamasında paydaşların; komşular ve yöre halkı, çiftçiler ve balıkçılar, otelciler, restoran sahipleri, turist rehberleri vs. gibi turizm sağlayıcıları, tur operatörleri ve turizm acenteleri, yerel iş adamları (perakendeciler), yerel yetkililer, yerel belediyeler, yerel yönetimler, eğitim enstitüleri (okullar, üniversiteler vs.), ziyaretçiler ve medya olması önerilmektedir.

Adım 3 – Temel Bilgiler

Alanın ekolojik, ekonomik, sosyal ve tarihi yönleri, turizmi ve turizm yönetimi, alandaki yasal çerçeve haklarında bilgi toplanması, fırsat ve tehditlerin belirlenmesi, mevcut turizm aktivitelerinin olumlu ve olumsuz etkilerinin tespit edilmesi ön görülmektedir. Veri toplama organizasyonunun kim veya kimler tarafından yapılacağının kararlaştırılması gerekmektedir.

Adım 4 - Vizyon ve Hedefler

Koruma ve turizm gelişimi için uzun dönem perspektifleri belirlenmesi ve süreç sonunda olunmak istenen noktaya erişilebilmesi için hangi stratejilerin uygulanacağına karar verilmesi önemli bir aşama olarak aktarılmaktadır.

Adım 5 - Hedefler ve Eylem Programı

Hedeflerin belirlenmesi ve hedeflere yönelik eylem programının belirlenmesi, eylemlerin ne kadar sürede ve kimler tarafından yapılacağını kesinleştirilmesi uygun görülmektedir.

Adım 6 - Etki Değerlendirmesi ve Yönetimi

Hedeflerin ve iş programının izleme ve değerlendirmesi için uluslararası tüzüklere, uluslararası kabul edilmiş belgelere dayanan göstergeler kullanılması önerilmektedir.

Adım 7 - İzleme ve Gözden Geçirme

Uygulamaların etkinliğinin değerlendirilmesi aşmasıdır.

İzleme, aktivitelerin ve iş planının ölçülerinin değerlendirilmesi için ihtiyaç duyulan verinin sabit olarak toplanması olarak tanımlanmaktadır.

Gözden geçirme, vizyon, hedefler ve beklentilerin karşılaştırmaları ile başarıların ve başarısızlıkların değerlendirilmesi şeklinde belirlenmiştir.

Gözden geçirmenin sonuçlarından yola çıkılarak yönetim planına ilişkin revizyon kararları saptanması öngörülmektedir.

Adım 8 - Onay ve Yürütme

Onay aşaması planın hazırlanmasına ve nasıl sunulacağına kimin izin vereceğinin belirlenmesi, yürütme, izleme ve değerlendirmenin yapılması ve planın tamamlanması gereken süre içerisinde düzeltilmesi gerekenlerin düzeltilmesinin, ileriye dönük başarı için hangi ilave aktivitelerin öncelikli olduğunun tespit edilmesinin gerek görüldüğü aşama olarak tanımlanmıştır (Sustainable Tourism Management Planning, 2007).

Turizm yönetim planlarında izlenecek adımları da değerlendirebilmek amacıyla turizm yönetim planı ve turizm gelişim planı örnekleri üçüncü bölümde incelenmektedir.

3. TURİZM YÖNETİM PLANI UYGULAMALARI

Bu bölüm kapsamında taşıdıkları sürdürülebilir turizm potansiyeli ve barındırdıkları doğal, kültürel ve tarihsel değerler ile örnek teşkil edebilecek üç alan değerlendirmesi yer almaktadır. Bu alanlar için hazırlanmış turizm gelişim ve turizm yönetim planları irdelenmiştir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Turizm Gelişim Planı, Byron Eyaleti Turizm Yönetim Planı ve Beverly Eyaleti Turizm Yönetim Planı kapsamlı bir turizm yönetim planında kullanılacak öğeleri açıkça ortaya koymaktadır.

3.1 Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Turizm Gelişim Planı

KKTC Turizm Gelişim Planı 1997/1998 yıllarında Boğaziçi Üniversitesi TUYGAR Merkezi, Doğu Akdeniz Üniversitesi, KKTC Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı tarafından hazırlanmıştır. Önceki çalışmalardan da yararlanılarak 1998 yılında Boğaziçi Üniversitesi tarafından hazırlanan Turizm Gelişim Planı 1999-2000 yılında turizm sektörü ve Sivil Toplum Örgütlerinin önerileri doğrultusunda Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı tarafından düzenlenip revize edilmiştir. 2007 yılında çalışmalarına tekrar başlanan Turizm Gelişim Planı günümüzün değişen koşulları da dikkate alınarak Turizm Danışma Komitesi üyeleri ile Turistik Ürün ve Yerel Tedbirler Alt Komitesi üyelerinin de görüşleri doğrultusunda yenilenmiştir.

3.1.1 KKTC Turizm Gelişim Planı'nın yapısı

KKTC Turizm Gelişim Planı kapsamında turizm planlamasına ilişkin temel politikalar belirlenmiş ve bu politikalar doğrultusunda KKTC için SWOT analizi yapılarak güçlü-zayıf yanları, fırsat ve tehditleri belirlenmiştir. Planın amaç ve hedefleri tanımlanmıştır. KKTC turizm gelişiminin öncelikli sıralamasına ve bölgesel farklılıklarına göre beş bölgeye ayrılmış ve her bölge kendi içinde değerlendirilmiştir. Güçlü-zayıf yanları, fırsatları belirlenmiş, her bölge için turizm planlaması, fiziki planlama ve ürün geliştirme önerileri geliştirilmiştir. Belirlenen

bölgeler, İskele – Karpaz Bölgesi, Gazimağusa Bölgesi, Lefkoşa Bölgesi, Girne Bölgesi, Güzelyurt-Lefke Bölgesi'dir.

Şekil 3.1 : Kıbrıs Haritası (Url 1)

3.1.2 KKTC Turizm Gelişim Planı'nın hazırlanma amacı

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Gelişim Planı'nda turizm geliştirilmesi gereken öncelikli sektör olarak belirlenmiştir. Ada'nın sahip olduğu doğal ve kültürel değerlerin korunması ve yarattıkları turizm potansiyelinin olumlu yönde geliştirilmesi için gelişim planı hazırlanması gündeme getirilmiştir.

Gelişim Planı hazırlanma sürecinde öncelikli olarak değerlendirilecek konular:

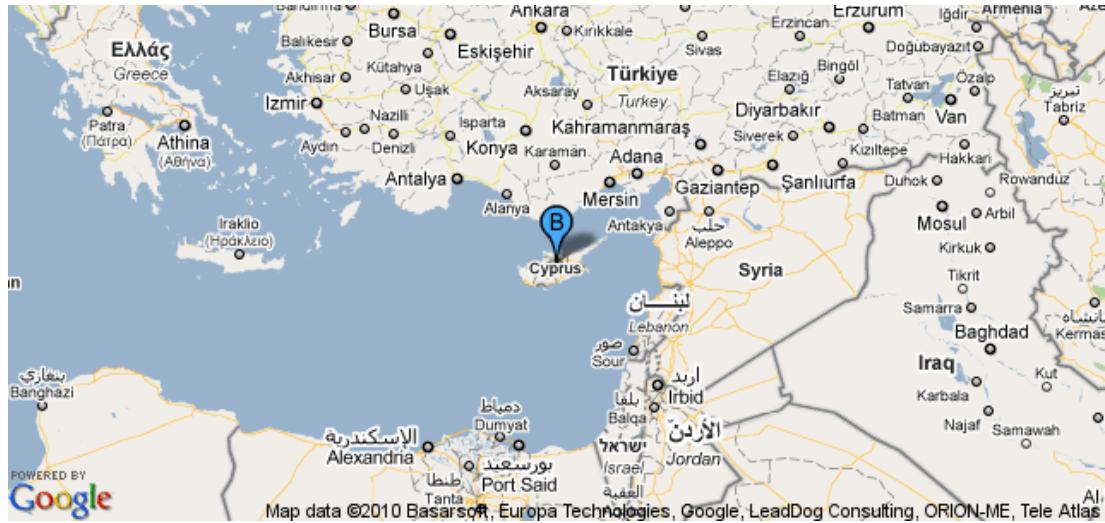
- Sürdürülebilir turizm politikaları benimsemek,
- Bugüne dek yapılan turizm odaklı inceleme ve araştırmaları irdelemek,
- Halkın ve Turizm işletmelerinin turizm olgusuna tutumunu saptamak,
- Turizm kaynaklarının ve ürününün belgeler bazında etüdünü yapmak,
- Var olan Pazar dilimlerinin ve finansal yapının tanımı yapmak,
- KKTC yönetiminin Turizm gelişimi için ortaya koyduğu hedeflerin yapılabilirliğini saptamak,
- Sürdürülebilir turizm gelişim anlayışını geliştirmek

olarak belirlenmiştir (KKTC Turizm Gelişim Planı, 2007).

3.1.3 Alanın tanımlanması

Kıbrıs Akdeniz’de, kuzeyinde 65 km mesafe ile Türkiye, doğusunda 112 km mesafe ile Suriye, 267 km ile İsrail, 162 km ile Lübnan; güneyinde 418 km ile Mısır; batısında ise 965 km ile Yunanistan yer almaktadır. Akdeniz’in Sicilya ve Sardinya’dan sonra üçüncü büyük adasıdır.

KKTC’nin toplam yüzölçümü adanın üçte birine mukabil gelen, 3355 km²’dir. Yaklaşık olarak ada sahillerinin yarısı KKTC sınırları içerisindedir (<http://northerncyprus-properties.com/tr/kibris-in-cografi-konumu.html>).

Şekil 3.2 : Kıbrıs’ın Konumu (Url 2)

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti sahip olduğu doğal ve kültürel değerleri ile turizm potansiyeli yüksek bir alandır. Bu değerlerin sürdürülebilir turizm amaçlı geliştirilmesi için yapılan turizm gelişim planı önemli bir araç olacaktır.

3.1.3.1 Turizm potansiyeli taşıyan doğal ve kültürel değerler

KKTC içerisinde yer alan doğal plajlar, milli park, denizkaplumbağası yumurtlama yerleri, geniş bir flora yelpazesi, tarım alanları, sulu tarım olanakları, özgün bir fauna yelpazesi (göçmen kuşlar, yaban eşeği, deniz kaplumbağası), güçlü esen rüzgarlar, bozulmamış çevre, morfolojik özellik (1 milyon yıl önce tudos ile şimdiki Girne dağlarını oluşturan kara parçası arasındaki Mesarya denizinin biriken çamur ve kum ile dolması sonucu Karpaz Yarımadaları’nın ortaya çıkması.), kıyı balıkçılığı, arıcılık, su altı sporlarına uygun sahiller, küçükbaş hayvancılık, tütün yetiştirilmesi, kumullar, dereler, ormanlık alanlar ve bu alanlarda yetişen yabani çilek, sandal yemişi gibi özgün yiyecekler doğal değerler olarak tanımlanabilir.

Çiftliğe dayalı yerleşim düzeni, çok kültürlü yaşam (rum ve türk nüfusun birlikte yaşaması), halkın misafirperverliği, Kıbrıs mutfağı, Lefkara işi, halı dokumacılığı, üzüm sucuğu ve zivaniya üretimi, küçük imalathanelerle sınırlı zeytinyağı üretimi, manastırlar, kiliseler, sivil mimari örnekleri, arkeolojik kalıntılar, otantik taş evler, heykeller, mağaralar, kaleler ve müzeler kültürel değerler olarak tanımlanabilir. Apostolos Andreas Manastırı, Ay Filon, Afendrika Kilise ve Manastırı, Kanakaria Kilisesi, Sipahi, Ay Trias Bazilikası ve Mozaikleri, Yatık heykeller, Kaleburnu Kral Tepesi, Ay Fodu Mağarası, Kantara Kalesi, Ayia Katerina Kilisesi, İskele İkon Müzesi, Mehmetçik'te yeraltında kemerli su kanalları tarihi özellik gösteren çeşitli değerler arasında yer almaktadır (KKTC Turizm Gelişim Planı, 2007).

3.1.3.2 Alanın güçlü-zayıf yönleri, fırsat ve tehditleri

KKTC Turizm Gelişim Planı amaç ve hedeflerinin oluşturulmasında göz önünde bulundurulacak güçlü-zayıf yanlar, fırsat ve tehditler belirlenmiştir (KKTC Turizm Gelişim Planı, 2007).

Güçlü Yönler

Eğitim potansiyeli

Yüksek eğitim düzeyi

Adada turizmin gelişmekte olması

Halkın misafirperverliği

Zengin kırsal kültür ve tarihi mirası

Kıbrıslılık (aidiyet)

Mesafelerin ulaşılabilirliği

İklimin on iki ay ideal bir tatil imkanı sağlaması

Eko-turizm için uygun alanların varlığı

Zengin flora ve fauna

Sahilleri, tabii plajları ile yüzme ve su sporları için ideal bir ortam olması

Zengin Kıbrıs mutfağı

El sanatları

Perakendecilik kültürünün yaygınlığı

Yat limanları

Turizm Örgütü kurma çalışmaları

Geçitkale’de kullanılabilir potansiyele sahip bir havaalanı bulunması

Zayıf Yönler

Direk ulaşım bağlantısının bulunmaması

Diğer ülkelere göre pahalılık

“Ürün imajı” eksikliği

Toplumun turizm bilinç yetersizliği

Turist sağlığı ve güvenliğinde yetersizlikler

Konaklama tesislerinin, yiyecek ve genel servis düzeyinin yeterince tatmin edici olmaması

Konaklama tesislerinde yerel mimari eksikliği

Pazar dilimlemesi ve pazar farklılaştırılmasının yapılmaması, hedef pazarın belirlenmemesi ve Pazar konumlandırılmasının yapılmaması

Çevre kirliliği

Çarpık yapılaşma

Arazi kullanım planı bulunmaması

Tanıtım konusunda kamu-özel kesim koordinasyonsuzluğu

Turizmin kamu siyasetinden arındırılamaması

Turizm örgütünün henüz kurulmaması

İnsan kaynakları planlamasının yapılmaması

Turizm sektöründe çalışanların eğitim yetersizliği

İç pazara yönelik özendirmenin olmaması

Yatırımcılar için yasa ve yönetmeliklerin karmaşıklığı

Toplu taşımacılık sisteminin yetersizliği

Kültürel yabancılaşmanın artması, kültür mirasına yeterince sahip çıkılmaması

Demografik yapıdaki değişim

Altyapı eksiklikleri

Kaynak yetersizliği

Geleneksel Halk Sanatlarında ve yerli imalatda üretim eksikliği

Trafik yoğunluğu

Gürültü Kirliliği

Fırsatlar

Ekonomik, çevresel ve sosyal açıdan uygun olabilecek bir turizm ürünü oluşturulması

Doğu Akdeniz’de yüksek turizm potansiyeli

Kıbrıs’ta anlaşma ve AB üyeliği sonrası dünya piyasasında yer alma olanağı

Özel ilgi turizmi potansiyelinin dünyada giderek önem kazanması

Türkiye ekonomisinin güçlenmesi ve AB üyeliği

Tehditler

Diğer Akdeniz ülkeleri ile olan rekabet

Politik izolasyonlardan dolayı ülkemize direkt ulaşımın olmaması

Siyasi tanınmamışlığın devamı

Ekonomik ambargoların devamı

Akdeniz’de deniz kirliliğinin artması

KKTC’nin siyasi belirsizliği

Ortadoğu ve Kafkaslar’daki belirsizlik

Türkiye ekonomisinde kötüleşme veya kriz ortamı

3.1.4 KKTC Turizm Gelişim Planı'nın amacı ve hedefleri

Turizm Gelişim Planı'nın amacı KKTC'nin kendine özgü koşulları ve kısıtlamaları çerçevesinde; bölgesel farklılıkları göz önüne alan; doğal çevreye, tarihi mirasa ve kültürel dokuya duyarlı ve sahip çıkan, sürdürülebilir niteliğinin yanı sıra yerel kaynak kullanımına uygun, yaratılan ekonomik katkının ülke içinde kalması ile ülke ekonomisine katkıda bulunan; toplam kalite anlayışını benimseyen ve sürekliliğini koruyacak bir devlet politikası olarak turizm yapılanmasını gerçekleştirecek planları ortaya koymak olarak belirlenmiştir.

Planda ana hedefler;

- Ürün geliştirmede bölgesel farklılıkların ön plana çıkarılması,
- Sürdürülebilir turizm modelinin oluşturulması,
- Turizmin tüm ülkeye yayılması ve 12 ay boyunca canlı tutulması,
- Turizmde kalitenin bir yaşam şekli haline getirilmesi,
- Mevcut yaşam koşulları değiştirilmeden oluşturulacak, yerel halka dayalı bir gelişim modeli benimsenmesi şeklinde tanımlanmıştır (KKTC Turizm Gelişim Planı, 2007).

3.1.5 Genel hedef ve stratejiler

KKTC Turizm Gelişim Planı'nda genel hedef ve stratejiler 7 ana başlıkta toplanmıştır. Bu başlıklar turizm örgütlenmesi, fiziki planlama ve altyapı, yatırım ve finansman, tanıtma ve pazarlama, konaklama tesisleri, eski eserler ve insan kaynakları olarak belirlenmiş ve konu başlıklarına ilişkin hedefler saptanmıştır (KKTC Turizm Gelişim Planı, 2007).

Çizelge 3.1 : KKTC Turizm Gelişim Planı Konu ve Hedefleri.

Konu 1: Turizm Örgütlenmesi Hedefleri	
Hedef 1	Turizm yönetimi için özerk bir komisyon kurulması,
Hedef 2	Sayıştay modeline benzer biçimde üyelerin ve başkanının meclis tarafından seçilmesi,
Hedef 3	Komisyonun üyeleri arasında bürokratların yanı sıra toplam sektör kuruluşlarının (Örneğin; KİTOB, KİTSAB, Rehberler Derneği, Vakıflar, STK'ları) temsilcilerinin de bulunması.
Konu 2: Fiziki Planlama ve Altyapı Hedefleri	
Hedef 4	Ülkesel Fiziki Planın ve Bölgesel İmar Planları yapılması, yürürlüğe konması ve turizm bölgeleri ve turizm alanlarının bu planlama hiyerarşisi çerçevesinde gözden geçirilmesi
Hedef 5	Ülkesel Fiziki Planın tamamlanması ile sektörel alanlar, turizm öncelikli yatırım alanları, turizm kullanım ve koruma alanları, milli park alanları, çevre koruma alanları ve tarım alanlarının belirlenmesi
Hedef 6	Altyapı çalışmalarının turizme hizmet verecek şekilde tamamlanması
Hedef 7	Turizme hizmet verecek kaliteli havaalanı ve deniz limanları, marinalar geliştirilmesi
Konu 3: Yatırım ve Finansman Hedefleri	
Hedef 8	Sınırlı imkanlara uygun politikalarla, ekonomik gelişmeyi uyum içinde destekleyecek alanlara yöneltilmesi
Hedef 9	Bölgesel olarak öngörülen turizm ürününe uygun olarak yapılan yatırımların özelliklerine uygun finansman kaynakları harekete geçirilmesi
Hedef 10	KKTC'nin kendine özgü özellikleri içerisinde, ulaşılabilirliği, canlandırılabilirliği en kolay olan kaynakların bir araya getirilerek uyum yaratabilecek yapılaşmaya gidilmesi
Konu 4: Tanıtma ve Pazarlama Hedefleri	
Hedef 14	Satış geliştirmede, İtme ve Çekme stratejilerinden itme stratejisi gibi daha statik bir yaklaşımla üretici ve üründen tüketiciye ulaşım akışı benimsenmesi
Konu 5: Konaklama Tesisleri Hedefleri	
Hedef 11	Kıbrıs'a özgü tesisler ve belirli bölgelerde harcama kapasitesi yüksek müşteriye hizmet verecek hizmet kalitesi yüksek standartta tesisler geliştirilmesi
Hedef 12	Ek fasilite ve ek kapasite sağlayacak olan faal durumdaki konaklama tesislerinin onarım ve yenileme çalışmalarına uygun şartlar yaratılması, denetimlerin etkinleştirilmesi
Hedef 13	Uluslararası toplantıların konaklama tesislerinde organize edilmesinin devamı sağlanarak, kongre turizminin gelişiminin teşvik edilmesi
Hedef 14	Yeni konaklama tesislerinin bölgelerin taşıma kapasiteleri, turistik çekiciliklerin yoğunluğu ve türüne göre konumlandırılması
Hedef 15	Tarihi bina ve sivil mimari örneklerinin restorasyonuna devam edilerek turizmin hizmetine sunulması
Hedef 16	Yarım kalan turistik tesislerin sektöre kazandırılması yönünde yapılan çalışmalara devam edilmesi

Çizelge 3.1 : (devam) KKTC Turizm Gelişim Planı Konu ve Hedefleri.

Konu 6: Eski Eserler Hedefleri	
Hedef 17	Önerilen özel ilgi turizmine uygun düşecek şekilde ve ülkenin sanatsal, folklorik, etnik, doğal, arkeolojik ve şehirsal çeşitlendirmelerini ön plana çıkaran, değişik konulardaki müzeler açılması
Hedef 18	Yöre halkının ve sivil toplum kuruluşlarının müze ve ören yerleri ile ilgili çalışmalara aktif katılımının sağlanması
Hedef 19	Müzelerin daha özgün ve yaşayan, bir etkinlik anlayışında düzenlenmesi
Hedef 20	Tarihi mirasın tahribatı ve kötü kullanımı engellenerek, SİT bölgelerinin oluşturulup açık hava müzeleri haline getirilmesi
Hedef 21	Müzelerde ve ören yerlerinde görevlendirilecek görevlilere hizmet içi eğitim verilmesi
Hedef 22	Müze ve ören yerlerinin ziyaret saatleri ziyaretçi yoğunluğuna göre gözden geçirilerek düzenlenmesi
Hedef 23	Müze ve ören yerleri ziyaretçi istatistiklerinin geliştirilerek devamının sağlanması
Hedef 24	Uluslararası Müzecilik Kuruluşları ve Örgütleri ile işbirliklerinin kurulması, geçici ve gezici sergilerin KKTC'ye getirilmesi sağlanması
Hedef 25	Mobil sergileme ve müzecilik anlayışı çerçevesinde tarih ve kültür mirasının yurtdışında sergilenmesinin sağlanması
Hedef 26	Lefkoşa'da arkeoloji ve etnografya müzesi kurulması
Hedef 27	Müze ve ören yerlerine, güneyden ve kuzeyden düzenlenen turlarda mutlaka KKTC Turizm ile ilgili Bakanlığın düzenlediği kurslardan mezun, belgeli turist rehberi görev yapması
Konu 7: İnsan Kaynakları Hedefleri	
Hedef 28	Turizm sektöründe görev almanın cazip yanları ortaya çıkarılarak bu sektöre olan ilginin artırılması
Hedef 29	Turizm sektöründe çalışan personelin niteliklerinin geliştirilmesi
Hedef 30	Eğitim Biriminin sektör için görev tanımlarını hazırlayıp, bunlara göre eğitim planlamasını ve programlamasını yapması, eğitici yetiştirmesi
Hedef 31	Turistik tesislerin az olduğu ve turizme olan yakınlığın zayıf olduğu bölgelerde ve özellikle yakın zamanda turizm yatırımı yapılacak yörelerde gezici (mobil) eğitimler gerçekleştirilmesi
Hedef 32	Turizm sektöründe çalışan personelin nitelik standardının belirlenmesi için sertifikasyon sistemine geçilmesi
Hedef 33	Lise öğrenimi gören gençlere mesleki dersler arasında turizm derslerinin, tercihen uygulamalı olarak verilmesi
Hedef 34	Pansiyunculuk eğitimlerinin turizm amaçlı olarak devreye sokulması
Hedef 35	Eğitim konusunda konaklama tesislerinden otel-okul uygulaması şeklinde yararlanılarak; bu tür uygulamalara katılacak tesislere teşvik uygulanması
Hedef 36	Turizm eğitimi konusunda çalışmalar yürüten üniversitelerle işbirliğinin artırılması
Hedef 37	Mevcut ve yeni açılan kitle turizmine yönelik otellere yerli işgücü istihdamı ile birlikte yiyecek-içecek gibi ihtiyaçlarının yerli ürünlerden sağlanmasının teşvik edilmesi

3.1.6 Geleceğe yönelik öneriler

KKTC Turizm Gelişim (Master) Planı'nın ve kaynak envanterinin her iki yılda bir yenilenmesi, yenilenecek olan Turizm Master Planı'nın simulasyon ve ekonomik modeller odaklı olmasına özen gösterilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Planda, oluşturulan Turizm Master Planı'nda benimsenen önceliklere göre uygulama aksiyon planları ve eylem stratejilerinin ivedilikle oluşturulup işlerlik kazandırılmasının sağlanması önerilmektedir.

3.2 Byron Eyaleti Turizm Yönetim Planı 2008 – 2018

Avustralya'nın Brisbane şehrinin 180 kilometre güneyinde, Sydney'in 800 kilometre kuzeyinde yer alan Byron Eyaleti için geliştirilen Byron Eyaleti Turizm Yönetim Planı eyaletin turizm gelişimine planlama getirmek ve turizm konusunda gelecek dönemlere rehber olabilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Plan yerel, bölgesel ve eyalet yönetimlerinin, halkın ve sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla geliştirilmiştir (Byron Shire Tourism Management Plan).

Şekil 3.3 : Byron Eyaleti'nin Avustralya İçerisindeki Konumu
(Url 3)

Plan içerisinde Byron Eyaleti'nin konumu ve çevre ile ilişkileri, alanın sahip olduğu doğal ve kültürel değerler tanımlanmıştır. Planda sürdürülebilir turizm ilkesi benimsenmiş ve 12 ana konu, 12 ana hedef saptanmış, bu hedeflere yönelik stratejiler belirlenmiş, stratejilere yönelik de eylemler planlanmıştır. Uygulama için belirlenen planlama türü dönemsel planlama olarak tercih edilmiştir. 1 yıl ve daha kısa süreli

eylemler kısa vadeli, 1 ila 3 yıllık eylemler orta vadeli, 3 yıl ve daha uzun süreli eylemler uzun vadeli olarak nitelendirilmiştir. Plan hazırlanma aşamasında Byron Eyalet Konseyi tarafından bir Turizm Danışma Komitesi kurulmasına karar verilmiş ve bu komitenin yönlendirici güç olduğu tanımlanmıştır.

3.2.1 Byron Eyaleti Turizm Yönetim Planı yapısı

Byron Eyaleti Turizm Yönetim Planı eyaletteki turizme rehberlik etmek için bir yaşam stratejisi olarak geliştirilmiştir. Plan yerel, bölgesel ve eyalet seviyelerinde hükümetleri temsil eden paydaş organizasyonlarının bir sahası olan Byron Eyalet Konseyi Yönetim Komitesi, Bölgesel bir Turizm Uzman Panel'i ve Eyalet içindeki toplumların temsilcilerinden girişi ve geri beslenmeyi kazanmak için tespit edilmiş bir Vatandaş Jürisi'nin rehberliğinde hazırlanmıştır.

Byron Eyaleti Turizm Yönetim Planı hazırlanırken yönetim, ekonomik gelişmeye olacak katkılar, sosyal gelişme, ekolojik koruma ve insan yaşamı kalitesi ana başlıkları belirlenmiştir. Byron Eyalet Konseyi'nin sürdürülebilirlik çerçevesi içinde düşünülen ve belirlenen önemli öncelikleri olarak aşağıdaki başlıklar belirlenmiştir (Byron Shire Tourism Management Plan):

Yönetim

- Byron Eyaleti Turizm Yönetim Planı'nın ulaşılması hedeflenen vizyonunu gerçekleştirebilmesi için Turizm Danışma Komitesi kurulması
- Plan stratejilerinin ve hareketlerinin yürütülmesine önderlik etmek ve denetlemek için bir şemsiye yetkisi gibi konumlandırılmış bir Turizm Danışma Komitesi'nin bir danışman Konsül Komitesi kurulması
- Planın stratejik teşviklerini yürütmek için Turizm Danışma Komitesi ile birlikte çalışmak üzere bir Turizm Memuru'nun işe alınması
- Altyapının etkin yönetimi ve bakımı
- Planın diğer konsey ve eyalet, hükümet dokümanlarıyla tamamlanması
- Ziyaretler, ekonomik, sosyal ve çevresel kazançlar, turizmin etkileri ve servis kalitesi hakkında bilgi toplamak için bir araştırma programının hazırlanması

Ekonomik

- Bir turizm ve iş artırımını da içine alarak turizm yönetimi, gelişimi ve pazarlanması için finansman araştırılması
- Byron Eyaleti için tutarlı bir imajın geliştirilmesi ve alanın doğal çevresi, arka-paralel atmosferi, kültürel çeşitliliğine ilişkin yenilikçi işletmeler kurulması

Sosyal

- Ziyaretçilerin, yerel işlerin, yerel hükümetin ve toplumun toplum değerlerini ve turizmi anlamasını sağlamak için bir eğitim ve haberleşme programının hazırlanması

Ekolojik

- Dünyanın önde gelen en iyi şekilde uygulanmış çevresel sürdürülebilirlik hedefi anlamında Byron Eyaleti'nin gelişimi

İnsan Yaşamı

- Öncelikli altyapı ve tesisler için kamu ve özel sektör yatırımını belirlemek ve çekmek amaçlı bir yatırım ve altyapı stratejisinin gelişimi
- Konut konforu ve toplum değerlerinin korunması ve saygı gösterilmesi.

Yukarıda belirlenen başlıklar yerel ve bölgesel anlamda gelişmenin sağlanabilmesi için oluşturulan Turizm Yönetim Planları'nda göz önünde bulundurulması gereken konular arasındadır. Byron Eyaleti Turizm Yönetim Planı amaç ve hedefleri belirlenirken de bu başlıkların değerlendirilmiş olduğu görülmektedir.

3.2.2 Byron Eyaleti Turizm Yönetim Planı'nın hazırlanma amacı

Byron Eyaleti Turizm Yönetim Planı'nda öncelikle Byron Eyaleti'nin öneminin anlaşılması temel hedef olarak alınmıştır. Bununla birlikte plan;

- Bangalow, Brunswick Heads, Mullumbimby, Ocean Shores/South Golden Beach, Byron Hinterland ve çevre eyalet Northern Rivers bölgesine Byron'ın bağlantısının hedeflerinin düşünülmesi,
- Sürdürülebilirliğin anahtar alanlarının düşünülmesi ve cevaplanması (ekonomik, çevresel, sosyal)

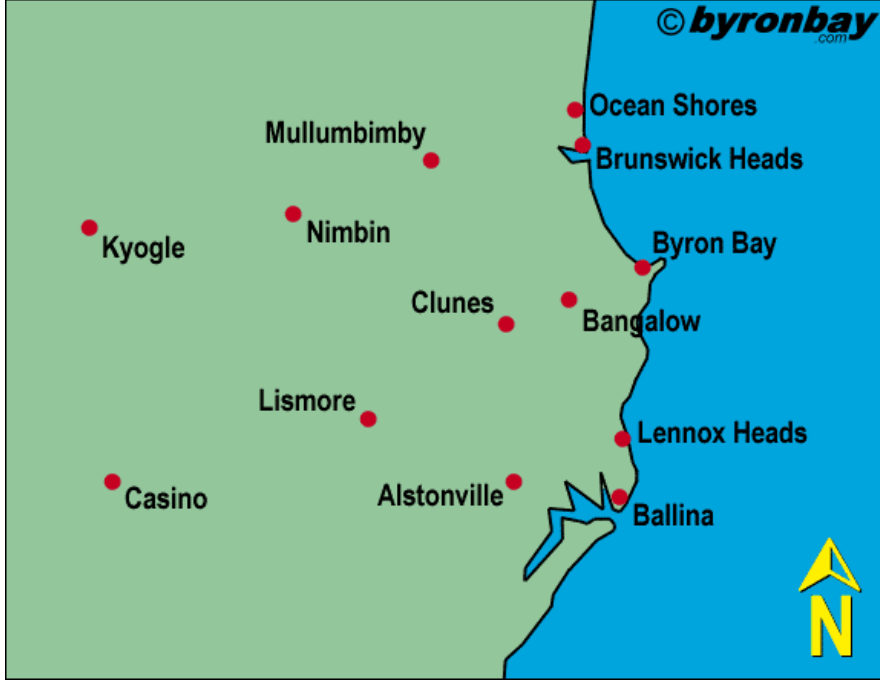
- Byron Eyalet Konsey'inin rolünün fiziksel varlıkların ve eyaletin altyapısının bir yöneticisi olarak tanınması,
- Byron Eyalet'indeki turizmin geleceği için hükümet, iş ve toplum paydaşlarıyla birlikte ortak bir vizyon tespit edilmesi,
- Günün şartlarına en iyi uygulama ve yeniliğin yansıtılması,
- Değişen durumlara, yerel ihtiyaçlara ve konulara adapte olunması (düşük maliyetli taşıyıcılar ve benzin fiyatlarından arttırılmış baskı, uzun soluklu kuraklık ve selin doğal etkileri ve değişken tüketici seyahat davranışı ve tercihler),
- Konsey politikaları, planları ve stratejileri ile bütünleştirilmesi,
- Yürütme için kısa, orta ve uzun dönem hareketlerinin taslak haline getirilmesi,
- Yıllık bir değerlendirme sürecinin dahil edilmesi

için hazırlanmıştır (Byron Shire Tourism Management Plan).

3.2.3 Alanın tanımlanması

Byron Eyaleti, Avustralya'nın Brisbane şehrinin 180 kilometre güneyinde, Sydney'in 800 kilometre kuzeyinde yer almaktadır. Dünya Miras Listesi'nde yer alan yağmur ormanları ile çeşitlenen alan, kaplıca ve sörf sahilleri barındırmaktadır. Bozulmamış bir doğal çevreye, tropik tarım alanlarına, sakin ve çeşitli kültürel bir topluluğa ve yenilikçi işletmelere sahip bir bölgedir.

Byron Shire bir turizm hedefi olarak 100 yılın üzerinde bir tarihe sahiptir. 1900'lü yılların başına kadar günlük ziyaretçilerin yoğun olduğu alan 1930'lardan itibaren kamp ve karavan tatilleri için tercih edilen bir destinasyon olmuştur. 1960'larda sörfçülerin ilgi odağı olmuş ve 1980'lerden 1990'ların ortasına kadar Byron içindeki özellikle Cape Byron Marine Park'ı da içine alan doğal zenginlikleri barındıran Byron Bay'de turizm ve gelişim faaliyeti hızla artmıştır. Bugün, turizm Byron'ın ekonomik gelişimine önemli bir katkı sağlayıcı olarak kabul edilmektedir. 2007'de 354 milyon1 dolar harcayarak 1.1 milyon turistin Byron Eyaleti'ni ziyaret ettiği tahmin edilmektedir. Aynı zamanda bu harcamadan 2500 tam zamana eşdeğer işin de oluşturulduğu tahmin edilmektedir.

Şekil 3.4 : Byron Eyaleti Bölge Haritası (Url 4)

Turizm Potansiyeli Taşıyan Doğal ve Kültürel Değerler

Cape Byron Headland Reserve macera turizmi için oldukça uygun bir alandır. Kendi yağmur ormanlarına ve sahillerine sahiptir.

Cape Byron Lighthouse, tarihi, mimarisi, peyzajı, bilimsel ve teknik özelliklerinin tanınmasıyla Ulusal Eyalet Kayıtları'nda korumaya alınmıştır. Bu alan aynı zamanda Avustralya'nın doğu kıyısındaki en iyi kara kökenli balina gözetleme yerlerinden biri olarak tanımlanmaktadır. Ulusal Parklar ve Vahşi Hayatı Koruma Servisi ve Arakwal yerli halkı tarafından ortak yönetilen kültürel ve doğal önem taşıyan bir alan olan Arakwal Ulusal Park'ı da Cape Headland Reserv'i ile yan yana konumlanmıştır.

Bangalow, Byron Bay içerisinde yer alan bir miras köyüdür ve ziyaretçiler için antika ve ev eşyası dükkanları, galeriler, kafeler ve restoranları barındırmaktadır.

Brunswick Heads, deniz-güneş-kum tatilleri için olanak sağlayan bir köy atmosferi sağlamaktadır.

Doğal varlıklarının yanı sıra Byron Eyaleti aynı zamanda artistik ve kültürel çeşitliliği ve yaratıcı endüstrileri ile de tanımlanmaktadır. Eyalet genelinde barındırılan etkinlikler ve festivaller bir kültürel eğlence hedefi olarak bölgenin ulusal ve uluslar tanıtımına katkı sağlamaktadır.

3.2.4 Vizyon

Byron Eyaleti Turizm Yönetim Planı'nın vizyonu; toplumuna ve çevresine katkıda bulunan yaşayan bir endüstri sektörü sağlarken sakinlerine bakan ve saygı gösteren, doğal ve mütevazı inşa edilmiş çevreleri, kültürel çeşitliliği ve sosyal değerlerini koruyan ve ziyaretçileri ile benzersiz ve zengin tecrübelerini paylaşan, Byron Eyaleti için sürdürülebilir ve işbirlikçi bir turizm yaklaşımını beslemek olarak belirlenmiştir.

Planda bu görüş aşağıdaki değerler ve prensiplerle desteklenmiştir:

- Konut konforu ve toplum değerlerine saygı,
- Eyalet'in kültürel ve sosyal değişikliğini kutlamak ve takdir etmek,
- Zengin doğal çevreyi korumak,
- Turizm endüstrisinin ekonomik canlılığını ve toplumu, sanatı, kalıtım ve doğal çevreyi artırmak için kazançların dağılımını sağlamak,
- Sürdürülebilir turizme ulaşmak için işbirlikçi ve danışman bir yaklaşımı beslemek,
- Ekonomik, sosyal ve çevresel etkileri dengelemek,
- Rahat ve sağlıklı bir imaj tasarlamak,
- Ziyaretçileri ve paylaşılan değerleri çekmek,
- Doğal çevreye, Eyalet'in iyiliği ve kültürel çeşitliliğine odaklanmış zengin ve benzersiz ziyaretçi tecrübeleri önermek (Byron Shire Tourism Management Plan).

3.2.5 Byron Eyaleti Turizm Yönetim Planı'nın hedefleri

Byron Eyaleti Turizm Yönetim Planı'nda hedefler belirlenirken konular 12 ana başlıkta toplanmıştır: Çizelge 3.2'de belirtilen 12 ana başlık ve 12 hedefe yönelik stratejiler ve eylem önerileri eylem planı içerisinde tanımlanmıştır. Cunda (Alibey) Adası için geliştirilecek Turizm Yönetim Planı Model Önerisi için de hedefler belirlenecek ve hedeflere yönelik eylemler belirlenecektir.

Çizelge 3.2 : Byron Eyaleti Turizm Yönetim Planı Konu ve Hedefleri.

Konu 1: Liderlik ve Koordinasyon	
Hedef 1	Byron Eyaleti turizmini idare etmek için etkili ve ortak bir turizm yönetim yapısı kurulması.
Konu 2: Fon ve Finans Kaynaklarının Gelişimi	
Hedef 2	Turistik alanların çevresel geliştirilmesi ve turizmin yönetimi, gelişimi ve pazarlaması için uygun finansmanın tanımlanması, takip edilmesi ve
Konu 3: Politika	
Hedef 3	Byron Eyaleti Turizm Yönetim Planı'nı yerel ve devlet yönetim politikaları ile entegre etmek ve mevcut gelişim kontrollerini gözden geçirmek
Konu 4: Araştırma	
Hedef 4	Turizmin değerini, ziyaretçi ihtiyaçları ve tatmini, ekonomik, sosyo-kültürel ve turizmin çevresel etkilerinin anlaşılmasını geliştirmek için araştırma yapmak
Konu 5: Eğitim ve İletişim	
Hedef 5	Ziyaretçilerin, yerel iş dünyasının, yerel yönetimin ve toplumun turizm ve toplum değerlerini anlamaları için yerel eğitim ve iletişim sağlamak
Konu 6: Kriz ve Risk Yönetimi	
Hedef 6	Ziyaretçilerin ve yerel sakinlerin güvenliği ve emniyetini sağlamak için turizmle bağlantılı kriz ve risk planı yapılması
Konu 7: Altyapı Yönetimi	
Hedef 7	Altyapı ve tesislerin gelişimi için destek ve finansman aranması
Konu 8: Ürün Geliştirme	
Hedef 8	Ziyaretçilerin deneyimleri ve kalış sürelerini geliştirmek için uygun turizm ürünlerinin artırılması, gelişimi ve teşvik edilmesi amaçlı fırsatların araştırılması
Konu 9: Sürdürülebilir Gelişme	
Hedef 9	Byron Eyalet'i dünyayı yönlendiren, en iyi çevreye karşı sorumlu gidilecek yer olarak geliştirmek.
Konu 10: Marka ve İmaj	
Hedef 10	Byron Eyaleti'nin ekolojik sürdürülebilir toplumlara bağlılığını, çeşitlilik ve nadirliğini korumak ve geliştirmek için sürekli bir marka ve imaj kurmak
Konu 11: Ziyaretçi Bilgi Servisleri	
Hedef 11	Ziyaretçiler için etkili bilgilendirmenin maksimize edilmesi.
Konu 12: Festival ve Aktiviteler	
Hedef 12	Eyaleti da yapılan festival ve organizasyonların toplum üzerinde minimum zararının olmasını da vurgulayarak, koordinasyon, yönetim ve teşviklerin

3.2.6 Eylem planı

Byron Eyaleti Turizm Yönetim Planı'nda gelecek on sene için yönetim, gelişim ve turizmin pazarlanmasına rehberlik edecek on iki hedef geliştirilmiştir. Hazırlanan eylem planı içerisinde bu hedeflere ulaşmaya yönelik öneriler ve bu önerileri gerçekleştirmek için stratejiler belirlenmiştir. Eylem planı, gelecek on senenin üzerinde yürütme için gerçekçi kısa, orta ve uzun dönem hareketleri taslak haline getirmek için geliştirilmiştir (Byron Shire Tourism Management Plan).

Eylem programında yer alan, uygulamadan sorumlu temsilciler aşağıdaki listede görülmektedir:

ARTRC Australian Regional Tourism Research Centre

BEACON Byron Environment and Conservation

BHCC Brunswick Heads Chamber of Commerce

BHVIC Brunswick Heads Visitor Information Centre

BSC Byron Shire Council

BU Byron United

BVC Byron Visitor Centre

BYS Byron Youth Service

DOP Department of Planning

DSRD Department of State and Regional Development

NPWS National Parks and Wildlife Service

NRT Northern Rivers Tourism

RTA Regional Tourism Association

RTO Regional Tourism Organisation

STCRC Sustainable Tourism Cooperative Research Centre

STO State Tourism Organisation

TAC Tourism Advisory Committee

TFC Tourism Forecasting Committee

TNSW Tourism New South Wales

VIC Visitor Information Centre

Çizelge 3.3 : Byron Eyaleti Turizm Yönetim Planı Konu Başlıklarına Göre Belirlenen Hedefler, Stratejiler ve Eylemlerden Örnekler.

KONU 1: LİDERLİK VE KOORDİNASYON	Strateji	Eylem	Temsilci	Süre
Hedef 1: Byron Eyaleti turizmini idare etmek için etkili ve ortak bir turizm yönetim yapısı kurulması.	1.1 Byron Eyalet Konseyi'nin bir komitesi olarak yetenek temelli bir Turizm Danışma Komitesi'nin kurulması.	1.1.1 BEK'nın bir tam zamanlı turizm yöneticisini, TDK ile birlikte çalışarak Byron Eyaleti Turizm Yönetim Planı'nın stratejik kararlarını uygulamak ve Konsey'in Eyalet turizm yönetimine dahil etmek için işe alması	BSC ve TAC	3 - 6 ay
		1.1.2 Turizm yöneticisinin kadrosunun idari fonlar ve kaynaklarca desteklenmesi	BSC	1 - 3 ay
	1.2 Hükümet, endüstri ve toplum arasındaki süregelen yardımlaşmanın teşvik edilmesi.	1.2.1 Yerel yönetimlerden, iş çevrelerinden, toplumdan ve çevreden oluşan bir bilgi sistemi kurulması	BSC ve NRT	3 - 6 ay
		1.2.2 TDK toplantılarını duyurabilecek platformun BEK web sayfası içerisinde oluşturulması	BSC	6 ay
		1.2.3 Konseyi, ortakları, Halk Jürisini ve halkı bilgilendirmek amacıyla yıllık rapor hazırlanması	TAC, BSC, TNSW ve NRT	12 ay ve sonrası

Çizelge 3.3 : (devam) Byron Eyaleti Turizm Yönetim Planı Konu Başlıklarına Göre Belirlenen Hedefler, Stratejiler ve Eylemlerden Örnekler.

KONU 2: FON VE FİNANS KAYNAKLARININ GELİŞİMİ	Strateji	Eylem	Temsilci	Süre
Hedef 2: Turistik alanların çevresel geliştirilmesi ve turizmin yönetimi, gelişimi ve pazarlaması için uygun finansmanın tanımlanması, takip edilmesi ve uygulanması.	2.1 Diğer yerel yönetim alanlarındaki deneyimler araştırılarak bir özel turizm vergisinin uygulamaya konulması.	2.1.1 Konsey'in bir turizm ve ticaret vergisi koyması ve diğer finansman kaynakları araması	TAC, BSC, TNSW ve NRT	3 - 6 ay
		2.1.2 Halka ve iş çevrelerine vergi hakkında bilgi vermek için eğitim ve danışma programları geliştirilmesi	TDK, BEK, TNSW ve NRT	Orta Vadeli
	2.2 Diğer uygun finansman kaynaklarının tanımlanması.	2.2.1 Eyalet ve federal kaynaklara başvurular için olanakların araştırılması	TDK, BEK, TNSW ve NRT	6 - 12 ay
		2.2.2 Mevcut kaynakların olanakları ile ilgili veri bankası oluşturulması	BSC, TNSW, TAC	6 - 12 ay
		2.2.3 Temel fon başvurularının yapılması	BSC, TNSW, TAC	Orta Vadeli
		2.2.4 Ziyaretçi Bilgi Merkezinin görüşleri doğrultusunda rezervasyon seçenekleri düzenlenmesi	BSC, VIC, NRT, TNSW	

Çizelge 3.3 : (devam) Byron Eyaleti Turizm Yönetim Planı Konu Başlıklarına Göre Belirlenen Hedefler, Stratejiler ve Eylemlerden Örnekler.

KONU 7: ALTYAPI YÖNETİMİ	Strateji	Eylem	Temsilci	Süre
Hedef 7: Altyapı ve tesislerin gelişimi için destek ve finansman aranması	7.1 Öncelikli altyapı ve tesisleri için kamu ve özel sektör yatırımlarını cesaretlendirmek ve tanımlamak için yatırım ve altyapı stratejileri geliştirilmeli.	7.1.1 Özel sektör ve kamunun ilgisini çekecek yatırım stratejisi geliştirmek	BSC, TAC, NRT, TNSW, DSRD	Orta Vadeli
		7.1.2 Özellikle yüksek ziyaretçi döneminde turizm donatılarının yeterliliğinden emin olmak için BSC Tourism Works Plan oluşturulması	BSC, TAC	Kısa Vadeli
		7.1.3 Umumi tuvalet, güvenli oyun parkları, piknik alanları, hostel gibi donatıların tespit edilip yeterliliklerine göre geliştirilmesi	BSC, TAC	Orta Vadeli
		7.1.4 Şehir ve kasabalar arası ilave ulaşım olanaklarının araştırılması	BSC, NRT, TNSW, BU	Orta Vadeli
		7.1.5 Bisiklet yolları planlar geliştirilmesi ve sponsor bulunması	BSC, BU	Kısa Vadeli
	7.2 Konsey'in "Section 94" Planı turizm altyapısını tanımlamak için gözden geçirilmesi	7.2.1 Konsey'in "Section 94" Planı turizm altyapısını tanımlamak için gözden geçirilmesi	BSC, TAC	Orta Vadeli

Çizelge 3.3 : (devam) Byron Eyaleti Turizm Yönetim Planı Konu Başlıklarına Göre Belirlenen Hedefler, Stratejiler ve Eylemlerden Örnekler.

KONU 7: ALTYAPI YÖNETİMİ	Strateji	Eylem	Temsilci	Süre
Hedef 7: Altyapı ve tesislerin gelişimi için destek ve finansman aranması	7.3 BSC'nin Eyalet içindeki ulaşım ağlarının gereksinimleri ve daha iyi yönetimi için Entegre Edilmiş Ulaşım Stratejisinin gelişimi için çalışmasını sağlamak.	7.3.1 RTA ve mevcut acentalar ile birlikte çalışılarak trafik ve park yönetimi konusunda tren, yürüyüş, bisiklet yolları gibi alternatif ulaşım olanaklarının geliştirilmesi ve Integrated Transport Plan oluşturulması	BSC, RTA, TAC, NRT, TNSW, NRTF, BU	Orta Vadeli
		7.3.2 Byron Eyaletini alternatif ulaşım olanakları ile tanınan ve gelişen bir destinasyon haline getirmek için araştırmaların yapılması	BSC, RTA, State Rail, NRTF, BU	Orta Vadeli
	7.4 Devlet yönetiminin Brunswick Heads gelgit kıyıları gelişimi planında yer almak.	7.4.1 Eyalet Yönetimi ile iletişim kurulduğundan emin olunması	BSC, BHCC, TAC	
	7.5 Devlet yönetiminin devlet arazilerinin yönetim planı, altyapı geliştirme ve bakımı hakkında müzakerelere devam edilmesi.	7.5.1 Eyalet Yönetimi ile iletişim kurulduğundan emin olunması	BSC, TAC	Kısa Vadeli
	7.6 Yönlendirme tabelalarının geliştirilmesi.	7.6.1 Ziyaretçilere destek olabilmek için tüm destinasyon içerisinde bütünleşik tabela sistemlerinin hazırlanması	BSC, BRT, Bus Groups	

Çizelge 3.3 : (devam) Byron Eyaleti Turizm Yönetim Planı Konu Başlıklarına Göre Belirlenen Hedefler, Stratejiler ve Eylemlerden Örnekler.

KONU 9: SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE	Strateji	Eylem	Temsilci	Süre
Hedef 9: Byron Eyalet'inin dünyayı yönlendiren, en iyi çevreye karşı sorumlu gidilecek yer olarak geliştirilmesi.	9.1 BSC Gelişim Uygulaması aşaması aracılığıyla yeni gelişmelerin Sürdürülebilir Kalkınma için etkili çevre yönetim uygulamaları olmasını talep etmek, ve varolan diğer işletmecilerinde aynısını yapmasını desteklemek	9.1.1 Doğal kaynak yönetimi ajansları ile birlikte çalışarak mevcut sürdürülebilir çevre programlarının kullanılabilirliği hakkında fizibilite yapılması	TAC, NRT, BSC, NPWS, Diğer ajanslar	Uzun Vadeli
		9.1.2 Doğal kaynak yönetimi ajansları ile çalışarak ziyaretçi etkilerinin değerlendirilmesi ve planlanması	NRT, BSC, NPSW, Diğer ajanslar	Uzun Vadeli
		9.1.3 Yerel yönetimlerle çalışarak turizm için etkili olabilecek çevre performansı değerlendirilmesi için akreditasyon modelleri araştırılması	TAC, BSC, BEACON	Orta Vadeli
		9.1.4 Yerel yönetimlerle çalışarak çevre yönetimi programları kurulması	BEACON	Orta Vadeli
		9.1.5 Web bazlı bilgi servisleri ve sürdürülebilir gelişme için yönetim modelleri önerilmesi	BSC, TAC, DOP	Orta Vadeli
		9.1.6 Biyoçeşitliliğin sürdürülebilmesi ve miras değerlerinin korunabilmesi için alınacak eylemlerin geliştirilmesi	BSC, TAC, DOP	Orta Vadeli
	9.2 BSC Gelişim Kontrol Planı içinde açıkça tasarlanmış yönergelerin olmasını sağlamak. Bu yönergeler turist hareketlerinin yüksek koruma bölgelerinde olmaması için kısıtlamalar ve uygun tampon araziler içermesi	9.2.1 Turizm gelişimi için BSC Development Control Plan'ın anlaşılabilir bir rehber olarak tasarlandığından emin olunması	BSC, DOP	Kısa Vadeli

3.3 Beverly Eyaleti Turizm Yönetim Planı

Batı Avustralya Bölgesi'nin başkenti olan Perth Şehri sınırları içerisinde yer alan Beverly Eyaleti için hazırlanmış olan Turizm Yönetim Planı, Beverley Eyaleti'nin, turizm büyümesinden faydalanabilmesi için bir yönerge niteliği taşımaktadır. Bölge hakkında bir giriş yapıldıktan sonra, planın vizyonu ve amacı, bölgenin gelişiminde turizmin bir araç olarak kullanılması olarak belirtilmiştir. Güçlü ve zayıf yanları, fırsatları ve tehditleri araştırılmış, bu planın hayata geçirilişinde dikkate alınması gereken faktörler ve geliştirilebilir turizm alanlarına dikkat çekilmiştir.

Şekil 3.5 : Perth Sınırları İçerisinde Beverly Eyaleti'nin Konumu (Beverly TMP,2005)

Plan, yerel yönetimin sürdürülebilir turizm taahhütleri ile, ortaklık ve anlaşmaların önemi konularını tartışmaktadır. Daha sonra faaliyet aşamasına geçilmiş ve Beverley' nin gelişiminin kilit noktaları olarak ifade edilen 7 Team Beverley alanı olarak detaylandırılmış, 7 ana kategori oluşturulmuştur. Her bölüm Beverley' yi daha ileri bir noktaya taşımak için gereken noktaları, altyapıyı, strateji ve uygulama önerilerini vurgulamaktadır (Beverley Tourism Management, Feasibility and Sustainability Plan, 2005).

Ana kategoriler aşağıdaki gibidir:

1. Çiftlik Yaşantısı
2. Beverley'nin Eski Günleri
3. Çingene Yaşantısı

4. Kara Deneyimleri

5. Su/ Deniz Deneyimleri

6. Hava Deneyimleri

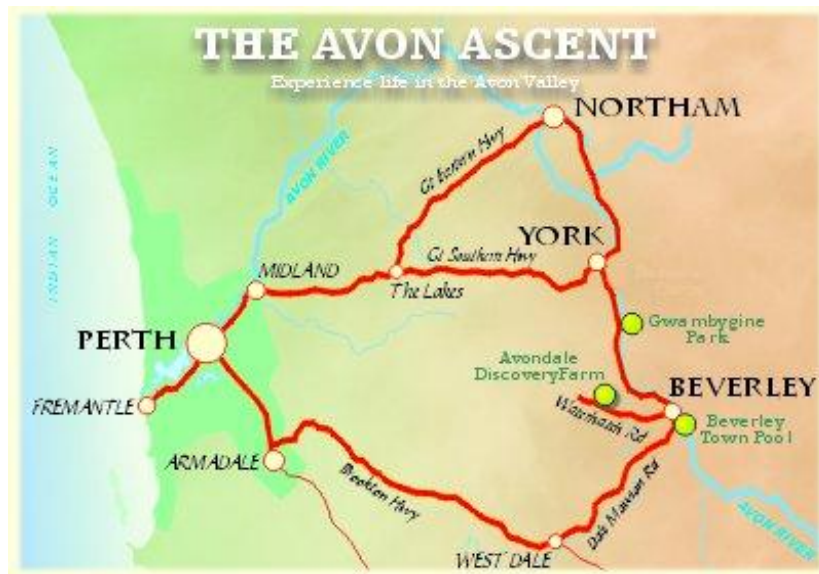
7. Ziyaretçi Deneyimi

3.3.1 Beverly Eyaleti Turizm Yönetim Planı organizasyon yapısı

Beverly Turizm Yönetim Planı, Murdoch Üniversitesi'nde Turizm Yönetimi üzerinde Dr. Jim Macbeth ile çalışan turizm öğrencileri tarafından hazırlanmıştır. Team Beverly turizm ve turizm yönetiminin farklı alanlarında çalışan 4 öğrenciden oluşturulmuştur. Bu farklı alanlar Turizm ve Pazarlama, Turizm Yönetimi, Turizm ve Ziyaretçi Yönetimi, Pazarlama Yönetimi şeklinde tanımlanmaktadır. Planın hazırlanmasında yerel yönetimlerin, sivil toplum kuruluşlarının ve halkın da katılımı sağlanmıştır (Beverley Tourism Management, Feasibility and Sustainability Plan, 2005).

3.3.2 Alanın tanımlanması

Beverly Batı Avustralya Bölgesi'nin başkenti olan Perth Şehri sınırları içerisinde yer almaktadır. Ana ulaşım yolu Great Southern Otobanı'dır. 2300 kilometre karelik yüzölçümüne sahiptir. Baskın olan sektörler tarım ve hayvancılıktır. Çiftlik tedarikçileri, çelik imalatı, finansal hizmetler ve genel perakende gibi destekleyici sektörler de görülmektedir.

Şekil 3.6 : Beverly Eyaleti'nin Sınırları (Beverly TMP, 2005)

Turizm Potansiyeli Taşıyan Değerler

Plan içerisinde Avon Vadisi Beverly Eyaleti'nin kültürel ve doğal değerleri en zengin alanlarından birisi olarak tanımlanmaktadır. Beverly Eyaleti Batı Avustralya'nın en eski yerleşimlerinden biridir ve yaygın olarak çiftlik evlerine rastlanmaktadır. Şehirde 2 hotel, 1 pansiyon, 1 çiftlik evi ve 1 küçük karavan parkı turistik konaklamalar için kullanılmaktadır. Öncelikli turizm faaliyet alanı olan Avondale Çiftliği, sürdürülebilir çiftçilik tekniklerinin, tarihi tarım endüstrisinin öğretildiği, hayvanları tanımanın sağlandığı, yürüyüş yollarının piknik alanları ile bağlandığı bir yöre olarak ziyaretçilere sunulmaktadır.

Beverly Eyaleti aynı zamanda Dead Finish Müzesi'ni, nehirler ve su kanalları gibi doğal çekicilikleri de barındırmaktadır. Havacılık önemli bir yer tutmakta, alanda havacılık müzesi yer almaktadır.

Batı Avustralya Turizm Ofisi'ne göre yerel yönetim alanı yılda 46,229 ziyaretçi almakta ancak yaklaşık 75 %'si günlük ziyaretçi olarak kalmaktadır. Yapılan turizm yönetim planı ile alanda ziyaretçilerin konaklamalarının da sağlanması düşünülmektedir (Beverly TMP, 2005).

3.3.3 Beverly Eyaleti Turizm Yönetim Planı vizyonu

Hazırlanan turizm yönetim planının vizyonu “Beverley Eyaleti halkının toplumsal ruhunu güçlendirmek ve Beverley yaşantısını ziyaretçilerle paylaşımları için cesaretlendirmek” olarak belirlenmiştir.

3.3.4 Beverly Eyaleti Turizm Yönetim Planı'nın hedefleri

Planın öncelikli hedefi “halkın kendilerine duydukları güveni ve turistlerle kurdukları ilişkileri arttırmak” olarak tanımlanmıştır. Beverley yaşantısının geliştirilmesi ve ziyaretçilere, bu küçük toplumda zaman geçirmenin artılarını anlatacak gerçekçi mekanizmalar oluşturulması gerektiği belirtilmiştir.

Plan içerisinde Beverly'nin, Batı Avustralya Turizm ofisi tarafından, özellikle 55 yaş üstü ziyaretçileri hedefleyen bir turizm geliştirme fırsatı olarak, “ Tarihsel Keşifler” ve “ Kendi başına keşfet” başlıklarıyla konumlandırıldığı belirtilmektedir. Bununla birlikte çiftlik evi konaklamaları ve bunun yan aktivitelerini içeren aileler için programların hedeflendiği görülmektedir (Beverly TMP, 2005).

3.3.5 Alanın güçlü-zayıf yönleri, fırsat ve tehditleri

Beverly'nin Güçlü-Zayıf Yönleri, Fırsat ve Tehditleri belirlenmiş ve yönetim planı hazırlama aşamasında dikkate alınması gereken faktörlere dikkat çekilmesi sağlanmıştır.

Güçlü Yönler

- Güçlü tarihsel bağlar – bölgedeki en eski kentlerden biri olması
- Çeşitli dönem mimarileri – Tanıma ve koruma çabaları
- Çeşitli turizm ve şehir planlamaları – devam eden ve tamamlanmış planlar
- Sokak sıhhileştirme planı, Beverley ve çevre koyların denetimi, Beverley Trails, Beverley karavan parkı yenilemesi
- İyi korunmuş, geliştirilmemiş doğal varlıklar.
- Avon nehri, Yealering gölleri, Yenyenning gölleri, Mackie ve Dale akarsu sistemleri, Mt Dale, Mt Kokeby
- Küçük turizm işletmeleri – Su turizmi, Macera turizmi, Eko-turizm, Kültürel miras turizmi
- Turizm ve kent projeleri için güçlü finansman ve bağış fırsatları

Zayıf Yönler

- Kentin konumu – ana yollardan yönlendirilmiş sınırlı trafik
- Yaşlı nüfus
- Azalan toplumsal maneviyat ve bağlılık
- Kısıtlı açılış saatleri ve sınırlı turizm aktiviteleri koordinasyonu
- Gönüllülerin ve eğitimlerinin sınırlı oluşu
- Turizm bütçeleri için kaynak kısıtlamaları
- Web sitesi geliştirme, sinyalizasyon
- Civar koylarla kısıtlı bağlantı ve koordinasyon
- Halkın Beverley' nin menfaatleri konusunda yeterli bilgiye sahip olmaması

Fırsatlar

- Uygulama raporları ve planları -‘Beverley trails’, Beverley Sokak Sıhhileştirme Planı
- Kentteki / körfezdeki çeşitli mevkilerin yeniden konumlandırılması ve geliştirilmesi – Karavan parkı, Demiryolu istasyonu ve kafesi, Aeronautical müzesi, Dead Finish müzesi, Avon nehri, Yealering ve Yenyenning gölleri
- “Turizm ürünü” ve “marka” geliştirme – Kültürel miras turizmi, Eko-turizm, Macera turizmi
- Avon vadisi bölgesinin markalaştırma ve diğer çalışmalarının koordinasyonu
- Trafığın ana yollardan yönlendirilmesi

Tehditler

- Diğer koyların ters akıntısına bağlı kırılgan akarsu sistemleri
- Artan tuzluluk, erozyon
- Avondale Çiftliği’ nin sürekli finansman kesintisi tehdidi altında olması
- Kent dışına doğru büyüyen nüfus – Beverley’ nin tarihi ve yerel kültürünün yok olması
- Beverley’ i terk eden yeni nesil
- Azalan, kapanan, tamamen yok olan yerel organizasyonlar

Planda tespit edilmiş güçlü-zayıf yönler, fırsat ve tehditler de göz önünde bulundurularak uygulama önerileri geliştirilmiştir.

3.3.6 Uygulama önerileri

Beverly Eyaleti Turizm Yönetimi Planı 2005 – 2009 yılları arasını kapsayan 4 yıllık bir dönem için hazırlanmıştır. Hedef ve stratejiler belirlenmiş, eylem önerileri geliştirilmiştir, ancak süreç odaklı bir eylem planı hazırlanmamıştır. Çizelge 3.4’de eylem planı içerisinde örnekler verilmektedir.

Çizelge 3.4 : Beverly Eyaleti Turizm Yönetim Planı Konu Başlıklarına Göre Belirlenen Hedefler, Stratejiler ve Önerilerden Örnekler.

KONU 1: ÇİFTLİK YAŞANTISI	Hedef	Strateji	Öneri
	1.1 Avondale Çiftliğini Beverley’ nin temel turistik aktivitesi olarak kabul etmek, sunduğu hizmetleri ve deneyimleri destekleyip teşvik etmek.	1.1.1 Avondale’ in Beverley Eyaleti ve sakinleri için ne kadar önemli olduğunun Tarım Bakanlığınca tam olarak anlaşıldığından ve yerel idare lobilerine finansman desteğinin devam edeceğinden emin olunması	1.1.1.1 Hükümetin bu konu ile ilgili yetkililerine yapılacak sunumda kullanmak üzere Avondale Çiftliği’ nin hem temel bir turistik aktivite ve hem de eğitim anlamında taşıdığı önemi vurgulayan bir rapor hazırlamak
			1.1.1.2 Eyaletin olanaklarının arttırılmasında kullanılacak finansman seçeneklerinin soruşturulması
	1.2 Ekonomik yararları açısından Avondale çiftliği ile kent arasında yakın bağlantılar kurmak	1.2.1 Beverley’ nin Avondale Çiftliğinde sağladığı olanakların daha iyi bir biçimde tanıtılmasının yollarının araştırılması	1.2.1.1 Broşür standının tedarik edilmesi ve düzenli broşür stoğu tutulması
			1.2.1.2 Beverley’ deki işyeri sahipleriyle yapılacak işbirliği doğrultusunda Avondale ziyaretçilerine kentte de çeşitli indirim ve hizmetler sağlamak: örneğin “ bir kahve alana ikincisi bedava”
	1.3 Konuk ağırlama ve sunulan deneyimlerin seviyelerini arttırmak suretiyle ziyaretçilerin eyalette kalış süresinin uzatılması	1.3.1 Mevcut kırsal işletmelerin araştırılıp bu bölgede yeni operatörlerin çiftlik turizmüne teşvik edilmesi	1.3.1.1 Potansiyel veya mevcut toprak sahiplerinin ilgi alanlarının araştırılması
			1.3.1.2 BEC tarafından temel muhasebe ve müşteri hizmetleri alanında kurslar verilmesi

Çizelge 3.4 : (devam) Beverly Eyaleti Turizm Yönetim Planı Konu Başlıklarına Göre Belirlenen Hedefler, Stratejiler ve Önerilerden Örnekler.

KONU 2: BEVERLY'NİN ESKİ GÜNLERİ	Hedef	Strateji	Öneri
	2.1 Tarihi Beverly Demiryolu İstasyonunun sergilenebilir hale getirilmesi.	2.1.1 Demiryolu İstasyonunun eski tip bir çay/kahve evine dönüştürülmesi	2.1.1.1 Kültür mirasları komitesiyle iletişime geçilip istasyonda bu tip bir yeme/içme mekanının oluşturulmasının ve burada binanın tarihçesine ilişkin yönergelerin bulunmasının onayının alınması.
			2.1.1.2 Tecrübeli tur operatörlerinin görüşlerinin alınması
			2.1.1.3 Yerel sanat kuruluşlarının katılımının teşviki
	2.2 Dead Finish Müzesinin hizmet saatlerinin genişletilmesi.	2.2.1 Beverley' e yıllık tren gezisi programı oluşturulması	2.2.1.1 “Beverley’ e Dönüş” tren gezilerinin fizibilite araştırmalarının yapılması
			2.2.1.2 Hotham Valley demiryolları ile müzakereler
	2.3 Miras değerlerinin tespit edilip, tanıtılması	2.3.1 Ziyaretçi Merkezi ve Aeronautical Müzesinin Dead Finish Müzesine bitişik olarak taşınması	2.3.1.1 Dead Finish Müzesinin açılış saatlerinin Ziyaretçi Merkezi ve Aeronautical Müzesine uygun olarak ayarlanması
			2.3.1.2 Gönüllülerin bu aktiviteleri desteklemeleri yönünde teşvik edilmesi
		2.4. “Heritage Trails” i tamamlamak ve bilgilendirici broşürleri desteklemek	2.4.1 Turist Bürosu gönüllüleri ve ilgili diğer kişiler için, “Heritage Trails” in içeriği, sunumu ve yönergelerini içeren bir eğitim programı uygulanması

Çizelge 3.4 : (devam) Beverly Eyaleti Turizm Yönetim Planı Konu Başlıklarına Göre Belirlenen Hedefler, Stratejiler ve Önerilerden Örnekler.

KONU 4: KARA DENEYİMLERİ	Hedef	Strateji	Öneri
	4.1 Önceden onaylanmış kent güzelleştirme ve yürüyüş yolu planlarının gerçekleştirilmesinin kolaylaştırılması	4.1.1 Kent güzelleştirme ve yürüyüş yolu planlarının bitiş tarihlerinin belirlenmesi ve buna göre önceliklerin yeniden belirlenmesi	4.1.1.1 İşlerin ilerleyişine göre kesin bir zaman çizelgesi kararlaştırma
	4.2 Mt Dale GPS yollarının korunup geliştirilmesi	4.2.1 GPS yürüyüşlerini koruyup geliştirmek	4.2.1.1 Teşvik çalışmaları 4WD, karavan klüpleri ve yayınları dikkate alınarak yapılması
		4.3 Konsey deposunun, karavan park alanının merkez kent bölgesinden uzağa taşınması	4.3.1 Taşınacak Konsey deposu için konseyin uygun alanlarının değerlendirilmesi

Eylem programında yer almak üzere belirlenmiş olan temsilciler aşağıdaki listede görülmektedir.

- Keith Byers, Chief Executive Officer - Shire of Beverley
- Belinda Foster, Councillor - Shire of Beverley
- Mike Jose, Manager - Avon BEC
- Dina Barrett-Lennard, Manager – Avondale Farm
- Barry O’Sullivan, State Development Manager – Tourism Western Australia
- Lance Hardy, Wheatbelt Regional Manager – Tourism Western Australia
- Beverley Soaring Society
- Beverley Visitor Centre
- Beverley Aeronautical Museum

3.4 Bölüm Değerlendirmesi

İncelenmek üzere Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Turizm Gelişim (Master) planı, Byron Eyaleti ve Beverly Eyaleti Turizm Yönetim Planları'nın seçilmesinin sebebi Turizm Master Planı ile Turizm Yönetim Planı uygulamalarının benzer olsalar da farklı süreçlere sahip olduklarının tanımlanmasıdır. Master planlarda belirlenen sorunlara çözüm olarak hedef ve stratejiler geliştirilmektedir. Ancak turizm yönetim planlarında belirlenen hedef ve stratejiler doğrultusunda eylem planları da hazırlanmaktadır.

KKTC için hazırlanan master plan süreci;

- Alanın tanımlanması
- Alan ile ilgili değerlendirmelerin yapılması
- Hedef ve stratejilerin geliştirmesi olarak gelişmiştir.

Byron ve Beverly Eyaletleri için hazırlanan turizm yönetim planlarının süreçleri;

- Alanın tanımlanması
- Değerlendirme, hedef ve stratejilerin belirlenmesi
- Uygulama, eylem planı hazırlanması şeklinde gelişmiştir.

Uygulamada hangi temsilcilerin yer alacağını turizm yönetim planları içerisinde yer alan eylem planları ile belirlendiği görülmüştür.

Cunda (Alibey) Adası alanı için gerçekleştirilmek istenen yönetim planı model önerisi önceki bölümlerde incelenen konular, ilgili kaynaklar, kanun ve yönetmelikler, örnek turizm gelişim planı ve turizm yönetim planları ışığında geliştirilecektir.

Bu amaçla düzenlenecek bölüm içerisinde öncelikle Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı'nın hazırlanma amacı ve ilkeleri belirlenecektir.

Belirlenen amaç ve ilkeler doğrultusunda alanın tanımlanması yapılacaktır. Bu bölümü alana yönelik değerlendirme ve alana yönelik yönetim stratejileri ile hedeflerin yer aldığı bölüm takip edecektir. Son bölüm ise belirlenen hedef ve stratejiler sonrasında gerçekleşecek uygulama ve eylem planlarını içerecektir.

4. CUNDA (ALİBEY) ADASI TURİZM YÖNETİM PLANI MODELİ ÖNERİSİ

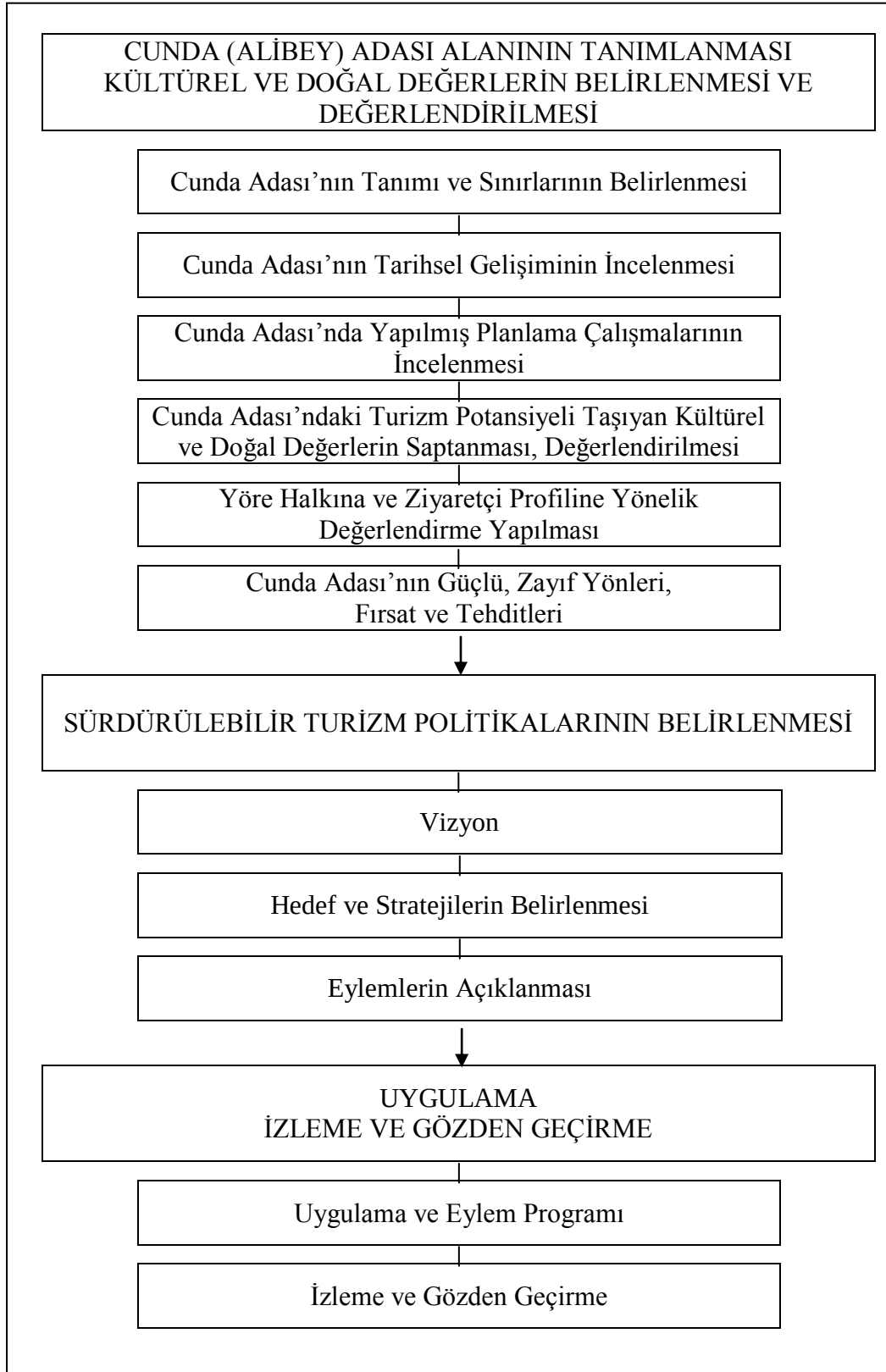
Turizm planlaması ihtiyacı, turizmin istenmeyen etkilerini azaltmak ve sorunlara cevap bulmak amacıyla gelişmeye başlamıştır (Hall, 2008). Türkiye’de turizm yönetim planları Alan Yönetimi ile Anıt Eser Kurulunun Kuruluş ve Görevleri ile Yönetim Alanlarının Belirlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik (2005) çerçevesinde geliştirilmektedir. Bu Yönetmelik; 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun Ek 2. maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Yönetmeliğin 9. Maddesi uyarınca Yönetim Planı Hazırlanması esasları aşağıdaki bölümlerden oluşacaktır:

- Mevcut durum tespiti: Alanın yönetim, işlev ve koruma ihtiyaçlarının belirlenmesi, ilgili kurum ve kuruluşlarla bağlantı kurulması.
- Alan analizi: Alanın öneminin belirlenmesi, sorunlarının tespiti, alanın taşıma kapasitesinin tespiti, işlevsel ve yönetsel analizinin yapılması.
- Alanın vizyonunun belirlenmesi ve esas politikaların oluşumu: Yönetim planının, alanın geleceğe ait vizyonunu belirleyecek, işletme, yönetim, idari ve finansal modelleri içerecek, ulusal ve uluslararası platformda alanın sunumunu ve tanıtımını sağlayacak yönetim, koruma, kullanma, sunum ve tanıtım, ziyaretçi politika ve stratejilerinin belirlenmesi.
- Çalışma programı, zamanlama ve projelerin belirlenmesi: Alan yönetiminde yer alacak kurum ve kişilerin görev tanımlarının yapılması ve bunların gerçekleştirilmesine ilişkin çalışma programlarının, bütçe analizlerinin hazırlanması ile finans kaynaklarının, belirlenmesi, kısa, orta ve uzun vadede yapılacak işlere ait bir eylem planının oluşturulması ve proje tanımlarının yapılması (Url 5).

Çalışma alanı için gerçekleştirilecek turizm yönetim planı model önerisi için de yukarıda belirtilen esaslar göz önünde bulundurulacaktır.

Çizelge 4.1 : Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Hazırlanma Süreci

4.1 Çalışma Alanının Seçim Nedeni

Çalışma alanı olarak seçilen Cunda (Alibey) Adası'nda turizm plansız bir gelişme göstermekte ve doğal, kültürel çevreye olumsuz etkileri yansıtmaktadır. Ada'nın sahip olduğu kaynakların sürdürülebilir kullanımının sağlanması, altyapı problemlerinin çözülmesi ve bu çözümler için fon sağlanabilmesi, araç yoğunluğunun azaltılarak Ada içerisinde ulaşım sorunlarının giderilmesi, yöre halkının turizmden daha verimli gelir elde etmesinin sağlanması ve söz sahibi olması, turizmin çeşitlendirilmesi Turizm Yönetim Planı Modeli geliştirilmesi hedeflenmektedir.

4.2 Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Hazırlanma Amacı ve İlkeleri

Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planının hazırlanmasının temel amacı, Ada'nın sahip olduğu doğal ve kültürel değerlerin korunarak, sürdürülebilir turizm ürünü olarak geliştirilmesi ve gelecek nesillere aktarılmasının sağlanması; bunun için de Ada'nın önemli bir geçim kaynağı olan turizm için yönetiminin planlanmasıdır. Bu amaç kapsamında Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı hazırlanmasında belirlenen temel ilkeler:

- Alanda sürdürülebilir bir turizm planlaması oluşturulması,
- Alanda yerel turizm ile birlikte uluslar arası turizm gelişimi için stratejiler belirlenmesi,
- Alanda özel ilgi turizminin geliştirilmesi,
- Yerel ürünlerin kaynaklarının ve sürdürülebilirliğinin sağlanması,
- Alanın kullanıcılarının ve halkın turizm konusunda bilinçlenmesinin sağlanması ve turizm eğitiminin geliştirilmesi,
- Alanda turizme kaynak oluşturan tarihi ve doğal değerlerin korunması,
- Kültür Karıncaları Eğitim Programında da yer alan yaşanan yerin farkında olmayı sağlayan programlar geliştirilmesi,
- Alanın sahip olduğu çok kültürlü yaşam tarzının korunması ve kalitesinin artırılması,
- Turizm yönetimine halkın katılımının sağlanması,

- Sivil toplum kuruluşları ve yerel yönetimler ile ortaklıklar geliştirilmesidir.

4.3 Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Organizasyon Yapısı

Cunda (Alibey) Adası için turizm yönetim planı hazırlama sorumluluğu yönetmelik uyarınca Ayvalık Belediyesi üzerindedir. Kültür ve Turizm Bakanlığı, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ile ortaklık içerisinde hazırlanacak olan plan çerçevesi için bir alan başkanı ve turizm danışma kurulu, eşgüdüm ve denetleme kurulu ile denetleme birimi gereklidir.

4.3.1 Cunda (Alibey) Adası alan başkanı ve yönetim ekibi

Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetimi Ekibi, alanda yer alan yerel ve merkezi yönetimin temsilcileri yanında üniversitelerin turizm ve otel işletmeciliği, mimarlık, şehir ve bölge planlama, sanat tarihi, işletme, kamu yönetimi, ekonomi, sosyoloji ve tarih bölümleri mezunlarından oluşmalıdır. Yönetim Ekibi'ne Ayvalık Belediyesi tarafından atanan, yukarıdaki konular üzerine uzmanlığı olan bir “Alan Başkanı” başkanlık etmelidir.

Alan başkanını görevleri (26006 Yayın Sayılı Yönetmelik):

1. Yönetim planının yıllık hedeflerinin gerçekleşmesi için Ayvalık Belediyesi ile birlikte çalışsa programlarını belirlemek, kaynak araştırması yapmak,
2. Yıllık bütçe tekliflerini hazırlamak,
3. Cunda Adası'nın sunum, tanıtım, eğitim, bakım, onarım, güvenlik ve ziyaretçilerin ihtiyaçlarına yönelik hizmet ve ekipman alımı için her türlü sözleşme, şartname taslaklarını Ayvalık Belediyesi ile birlikte hazırlamak,
4. Cunda Adası'nın doğal ve kültürel kaynaklarının yönetimi için ilgili kurum ve kişilerle işbirliğini sağlamak,
5. Denetim birimince yıllık denetim raporlarının hazırlanması ve bu raporların eşgüdüm ve denetleme kuruluna sunulması için eşgüdümü sağlamaktır.

4.3.2 Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı danışma kurulu

Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Danışma Kurulu'nun görevi, Turizm Yönetim Planı taslağını inceleyerek bu taslağın karara bağlanması ve uygulanması konusunda önerilerde bulunmaktır (26006 Yayın Sayılı Yönetmelik). Danışma kurulu üyeleri alan başkanı ve mülk sahipleri, meslek odaları, sivil toplum örgütleri ve üniversitelerin turizm ve otel işletmeciliği, şehir planlama, mimarlık, restorasyon, arkeoloji ve sosyoloji bölümlerinden gelen temsilciler arasından Ayvalık Belediyesi tarafından seçilen üyelerden oluşur. Danışma Kurulu başkanını kendi içinden seçer. Danışma kurulu üyelerinin kendi dallarında uzman ve Cunda (Alibey) Adası ile ilgili donanımlı kişilerden seçilmesi gerekmektedir.

4.3.3 Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı eşgüdüm ve denetleme kurulu

Eşgüdüm ve Denetleme Kurulu Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı taslağını inceleyerek altı ay içinde onaylamak ve planın uygulanmasını denetlemekle görevlidir (26006 Yayın Sayılı Yönetmelik). Eşgüdüm ve denetleme kurulu, alan başkanı, turizm danışma kurulunca kendi içinden seçilecek iki üye ile Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ayvalık Belediyesi ve Cunda (Alibey) Adası Kalkındırma ve Koruma Derneği Yönetim Kurulu içerisinde birer temsilci olmak üzere en az beş kişiden oluşmalıdır. Alan yönetimi başkanı, aynı zamanda eşgüdüm ve denetleme kurulunun da başkanıdır.

4.3.4 Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı denetim birimi

Denetim birimi, yönetim planlarının uygulamasını denetler. Yönetim planıyla belirlenen yönetim, koruma, sunum, tanıtım ve ziyaretçi yönetimi stratejileri doğrultusunda denetim birimince alana yönelik yapılan çalışmaların yıllık performans değerlendirmelerini yapar ve bir sonraki yılın çalışma programını hazırlayarak eşgüdüm ve denetleme kuruluna sunar (26006 Yayın Sayılı Yönetmelik).

CUNDA (ALİBEY) ADASI TURİZM YÖNETİM PLANI

1. BÖLÜM: CUNDA (ALİBEY) ADASI ALANININ TANIMLANMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ
 - 1.1. Cunda (Alibey) Adası Konumu ve Sınırları
 - 1.2. Cunda Adası'nın Tarihsel Gelişimi
 - 1.3. Cunda Adası'nda Yapılmış Planlama Çalışmaları
 - 1.4. Turizm Potansiyeli Taşıyan Doğal, Kültürel ve Tarihi Değerler
 - 1.4.1. Kültürel Potansiyelin Değerlendirilmesi
 - 1.4.2. Doğal Potansiyelin Değerlendirilmesi
 - 1.5. Genel Turizm Potansiyeli
 - 1.6. Sürdürülebilir Turizm Potansiyeli
 - 1.7. Yöre Halkına ve Ziyaretçi Profiline Yönelik Değerlendirme
 - 1.8. Cunda (Alibey) Adası'nın Güçlü, Zayıf Yönleri, Fırsat ve Tehditleri
2. BÖLÜM: SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM POLİTİKALARININ BELİRLENMESİ
 - 2.1. Vizyon
 - 2.2. Hedef ve Stratejilerin Belirlenmesi
 - 2.3. Eylemlerin Açıklanması
3. BÖLÜM: UYGULAMA, İZLEME VE GÖZDEN GEÇİRME
 - 3.1. Uygulama ve Eylem Programı
 - 3.2. İzleme ve Gözden Geçirme

Şekil 4.1 : Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı İçeriği

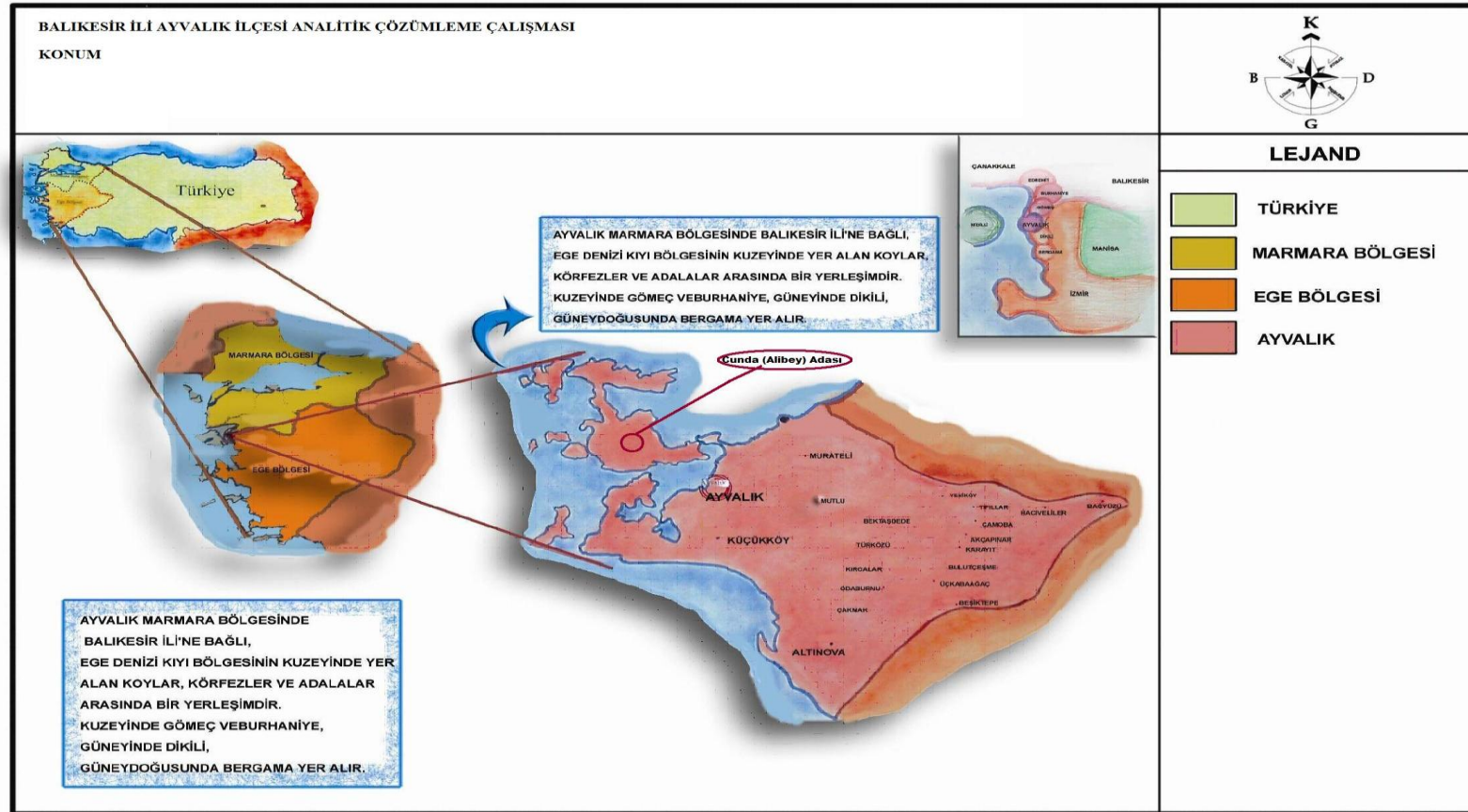
4.4 Cunda (Alibey) Adası'nın Tanımlanması

4.4.1 Konumu ve sınırları

Cunda Adası, Ege Bölgesi'nin kuzeybatısında, Balıkesir'in Ayvalık İlçesi'nin sınırları içinde yer almaktadır. Ayvalık İlçesi'nin batısı deniz, kuzeyi Burhaniye, doğusu Bergama, güneyi Dikili ile çevrilidir. Ayvalık koyundaki Ayvalık Adaları olarak adlandırılan irili ufaklı 22 adanın içerisinde yerleşime açık tek ada Cunda Adası'dır. Türkiye'nin Ege Denizi'nde bulunan Gökçeada, Bozcaada ve Uzunada'dan sonra 4. büyük adasıdır. Yüzölçümü 23,36 km² olan Cunda (Alibey) Adası Ankaraya 600 m ve Midilli adasına 17,5 km uzaklıktadır (Url 6). Cunda Adası'nın anakaraya bağlantısı iki ayrı köprü ile sağlanmaktadır. Dolap Boğazı mevkiinde 1896 yılında inşaa edilmiş olan **Türkiye'nin ilk boğaz köprüsü**, Cunda ve Lale Adalarını birleştirmektedir. Lale Adası ise anakaraya 1817 yılında denizin doldurulmasıyla yapılan 500 metrelik bir hemzemin bir köprü-yol ile bağlanmaktadır (Cansever, 2003). Eskilerin “peratariya” (geçit) dedikleri bu yol, atlı bir arabanın ancak geçebileceği genişlikte iken 1960'lı yıllarda başlayan çalışmalarla, günümüzde yayalar için bırakılan geniş şeritler dışında, iki aracın da rahat geçebileceği bir düzeye getirilmiştir (Yorulmaz, 2008).

Şekil 4.2 : Balıkesir ve Ayvalık'ın Konumu

Şekil 4.3 : Cunda (Alibey) Adası'nın Konumu (Ayvalık Turizm Master Planı Taslağı, 2006)

4.4.2 Cunda (Alibey) Adası'nın tarihsel gelişimi

Piri Reis'in Kitab-ı Bahriye'sindeki Yund Adaları olduğu ve ilerleyen yıllarda Yund adının Cunda'ya dönüştüğü düşünülmektedir. Ayvalık'ta istilacı düşmana karşı ilk asker kurşununu attırmış Komutan Ali Çetinkaya anısına, "Alibey Adası" denmiştir. Rum teba ise adaya "Moshonisi" (Kokulu Ada) adını vermiştir. Yine Piri Reis'in anlattıklarından yola çıkılarak Cunda'nın İtalyanca'da gemilerin yatay sereni anlamına geldiğini ve haritada Cunda'nın yatay serene benzediği belirtilmektedir.

Cunda (Alibey) Adası Ayvalık'ı açık denize, iki boğazıyla da kapayan ya da açık denizden sonra mühürleyen bir görünüm taşımaktadır. Ayvalık'tan bakıldığında, solundaki boğaza Dalyan Boğazı, sağındakine de Dolap Boğazı adı verilmektedir. Çok eskiden bir sandalın geçebileceği kadar sığ olan Dalyan Boğazı, 1880 yılında iki yıllık bir çalışma ile açılmış ve yirmi kulaç genişletilmiştir.

Cunda Adası, ilk Ayvalıklılardan Sn. Hüseyin Önen'in verdiği bilgilere göre, 31 Mart 1908 isyanından sonra bucak halini almıştır. O tarihe kadar Osmanlı yönetiminde Midilli Valiliği'ne bağlı bir ilçedir. 1900'lü yıllarda 8 – 10.000 kişi adada ikamet etmektedir. 4 ilkokulu, 1 Kız Okulu, 1 Öksüzler Yurdu varken, 2000 nüfus sayımına göre ada nüfusu 4500'dür ve bugün sadece 1 ilköğretim okulu ile 1 Çocuk Yuvası bulunmaktadır (Yorulmaz, 2008).

1944 depremi ile geniş ölçüde harap olan Cunda yavaş yavaş bugünkü şeklini almaya başlamıştır. Demokrat Parti yönetimi sırasında yapılan bir halk oylaması ile Ayvalık'ın iki mahalleli bir uzantısı olmuştur (Yorulmaz, 2008).

4.4.3 Cunda (Alibey) Adası'nda yapılmış planlama çalışmalarının değerlendirilmesi

Cunda Adası'nda planlama çalışmaları Ada'nın 1976 yılında sit alanı ilan edilmesiyle başlamıştır. 11 Eylül 1976 yılına ait ilk plan yalnızca alanın sit alanı olarak tescil edilmesini kapsamaktadır. Daha sonra yine 1976 yılında 19 Eylül tarihli plan alanda doğal sit ve doğal sit koruma alanlarının sınırlarının saptanması olarak karşımıza çıkmaktadır. Yıllara göre yapılan korumaya yönelik planlar;

- 11.11.1977 - Alanda korunacak yapıların tescillerinin yapılması,
- 02.09.1989'da 1/25.000 Çevre Düzeni - Alanın tarihi-kentsel sit alanı, I. ve II. doğal sit alanı, yeşil karakterli kentsel sit alanlarının belirlenmesi,

- 19.04.1990'da 1/1000 Ayvalık Cunda (Alibey) Adası İmar Planı
- 22.01.1994'de 1/1000 Cunda (Alibey) Adası Koruma Amaçlı İmar Planı ve üzerine kadastral durum ve öneri yapı kitleleri işlenmiş olan 1/500 Koruma Amaçlı İmar Planı olarak belirtilebilir.

1994 tarihli 1/1000 Cunda (Alibey) Adası Koruma Amaçlı İmar Planı eki olan plan notları içerisinde merkez alana yönelik koşullar bölümünde “Planda merkez alanları olarak ayrılan alanlarda konut, toptan ve perakende ticaret aktiviteleri, turizm tesis alanları, oteller, moteller, pansiyonlar, kafe ve restoranlar, kişisel ve toplumsal hizmet birimleri yer alabilir” ibaresi yer almaktadır. Bununla birlikte kıyı kullanımı ile ilgili olarak kıyıda dinlenme alanları (çay bahçesi, kafe vs.) tesislerin yere alabileceği, ancak sadece açık tesisler olabilecekleri ve sabit tesis haline getirilemeyecekleri belirtilmiştir.

Belirtilen planlar sonrasında Ayvalık Adaları Tabiat Parkı Bakanlar Kurulu Kararı ile 21 Nisan 1995 Tarih ve 22265 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak Tabiat Parkı ilan edilmiştir. 2873 Sayılı Yasa gereği sahada yapılabilecek faaliyetlerin belirlenmesi amacıyla 1/25.000 Uzun Devreli Gelişme Planı hazırlanarak 12.02.2004 tarihinde yürürlüğe girmiştir (<http://balikesir.cevreorman.gov.tr>).

Cunda (Alibey) Adası Namık Kemal Mahallesi Uygulama İmar Planı Bursa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 4594 sayılı onama kararı ile 16.04.2009 tarihinde kabul edilmiştir.

Cunda (Alibey) Adası ile Ayvalık'ı bağlayan bir geçit niteliğindeki Lale Adası (Dolap Adası) Resmi Gazetenin 13 Eylül 1989 tarih ve 20281 sayılı karar ile Turizm Merkezi ilan edilmiş, ancak yine Resmi Gazetede yayınlanan 06.01.2005 tarih ve 25962 sayılı kararla Turizm Merkezi kararı iptal edilmiştir (Ayvalık Turizm Master Planı Taslağı, 2006). Lale Adası Uygulama İmar Planı Bursa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 5379 sayılı onama kararı ile 28.01.2010 tarihinde kabul edilmiştir. Haziran 2010 Belediye Meclis toplantısında trafik sorununu çözmeye yönelik meydan düzenleme projesi, Lale Adası koruma amaçlı uygulama imar planı gibi konular görüşülmüş ancak henüz bir sonuç açıklanmamıştır (<http://www.ayvalik.bel.tr>).

Şekil 4.4 : Ayvalık Adaları ve Cunda (Alibey) Adası'nın Konumu

4.4.4 Turizm potansiyeli taşıyan doğal ve kültürel değerler

Turizm olgusunun ortaya çıkışı ve bu günlere gelişi (19. yüzyılda başlayan) farklı bölgelerin doğal ve tarihsel güzelliklerini görme, farklı kültürleri yakından tanıma düşüncesinden kaynaklanmıştır. Bu düşünce turizm olgusunun gelişmesinde olduğu gibi turistlerin gideceği ülkeyi seçmesinde de belirleyici rol oynamıştır. Birçok dünya ülkesinde olduğu gibi ülkemizde de doğal ve tarihsel alanlar korunmak suretiyle, turistlerin kullanımına açılmaktadır. Turizm amaçlı kullanılan bu alanlar, turistlere farklı doğal ve tarihi zenginlikleri görme ve farklı kültürleri tanıma zevkini tattırmaktadır. Cunda Adası, coğrafi konumu, tarihsel geçmişi ve zengin kültürel birikimiyle önemli yönelim oluşturmaktadır. Bu alanı olağan üstü kılan pek çok çekicilik vardır. Ancak Gunn'un da ifade ettiği gibi bu çekiciliklerin bir kısmının popüler ve değerli olması turistler için diğer çekiciliklerle kıyaslandığında daha anlamlı olmaktadır (Gunn, 1994).

4.4.4.1 Kültürel potansiyelin değerlendirilmesi

Cunda Adası, 1922 ve 1923 yıllarına mübadele ile Midilli ve Girit'ten gelen halka ev sahipliği yapmaktadır. Bu nedenle günlük konuşma dili, yemek kültürü, özgün mimarisi ve sokak dokusu hem Türk hem de Yunan kültürü ile birleşmiştir. Yol dokusu taş ve evlerin yapımlarında kullanılan taş da sarımsak taşıdır. Evlerin planları mahalli rüzgarlar göz önünde bulundurularak poyraz rüzgarlarına kapalı olacak şekilde düşünülmüştür. Cunda Adası'nda 555 tescilli yapı ve Pateriça Eskiköy'de de 27 tescilli yapı bulunmaktadır.

Pateriça 2. Köyü 15 – 20 haneden oluşmaktadır ve Güler Sabancı tarafından satın alınmıştır. Sabancı Üniversitesi için workshop ve seminer alanı olarak kullanılması ve eğitim köyüne dönüştürülmesi planlanmaktadır.

Şekil 4.5 : Pateriça Köyü (Ece Kaya)

Girit danteli evlerde halen hanımlar tarafından yapılmakta ancak tanıtımı ve satışları yapılmamaktadır.

Girit mutfağı restoranlarda yaygın olan mutfak kültürüdür.

Yaz aylarında Ayvalık'ta açılan Osmanlıca Okulu 'da Ada'ya olumlu etkilerini yansıtmaktadır.

Cunda Adası'nda pek çok kilise ve manastır yer almaktadır, ancak restorasyonları yapılmadığı için kullanılmamaktadırlar.

Taksiyarhis Kilisesi: 1873'te inşa edilmiştir. Rumların geleneksel olarak uyguladıkları, Bizans mimarisi stilindedir.

Aya Triyada: 1865'te yeniden inşa edildiği kaydedilmiştir. Ada'nın ilk inşa edilen kilisesidir. Bakkal Sokağının sonundaki arsa üzerinde bulunuyordu.

Şekil 4.6 : Taksyiarhis Kilisesi (Ece Kaya)

Ayos Dimitriyos : Anlatılanlara göre doğuya bakan yönde, yel değirmenlerine yakın bir yerde bulunmaktaymış.

Panaya Kilisesi : Bakkal Sokağının başında, iki buçuk duvarı duruyor. 1850'de ikinci kez inşa edilmiştir.

Şekil 4.7 : Panagia (Panaya) Kilisesi (Ece Kaya)

Ayos Pandeleymonas : Kayıtlara göre kuzeybatıda bulunuyormuş. Alt sıradaki Ayos Nikolaos Kilisesi gibi, denizciler tarafından azizlerin anısına inşa edilmiştir.

Ayos Nikolaos : Kuzeybatıdaydı deniliyor. Azizlerin anısına inşa edilmiştir.

Çamlı Manastırı : Adanın merkezinden yaya olarak ve Pateriça yolundaki Ekşi Çeşmenin sol yanı izlenerek, bir saatte varılabilir. Yıkık üç, dört duvarından çok güzel bir manzaraya sahip olması özelliğidir. Denizden yüksekliği 195 metredir.

Ayos Yannis : Adaya girişteki sol tepenin üzerinde dört duvarıyla duruyor. Üç denizi de gören bir konumdur. Buraya şimdi "Aşıklar Tepesi" denilmektedir. Burada yer alan Yel Değirmeni Koç Ailesi tarafından restore edilmiş ve Sevim-Necdet Kent Kitaplığı olarak 2007 yılında açılmıştır. Aynı zamanda kafe olarak da hizmet vermektedir.

Şekil 4.8 : Ayos Yannis Kilisesi (Ece Kaya)

Leka Panaya Manastırı : Koruyan Meryem Manastırı olarak da anılır. Ayvalık'ın Dalyan Boğazından çıkışta sağda, aynı boğazdan girişte solda zeytin ağaçlarının arasından görünen, boğaza hakim manastırdır. Şuan restore edilip malikhane olarak kullanılmaktadır.

Ayos Apostolos Manastırı : Cunda (Alibey) Adasına giden köprüyü geçip soldaki sahil yoluna saptığınızda, 500 metre sonra sağ yukarıdaki küçük tepede. Dört duvarı duran geliş güzel bir yapıdır.

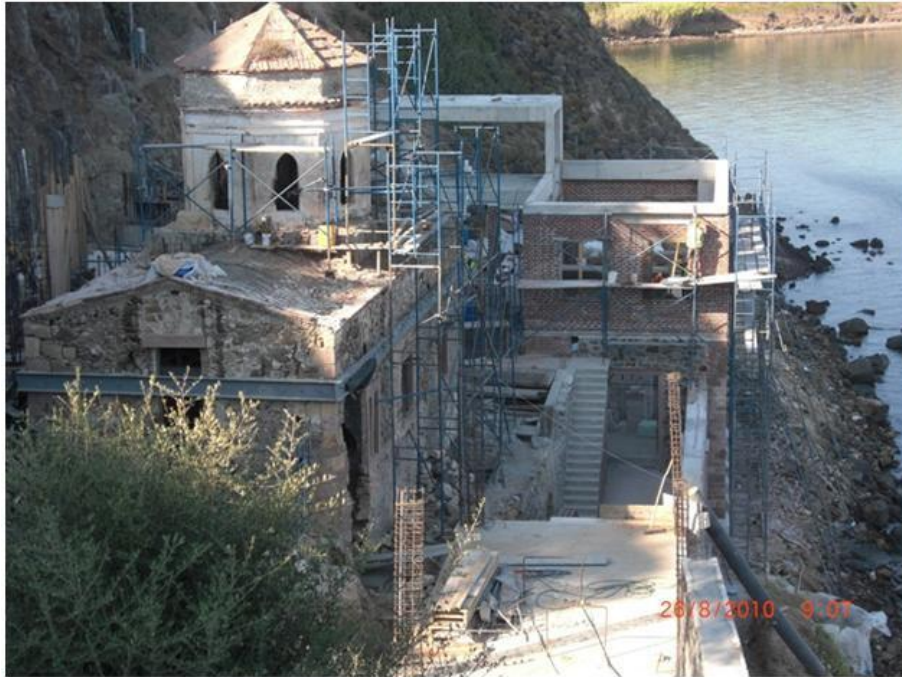
Tavuk Adası Manastırı : Ada sahilinin tam karşısında Dalyan Boğazının ağzındaki ada. 120 odalı olduğu ve bu odaların yazlıkçılara kiralandığı söylenmektedir.

Güvercin Adası Manastırı : Bu ada korsanların sığınağı olarak bilinir. Eski ismi Ay Yorgi olan manastır doğa ve insan tahribatına dayanmış bir Ortaçağ yapısıdır.

Profit İliya Manastırı : Köprünün Ada'ya gidiş yönünde 200 metre sonra, deniz tarafında yer almaktadır. Temel kalıntılarından çok azı yerinde kalmıştır.

Kızlar Manastırı : Evangelistriya olarak anılan manastır yıktırılmıştır (Yorulmaz, 2008).

Ayışığı Manastırı : Pateriça'nın Birinci Köyü ile İkinci Köyünü geçtikten sonra 45 dakikalık bir yürüyüşle manastıra ulaşılabilir. Söylentiye göre kapılarına kazınmış olan 1771 ve 1795 tarihleri onarım tarihlerinden ibaretmiş. Büyük ölçüde kendine özgü yapısını günümüze kadar koruyabilmiştir. Sabancı ailesi tarafından restorasyonu desteklenmekte ve rezidans olarak değerlendirilmesi planlanmaktadır.

Şekil 4.9 : Ayışığı Manastırı (Url 7)

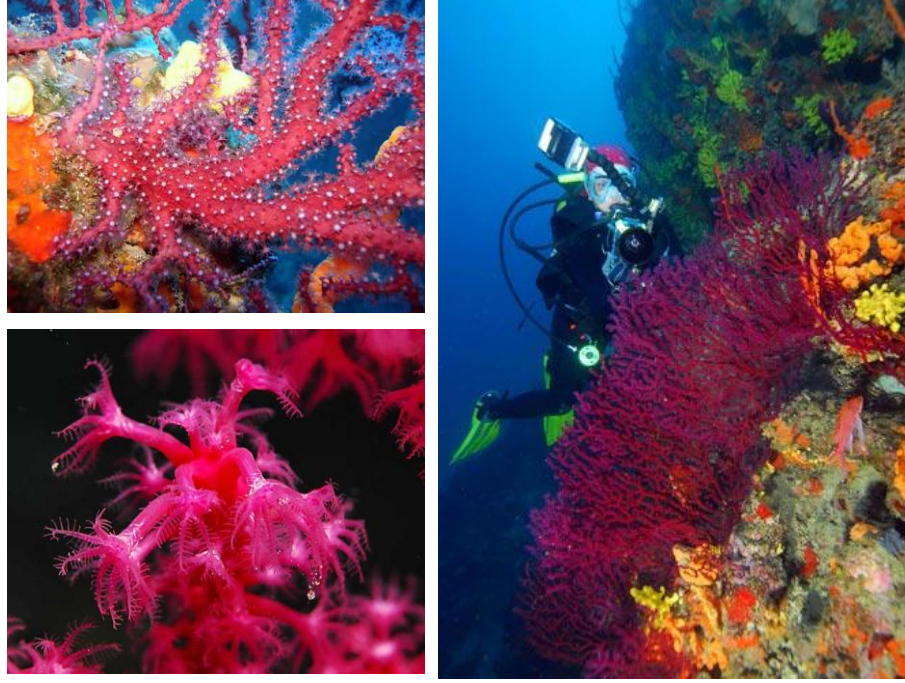
Cunda Adası'nda yer alan kiliseler, manastırlar, sivil mimari örnekleri, doğal park gibi değerlere Ayvalık ve yakın çevresinde yer alan yönelimler de önem kazandırmaktadır. Ada içerisinde geleneksel mimarinin oluşturduğu eski kent dokuları ve geleneksel yaşam biçimini oluşturan taş evler başlıca kültürel kaynak değerlerini oluşturmaktadır.

Ayvalık kentsel sit alanı da barındırdığı tarihi taş evler, kiliseler, manastırlar ve camiler, Şeytan Sofrası ve eski Küçükköy turizm yönelimleri olarak değerlendirilebilir.

4.4.4.2 Doğal potansiyelin değerlendirilmesi

Ayvalık Adaları, doğal yapısının zenginliği ve güzelliği dolayısıyla 1995 yılında Tabiat Parkı olarak ilan edilmiştir. Ayvalık Adaları Tabiat Parkı; Alibey Adası (Cunda), Pınar Adası (Mosko, Kılavuz), Çıplak Ada, Yellice Ada (Poyraz Ada), Güneş Adası, Maden Adası (Pirgos), Kız Adası, Yumurta Adası, Balık Adası, Kara Ada, Hasır Adası, Küçükmaden Adası, Güvercin Adası, Maden Ada, Taşlı Ada (pileyit), Yelken Adası (Ayiy alo), Yalnız ada (Petago), Kara Adası, Yuvarlak Ada, Göz Adası (Kalamapulo), Yumurta Adarlarından oluşan 17.950 ha'lık Tabiat Koruma alanıdır. Bazı adalar bitki örtüsünden yoksun, bazıları ise seyrek bitki örtüsüne sahiptir. Eski dağların tepelerinin uzanışları bölgedeki adaların oluşumunda büyük rol oynamış ve deniz altında doğal peyzaj güzelliklerin oluşmasına sebep olmuştur. Cunda (Alibey) Adası bu adaların en büyüğüdür ve sahip olduğu doğal ve tarihi özellikleri dolayısıyla 1976 yılında doğal ve tarihi sit alanı olarak ilan edilmiştir. Cunda (Alibey) Adası dışındaki adalarda nadiren bir balıkçıya ya da çobana rastlanabilir, yerleşim yoktur. Uluslar arası turizm arenasında bir doğal potansiyele sahip adalardır.

Kertenkele, yılan, zararlı ve faydalı böcekler, 71 tanesinin ekonomik değeri olan 142 balık türü, 7 adet iki yaşamlı tür, 56 kuş türü mutlak koruma altındaki türler listesinde; 24 kuş türü koruma altındaki türler listesinde bulunmaktadır.

Şekil 4.10 : Ayvalık Adaları Sualtı Zenginlikleri

Adaların isimleri ve metrik olarak çevreleri Çizelge 4.2’de verilmektedir:

Çizelge 4.2 : Ayvalık Adaların İsimleri ve Metrik Olarak Çevreleri.
(Yorulmaz, 2008)

ADA	METRE	ADA	METRE
Çıplak Ada	9.417	Yelken Ada	
Yumurta (Kaşık) Adası	741	Maden Adası	11.297
Büyük Güneş Adası	3.519	Alibey (Cunda) Adası	44.818
Küçük Güneş Adası	926	Hasır Ada	1.852
Büyük Karaada (Akvaryum)	2.779	Dolap Adası	
Karaada	1.204	Kutu Adası	
Lale (Soğan) Adası	3.334	Balık Adası	
Yuvarlak Ada		Yumurta Adası (Balık ile Çiçek arasında)	741
Yellice (İncirli) Adası	3.704	Çiçek Adası	
Kamış Adası		Kayabaşı Adası	
Pınar (Kılavız ya da Mosko) Adası	4.074	Kız Adası	1.668
Taş Ada	370	Poyraz Adası	
Yalnız Ada		Tavuk Adası	463
Küçük Maden Adası	1.852	Güvercin Adası	370

Cunda (Alibey) Adası zengin bir flora ve faunaya sahiptir. Kuzu kulağı, ateş diken, ispanyol katırtırnağı, pırnal meşesi gibi otlar önemli bir yere sahiptir. Yaygın bitki örtüsü makidir ve ormanlık araziler yoğunluktadır. Tabiat Parkı içinde yer alan zeytinlik alanları bölgenin kültürel peyzaj zenginliğini göstermektedir.

4.4.5 Cunda (Alibey) Adası'nın genel turizm potansiyeli

Ayvalık'ın iç ve dış turizm dalgalanmalarından yararlanmaya başladığı tarih 1960'lardır. Bu tarihten sonra turizmin önemi kavranmaya başlanmış ve bundan faydalanma yoluna gidilmiştir. Plajlar, oteller, pansiyonlar, gazinolar bu tarihten sonra canlanmış, harekete geçmişlerdir (Yorulmaz, 2008).

Şekil 4.11 : Cunda (Alibey) Adası Evleri (Ece Kaya)

Ayvalık'ta gelişmeye başlayan turizm etkilerini Cunda (Alibey) Adası üzerinde de göstermiştir. Ancak son yıllarda özellikle magazin haberleri, dizi çekimleri gibi reklamlar ile adanın popülerliği artmıştır. Tarihi kentsel dokusu yavaş yavaş tahrip

edilmeye başlanmıştır. 1985 yılında yeni yolun açılması ile yeni sitelerin yapımı başlamış ve hızlanmıştır. Cunda Adası'nda bugün Kültür ve Turizm Bakanlığı İşletme Belgeli 5 tesis, Yatırım Belgeli 1 tesis ve Belediye Belgeli 40 tesis olmak üzere toplam 46 konaklama işletmesi bulunmaktadır. Bu işletmelerdeki toplam oda kapasitesi 695, toplam yatak kapasitesi 1619'dur. Kültür ve Turizm Bakanlığı İşletme Belgeli Tesislerde oda sayısı 259, Kültür Ve Turizm Bakanlığı Yatırım Belgeli Tesislerde oda sayısı 20 ve Belediye Belgeli Tesislerde oda sayısı 416'dır (Ayvalık Turizm Danışma Bürosu, 2010). Bu işletmelerde istihdam edilen kesim genellikle adanın dışından, yoğunlukla Balıkesir, Gömeç, İvrindi'den gelen kişilerden oluşmaktadır. Adanın yerli halkı turizm sektöründe çalışmayı tercih etmemektedir. Ada'da 20 adedi kayıtlı olmak üzere 30 adet restoran ve 5-6 kafe yer almaktadır. Yiyecek – içecek işletmelerinden yalnızca 5 adedi yöre halkından işletmecilere sahiptir. Kafeler aynı zamanda gece eğlencelerine yönelik hizmet vermektedirler. Diğer işletmeler genellikle İstanbul'dan gelen kişiler tarafından çalıştırılmakta ve istihdam edilen kişiler de yerli halktan oluşmamaktadır. Seyahat acentalarını Ayvalık'ta bulunmaktadır ve sayıları 11'dir.

Çizelge 4.3 : 2002 – 2009 Yıllarının Yerli ve Yabancı Turist Sayıları ve Geceleme İstatistikleri. (Balıkesir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü)

Yıllar	Yerli turist	Yerli turist geceleme	Yabancı turist	Yabancı turist geceleme
2001	Kayıt yok	Kayıt yok	Kayıt yok	Kayıt yok
2002	47.005	155.589	49.626	136.937
2003	49.461	158.748	39.153	90.597
2004	54.959	165.432	51.366	134.844
2005	44.562	144.100	57.745	97.475
2006	31.028	75.825	26.556	44.344
2007	32.160	93.236	51.934	75.068
2008	66.596	169.900	55.878	105.389
2009	66.379	184.461	55.852	109.332

Ayvalık'a gelen hemen her turist Cunda Adası'nı ziyaret etmektedir. Gelen turistlerin yaklaşık yüzde 70'ini yerli turist yüzde 30'unu da yabancı turist oluşturmaktadır. Mutlaka öğle ya da akşam yemeği için kıyıdaki restoranları değerlendirilmektedir. Yerli turistin bölgeyi yoğun olarak tercih etmesinin en önemli nedenlerinden biri de ikinci konut oranındaki artış olarak belirtilebilir. Yazlık ev kullanımı yaygın olan bir alandır. Son yıllarda konaklama işletmelerinin de çoğalması ve kaliteli konaklama imkanı sunması dolayısıyla adada konaklayan turist sayılarında da artış gözlenmiştir.

Balıkesir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü’nden alınan verilere göre Ayvalık genelinde geceleme yapan yerli ve yabancı turist sayılarına ulaşılmıştır. Verilere ilişkin olarak Ayvalık Turizm Danışma Bürosu’nun verdiği bilgiler doğrultusunda son 2 yılda gözlemlenen artışın nedeni Cunda Adası’nda da konaklama yapılmasıdır.

4.4.6 Sürdürülebilir turizm potansiyelinin değerlendirilmesi

Cunda (Alibey) Adası sürdürülebilir turizm kapsamında değerlendirildiğinde öncelikle kültürel ve tarihsel açıdan yukarıda saydığımız varlıkları barındırması nedeniyle ve tarihi geçmişi ile önemli bir potansiyele sahiptir; bölgede kültür turizminin ve inanç turizminin geliştirilmesi turizm mevsimini uzatacaktır. Alanda aynı zamanda agro-turizm, trekking, su altı dalış turizmi, yayla turizmi geliştirilmelidir. Halkın, işletme sahiplerinin turizmden pay almalarını sağlamak için gurme turizmine önem verilmelidir. Kıyı alanlarının sürdürülebilirliği için deniz, güneş, kum turizmine hizmet verecek alanlar düzenlenmeli ve değerlendirilmelidir.

Sokak dokusu, evlerin mimarisi kültür turizmi ürünü olarak karşımıza çıkmaktadır. Yüksek tavanlı, yapı taşı “sarımsak taşı” olan evler 1800’lü yılların tarihlerini taşımaktadırlar.

İnanç turizmi için barındırdığı kilise ve manastırlar önemli bir potansiyeldir. Özellikle Midilli’den gelen Yunanlar için hem tarihi hem de kültürel değer taşımaktadırlar.

Agro-turizm anlamında zeytinliklerin önemli bir yere sahip olduğunu ve koruma altına alındıklarını söyleyebiliriz. Ancak bu alanlarda yapılacak bir planlama ve düzenleme ile zeytin yetiştiriciliği, toplanması, işlenmesi gibi konularda özel ilgi turizmi ürünü oluşturulabilecek bir potansiyel bulunmaktadır.

Su altı dalış turizmi anlamında bakıldığında Ege’nin en zengin su altı güzelliklerine sahip merkezlerinden biri olduğu söylenebilir. Resifler, sığ ve derin su batıkları, amphora kalıntıları ve sünger türlerine rastlanmaktadır. Çoğunlukla Kızıldeniz yaşam alanı olan kızıl mercanlar (Gorgonia) Ayvalık’ta günden güne çoğalmaktadır (Gökdeniz ve diğerleri, 2010). Yılın yaklaşık 10 ayında dalış yapılabilir. 23 adada 60 dalış noktası bulunmaktadır (Gökdeniz ve diğerleri, 2010).

Yayla turizmi değerlendirildiğinde neredeyse dünyanın en lezzetli çam fıstığı ormanının bulunduğu Kozak Yaylası ve Kaz Dağları Milli Parkı yakınlarında yer

alan endemik bitki çeşitliliğiyle Sarıkız Yaylası önemli bir yer tutmaktadır. Sarıkız Yaylası Aleviler için de önemli bir yer tutmaktadır ve her yıl Ağustos ayının 22-26 tarihlerinde gelip yaylaya tırmanmakta, kendilerine özgü bir dini tören yapmaktadırlar.

Gurme turizmine baktığımızda Türk ve Girit mutfağının tüm restoranlarda etnik çeşitliliği yansıttığı görülmektedir. Yöreye has olan balık “papalina”, kabak çiçeği dolması, lor tatlısı, ısırgan salatası, karadiken (deniz kestanesi), kalamar, ahtapot, sarmaşık (avronyes), kuşkonmaz (asfaraca), balıklı bamya, kuzu etli arapsacı örnek verilebilecek çeşitli yiyeceklerdir.

4.4.7 Yöre halkına ve gelen ziyaretçi profiline yönelik değerlendirme

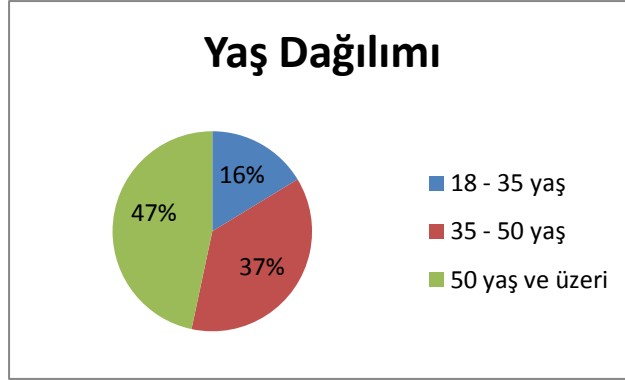
Bu bölüm kapsamında Cunda (Alibey) Adası halkı ve Cunda Adası’na gelen yerli turistler ile yapılan anket çalışmaları değerlendirilmiştir. Yöre halkının sosyal durumu hakkında toplanan veriler aktarılmış ve yöreye gelen ziyaretçi profili detaylandırılmıştır. Alana gelen yerli ziyaretçilere yöneltilen sorulara ve alınan yanıtlar ışığında alandaki mevcut turizm durumu hakkında daha net bilgiler toplanmış ve alanda ziyaretçilere yönelik yapılacak planlama önerilerine hazırlık oluşturulmuştur. Öncelikle yöre halkı ile yapılan görüşmelerde sorunların saptanması turizme bakış, Ada için istenenler ve istenmeyenler belirlenmişti. Önemli bir sürdürülebilir planlama detayı olarak öncelik halkın katılımının sağlanmasına verilmiştir. Sonrasında gelen ziyaretçilerin neler bekledikleri, nelerle karşılaştıkları, alana ilişkin değerlendirmeleri ve önerileri tespit edilmiştir. Bu kapsamda yapılan görüşmeler turizm yönetim planı içerisinde yer alan hedeflerin, stratejilerin ve eylemlerin belirlenmesinde önemli rol oynamış ve katkı sağlamıştır.

4.4.7.1 Cunda (Alibey) Adası sosyal yapı değerlendirmesi

Cunda Adası’nın nüfusu 2000 nüfus sayımı sonuçlarına göre 4500 olarak tespit edilmiştir. Nüfusun 3 %’lük kesimi olan 72 kadın ve 63 erkekten oluşan 135 kişiye 16 soruluk bir anket uygulanmıştır. Yöre halkının adada gelişmekte olan turizmden memnuniyet durumuna, adadaki sorunlara, kültürel ve doğal değerlerin korunmasına, ev pansiyonculuğuna, adanın tanıtımına, yapılan yatırımlara, konut veya işyeri sahipliğine ilişkin sorular yöneltilmiştir.

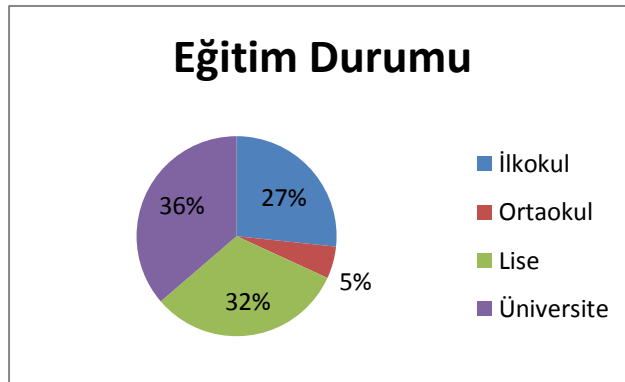
Yöre Halkının Demografik Yapısı

135 kişiden oluşan örneklem grubu içerisinde 18 – 35 yaş arası 22 kişi, 35 – 50 yaş arası 50 kişi ve 50 yaş üzeri 63 kişi yer almaktadır. Cunda Adası'nda gençlerin yoğun olarak bulunmadığı ve nüfusun orta yaş ve üzeri kesimden oluştuğu saptanmıştır. Genç istihdam oranının düşük olduğu, gençlerin genellikle büyük şehirlerde çalışmayı tercih ettikleri belirlenmiştir (Şekil 4.12).

Şekil 4.12 : Halkın Yaş Dağılımı

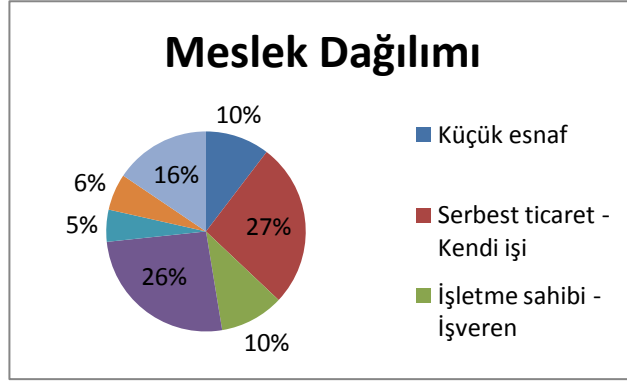
Şekil 4.13'de belirtilen örneklem grubu içerisinde 36 kişi ilkokul, 7 kişi ortaokul, 43 kişi lise ve 49 kişi üniversite mezunudur. Yöre halkı içerisinde eğitim seviyesi yüksektir. Ancak turizm konusunda bilinçsiz oldukları saptanmıştır. Turizm gelişimini nasıl pozitif kullanacakları üzerine bilgileri yetersiz kalmaktadır.

Şekil 4.13 : Halkın Eğitim Durumu

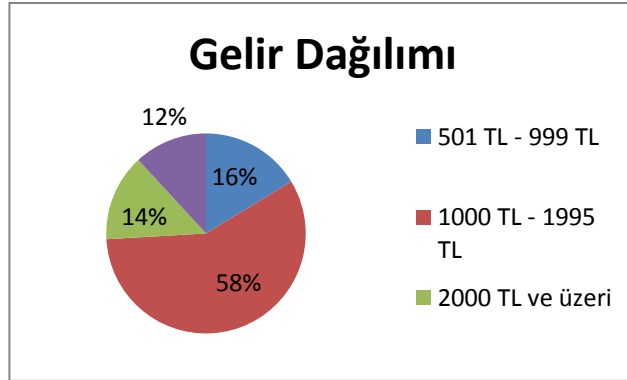
Meslek dağılımına Şekil 4.14'de bakıldığında küçük esnaf (marangoz, bakkal, araç kiralama, emlakçı vs.) 14 kişi, serbest ticaret anlamında kendi işi ile uğraşan (mandra sahibi, zeytinci, çiftçi vs.) 36 kişi, işletme sahibi olan işveren (restoran, kafe, otel,

pansiyon) 14 kişi, hizmet sektöründe çalışan 35 kişi, öğrenci 7 kişi, ev hanımı 8 kişi ve emekli olan 21 kişi olarak belirlenmiştir.

Şekil 4.14 : Halkın Mesleklere Göre Dağılımı

Şekil 4.15’de tanımlanan gelir dağılımında 22 kişinin aylık ortalama 501 TL - 999 TL, 78 kişinin 1000 TL - 1995 TL, 19 kişinin 2000 TL ve üzeri gelire sahip olduğu saptanmıştır. 16 kişi gelirlerine ilişkin bilgi vermek istememiştir.

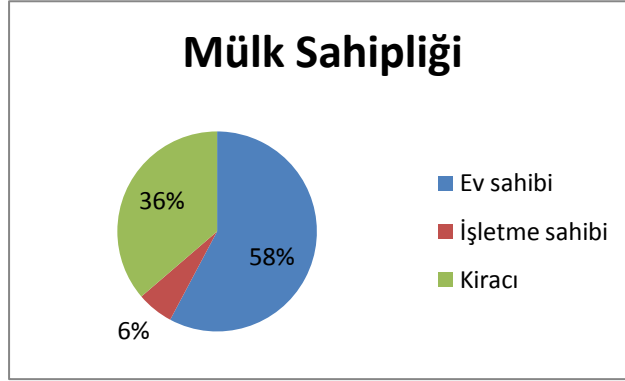

Şekil 4.15 : Halkın Gelir Dağılımı

Mülk sahipliği değerlendirildiğinde 78 kişinin ev sahibi, 8 kişinin işletme sahibi ve 49 kişinin de kiracı olduğu belirlenmiştir (Şekil 4.16).

135 kişilik örneklem grubunun % 73’lük bir bölümü oturdukları evlerinden memnun olduklarını geri kalan % 27’lik kesim ise evlerinin küçüklüğünden dolayı memnun olmadıklarını belirttiler. Evlerini pansiyon yapma konusunda düşünceleri sorulduğunda % 43’lük bir kesim evlerini pansiyon yapmayı düşünebileceğini belirtti. Evlerinin büyüklüğü uygun olduğu takdirde, maddi destek, devlet teşviki bulunabilirse gibi gerekçeler ile ev pansiyonculuğuna olumlu bir yaklaşım göstermektedir. Geri kalan % 57’lik kesim ise Cunda Adası’nda yeterince pansiyon

otel olduğu, evlerinin uygun olmadığı ya da işlerinden gelen kazançlarından memnun oldukları gerekçeleriyle evlerini pansiyona dönüştürme konusunda istekli değildir.

Şekil 4.16 : Halkın Mülk Sahipliği Durumu

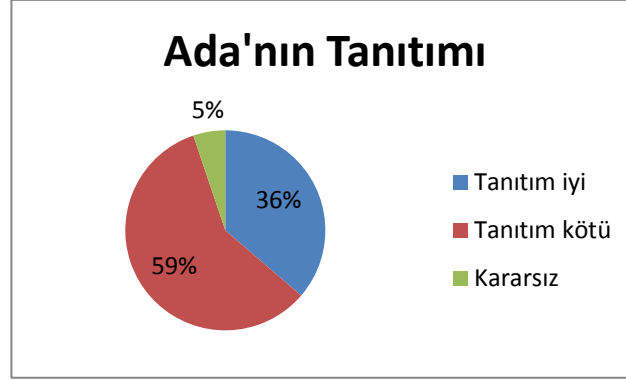
Yöre Halkının Turizm Gelişimine Bakışı

Yöre halkına Cunda Adası'nda iyi gelir elde eden kesimin kimler olduğu sorulduğunda ise % 97'si halkın adada gelişen turizmden pek pay alamadığını, çoğunlukla lokantaların, kahvelerin kısaca sahil kesimindeki işletmelerin ve konaklama işletmelerinin kazanç sağladığını belirttiler. Turizm potansiyeli değerlendirilirken belirtildiği gibi bu işletmelerin büyük çoğunluğu Ada'nın dışından gelen kimselere aittir. Geri kalan % 3'e göre ise zeytinlik sahiplerinin, mandra sahiplerinin, bakkalların, hediyelik eşyacıların gelir sağladığını belirttiler.

Cunda Adası'nda halkın mevcut turizm gelişiminden memnun olup olmadığını ve nedenleri sorulduğunda 135 kişi içerisinde % 73'lük kesimi (99 kişi) memnun olmadıklarını; adanın çok fazla kirletildiği, kalabalık olması, yoğunlukla yerli turist geliyor olması, gelen turistin kalitesinin düşük olması, günübirlik ziyaretçinin çok olması ve sadece yeme-içme nedenleriyle gelmeleri, turizm uygulamalarının, fiyat politikalarının stabil olmaması dolayısıyla bir gelenin bir daha gelmemesi, yoğunluğun sadece Temmuz ve Ağustos ayında olması ama diğer aylarda boş kalması, turizm türünün yetersiz olması, altyapının turizm için yetersiz kalması gerekçeleriyle belirttiler. Geri kalan %27'lik kesim (36 kişi) memnun olduklarını; çünkü Ada'nın daha çok bilinen bir yer haline geldiğini, turizmin iş imkanı yarattığını düşündüklerini belirttiler.

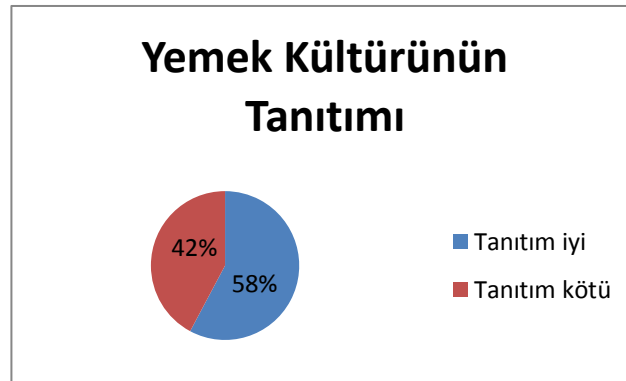
Şekil 4.17'de açıklanan Cunda Adası'nın tanıtımının yeterince yapıp yapılmadığı konusunda 49 kişi tanıtım konusunda olumlu yanıtlar verdi. 79 kişi yeterince ve iyi bir tanıtım yapılmadığı görüşünü savundu ve 7 kişi kararsız kaldı. Tanıtımın iyi

yapıldığını düşünen kesim, televizyon ve gazetelerin, dizi çekimlerinin etkili olduğu görüşündeler. Ancak iyi bir tanıtım olmadığını belirtenler kulaktan kulağa bir yayılma olduğunu, ciddi bir tanıtma ve reklam uygulaması yapılmadığını, dizilerin aslında olumsuz bir tanıtım örneği olduğunu, belediyenin çok etkisiz kaldığını, gelen sanatçıların tanıtım aracı olmaması gerektiğini savunuyorlar.

Şekil 4.17 : Halkın Ada'nın Tanıtımına Bakışı

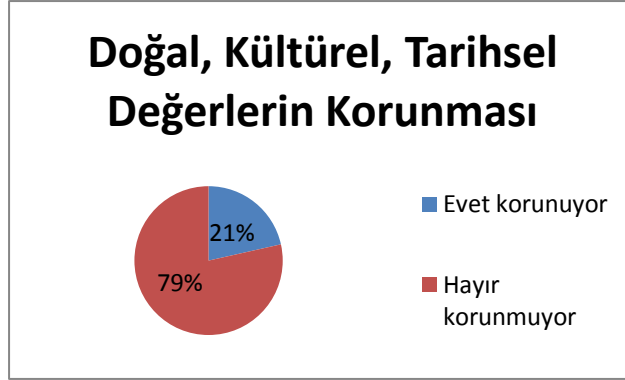
Yemek kültürünün tanıtımına ilişkin olarak ise 78 kişi yöre mutfağının iyi tanıtıldığını, 57 kişi tanıtılmadığını belirtiyor. Eskiden "Papalina" bayramı olduğunu, esas zeytinyağı ürünlerinin, yemek kültürünün tanıtılması gerektiğini, balık ve ot ürünlerinin, zeytinyağlı yemeklerin Girit Mutfacı içerisinde önemli bir yeri olduğunu ancak sadece bilen kişilerin yiyip gittiğini, ciddi bir tanıtım olmadığını, yöreye has balıkların artık eskisi kadar çok çıkmadığını dile getiriyorlar (Şekil 4.18).

Şekil 4.18 : Halkın Ada'ya Özgü Yemek Kültürünün Tanıtımına Bakışı

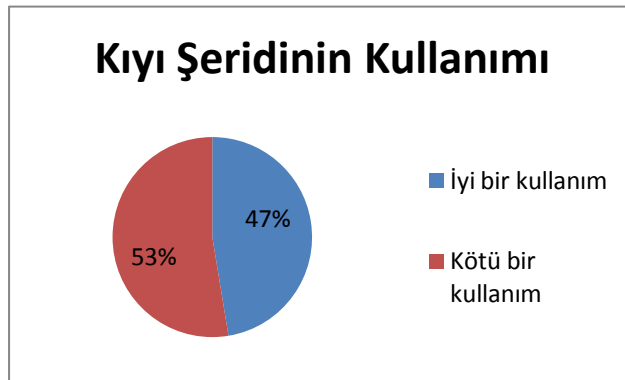
Örneklem grubu olan ve görüşülen 135 kişi Cunda Adası'nın sahip olduğu kültürel, doğal ve tarihsel değerlerden haberdar olduklarını belirttiler. Buna karşılık kendilerine bu değerlerin gerektiği gibi korunup korunmadığı soruldu ve çıkan sonuçlarda 29 kişi korunduğunu, 106 kişi korunmadığını savundu. Şekil 4.19'da görüldüğü gibi değerlerin korunduğunu düşünen % 21'lik kesim, anıtlar kurulunun

abalarından, maddi durumu iyi olan ev sahiplerinin kendi çabalarından söz etti. Korunmadığını savunan % 79'luk kesim ise hızlı bir değişim olduğunu ve yıpranmaların daha fazla olduğunu, kilise, manastır vs. yapıların harabe halinde bırakıldıklarını, yapılaşmanın doğaya zarar verdiğini, eğitim ve bilinç eksikliği olduğunu, belediyenin ilgisiz kaldığını, halkın restorasyon için nasıl devlet desteği isteyeceğini bilmediklerini belirttiler.

Şekil 4.19 : Halkın Doğal, Kültürel, Tarihsel Değerlerin Korunma Durumuna Bakışı

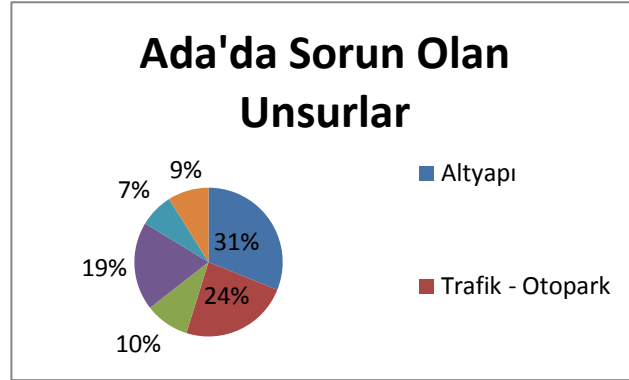
Ada'nın liman bölümünde yer alan kıyı şeridinin restoranlar, kahveler ile kapatılmasının nasıl bir uygulama olduğu yöre halkına soruldu. Şekil 4.20'de detaylandırıldığı gibi 64 kişi iyi bir kullanım olduğunu; çünkü adaya has bir özellik olduğunu, insanların deniz kenarında oturmak için geldiklerini, yıllardır bu şekilde kullanıldığını savunuyor. Buna karşılık 71 kişi de böyle bir kullanımın halkın denizden faydalanma imkanını kısıtladığını, düzensiz bir uygulama olduğu için görüntü kirliliğine yol açtığını, kıyı şeridi yasalarına aykırı bir uygulama olduğunu belirtiyor.

Şekil 4.20 : Halkın Merkez Alandaki Kıyı Kullanımına Bakışı

Yöre halkına Cunda Adası'nda en çok sorun olan unsurların ne olduğu soruldu ve Şekil 4.21'den de anlaşılacağı gibi en büyük problemlerin altyapı ve trafik,

otoparktan kaynakladığı saptandı. Artan konaklama işletmeleri ve yaz aylarında adanın kapasitesi üzerine çıkması nedeniyle kanalizasyon, fosseptiğin denize akıtılması çevresel kirliliğe neden olmakta diye belirttiler. Buna karşılık belediye hizmetlerinin özellikle temizlik konusunda çok yetersiz olduğunu ve gereken özeni göstermediğini savundular. Haşarat sorunu olduğunu, ilaçlamanın olması gerektiği gibi yapılmadığından söz ettiler. Balıkçılığın sekteye uğradığını, pek çok teknenin işsiz kaldığını, işsizlik sorunu olduğuna değindiler.

Şekil 4.21 : Halkın Ada'da Tanımladığı Sorun Olan Unsurlar

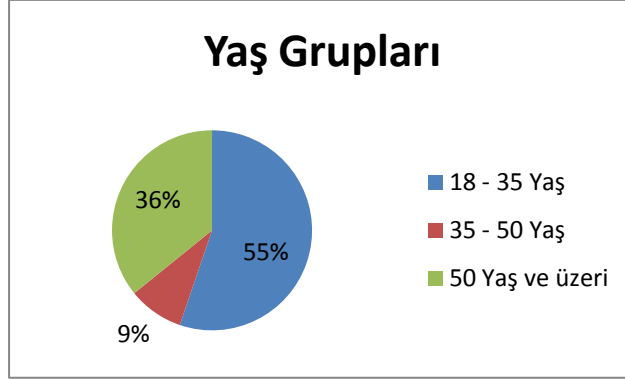
Yöre halkı ile yapılan anket soruları ve elde edilen yanıtlar son bölümde oluşturulacak olan Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Modeli'ne veri oluşturmakta ve yöre halkına yönelik hedef, strateji ve eylemlerin geliştirilmesinde belirleyici etken olacaktır.

4.4.7.2 Yöreye gelen yerli turist profilinin değerlendirilmesi

Cunda Adası'na gelen 60 erkek ve 74 kadından oluşan 134 kişilik örneklem grubuna Ada'ya yönelik tatil tercihleri ve Ada'nın özelliklerine ilişkin 17 soru yöneltilerek anket uygulanmıştır. Uygulanan anketlerdeki temel amaç alana gelen kişilerin beklentilerine cevap alıp alamadıklarının belirlenmesi olmuştur. Var olan turizm aktivitelerinin yeterli olup olmadığı, nasıl önlemler alınması gerektiği ya da nasıl iyileştirmelerin olması gerektiği saptanmak istenmiştir. Yapılan anketlerde gelen ziyaretçilerin eğitim ve sosyo-ekonomik durumu, alana tatil için gelme sebepleri, alandaki kültürel ve doğal değerlere bakış açıları, alanda karşılaştıkları sorunlar tespit edilmiştir. Bu tespitler turizm yönetim planı oluşturulurken dikkate alınarak hedef, strateji ve eylemlerin oluşturulmasında etkili olmuştur.

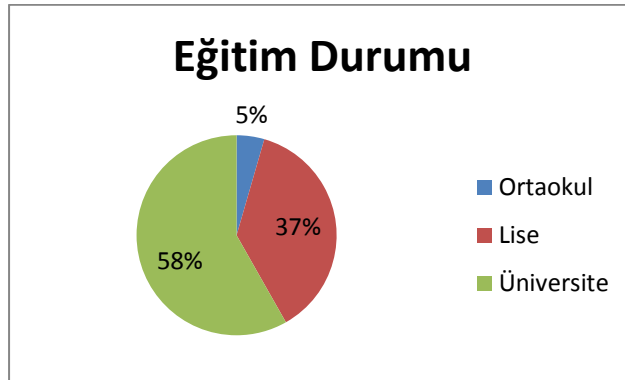
Yöreye Gelen Yerli Ziyaretçilerin Demografik Yapısı

Şekil 4.22’de Cunda Adası’nda tatil yapmayı tercih eden kişiler arasında 18 – 35 yaş grubunun yoğunlukta olduğu, genç kitlelerin Ada’ya geldikleri saptanmıştır. Turizm potansiyeli değerlendirilirken de belirtildiği gibi sonraki yoğun kitle daha çok 50 yaş ve üzeri (dinlenme talebiyle gelen ve emekli) olarak belirlenmiştir.

Şekil 4.22 : Gelen Yerli Ziyaretçilerin Yaş Grupları

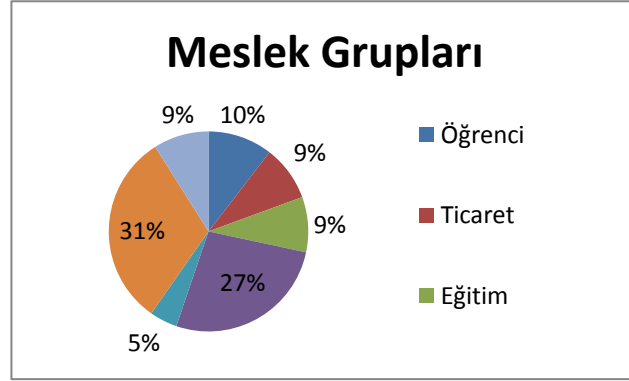
Yöreyi tatil amaçlı tercih edenlerin eğitim durumu yüksek kişilerden oluştuğu belirlenmiştir (Şekil 4.23). Bu durum da Cunda (Alibey) Adası için kaliteli bir turizm gelişiminin mutlak olduğunu ispatlamaktadır. Alanda turizm ürünü çeşitlendirildiği takdirde daha farklı kitlelerin de alana çekilebileceği anlaşılmıştır.

Şekil 4.23 : Gelen Yerli Ziyaretçilerin Eğitim Durumu

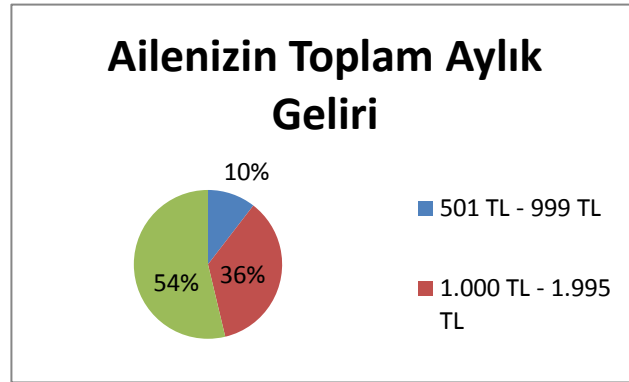
Yaş gruplarından anlaşıldığı gibi emekliler Cunda Adası’nda tatil yapmayı yoğun olarak tercih etmektedirler. Özel sektör çalışanları tercih konusunda 2. yoğun grubu oluşturmaktadır.

Şekil 4.24’de de belirtildiği gibi eğitim düzeyi yüksek kesimin tatil için tercih ettiği bir yer olmasından dolayı gelir düzeyi de orantılı yükseklikte karşımıza çıkmaktadır.

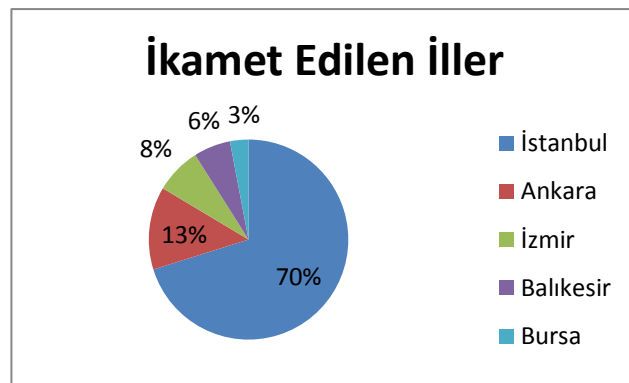
Şekil 4.24 : Gelen Yerli Ziyaretçilerin Meslek Grupları

Şekil 4.25’de tanımlandığı gibi alana gelen yerli ziyaretçilerin gelir düzeyi yüksek bir kesimden oluştuğu görülmektedir.

Şekil 4.25 : Gelen Yerli Ziyaretçilerin Ailelerinin Aylık Gelir Durumu

Cunda Adası’nda tatil yapmaya gelen kişilerin büyük çoğunluğu İstanbul’da ikamet etmektedirler. Diğer iller sırasıyla Ankara, İzmir, Balıkesir ve Bursa olarak saptanmıştır (Şekil 4.26).

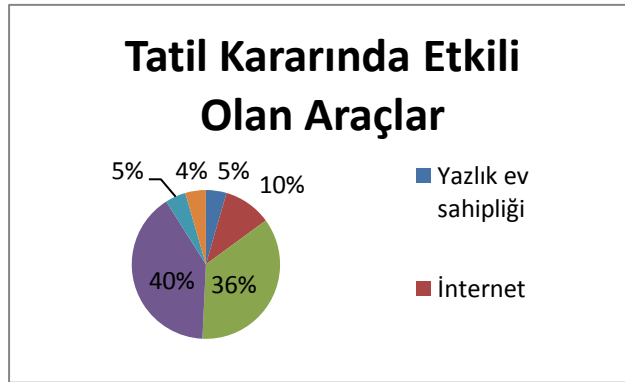

Şekil 4.26 : Gelen Yerli Ziyaretçilerin İkamet Ettikleri İller

Yöreye Gelen Yerli Ziyaretçilerin Tatil Tercihlerinin Değerlendirilmesi

Yöreye gelen ziyaretçilerin eğitim ve gelir durumu yüksek bir kesimden oluştuğu daha önceki bölümde belirtilmiştir. Bu duruma paralel olarak alana gelen kişilerin Cunda Adası'nın sahip olduğu değerleri bilerek, daha önceki deneyimlerine dayanarak ya da tavsiyelerle geldiği belirlenmiştir. Alanda yapılacak her türlü olumlu turizm gelişimi tekrar gelişleri daha da arttıracak, daha çok turist çekilmesi sağlanacaktır.

Şekil 4.27'de belirtildiği gibi Cunda Adası'nda tatil yapmaya karar verilirken en çok arkadaş ve akraba tavsiyesi ile geldiği veya daha önce gelen kişilerin tekrar geldikleri tespit edilmiştir. İnternet de tatil kararında etkili bir rol oynamaktadır.

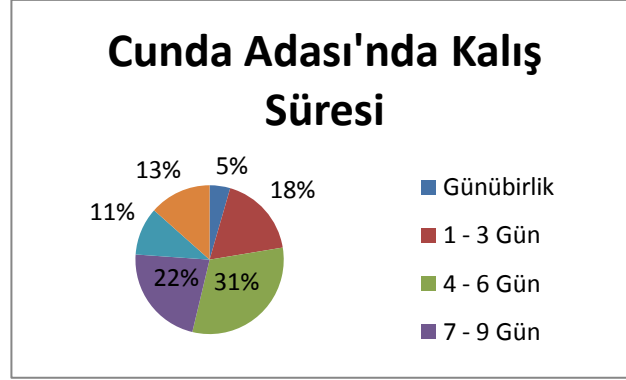
Şekil 4.27 : Gelen Yerli Ziyaretçilerin Ada'da Tatil Kararlarında Etkili Olan Araçlar

Cunda Adası'nın doğal özellikleri, sonrasında tarihi ve kültürel özellikleri yöreye gelen turistlerin tercihlerini etkileyen önemli faktörler olarak görülmektedir. Bölgeye ulaşımın da kolaylığı bu özelliklerden sonra geliş sebepleri arasında yer almaktadır. Bir diğer sebep de eş, dost ve akraba ziyareti olarak belirlenmiştir (Şekil 4.28).

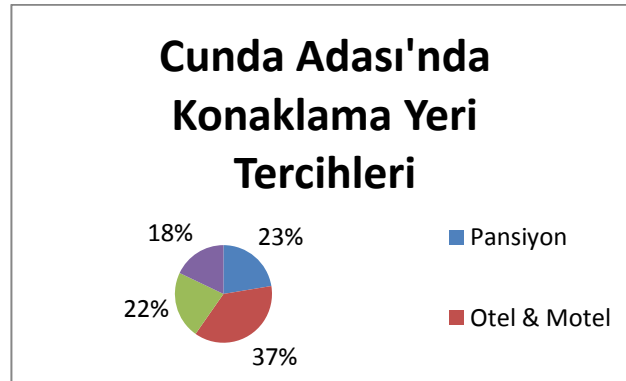
Şekil 4.28 : Ada'nın Ziyaretçilerin Tatil Tercihinde Etkili Olan Özellikleri

Cunda Adası'nda kalış süresi tercihlerinde en çok 4 - 6 gün arasında konaklama yapıldığı tespit edilmiştir. Sırasıyla 7 – 9 gün, 1- 3 gün, 10 – 15 gün, 15 gün ve üzeri ve günübirlik konaklamalar da belirlenmiştir. 15 gün ve üzeri konaklamalar çoğunlukla yazlık ev sahiplerinin tercih ettikleri uzunluklar olarak tespit edilmiştir (Şekil 4.29).

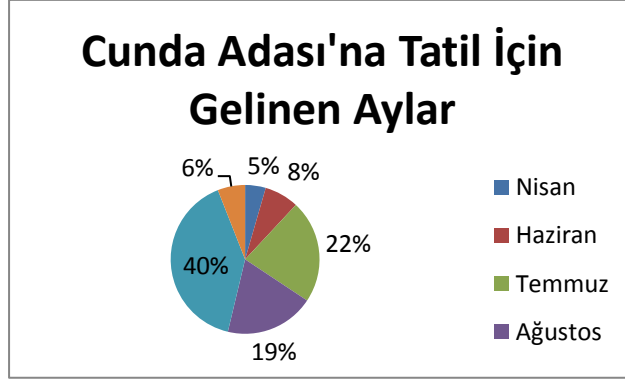
Şekil 4.29 : Gelen Yerli Ziyaretçilerin Ada'da Kalış Süreleri

Şekil 4.30'da belirtildiği gibi Cunda Adası'na gelen yerli turist kesiminin % 37'si otel ve motelde konaklamayı, %23'ü pansiyonda konaklamayı tercih etmektedir. Pansiyonda kalan kesim hemen hemen yazlık evlerinde konaklayan kesim ile eş değerdedir. Benzer şekilde %18'lik bir kesim de arkadaş – akraba yanında kalmayı tercih etmektedir.

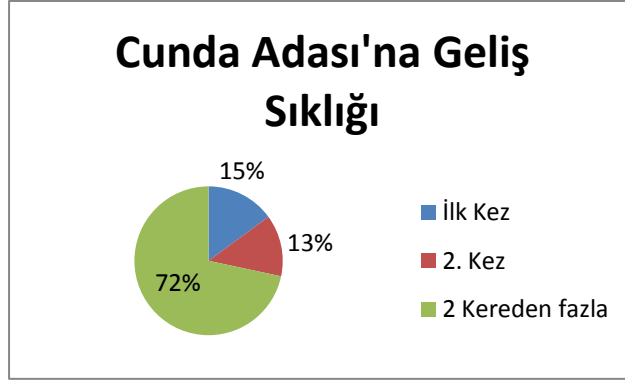
Şekil 4.30 : Gelen Yerli Ziyaretçilerin Ada'da Tercih Ettikleri Konaklama Yeri

Cunda Adası'nda tatil için sırasıyla Eylül, Temmuz ve Ağustos en çok tercih edilen aylar olarak saptanmıştır. Görüşülen kişilerden Eylül ayını tercih edenler genellikle emekli olanlar ya da sakin bir tatil isteyen kişilerdir. Temmuz ve Ağustos aylarını tercih edenler çalışan ve yıllık izinlerini yaz mevsiminde değerlendiren ya da hareketli ve kalabalık dönemleri tatil için seven kişilerden oluşmaktadır (Şekil 4.31).

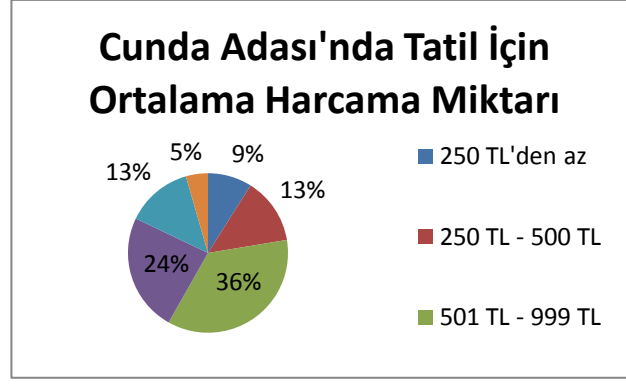
Şekil 4.31 : Gelen Yerli Ziyaretçilerin Ada'da Tatil İçin Tercih Ettikleri Aylar

Cunda Adası'na tatil için gelen kesimin % 72'si sıklıkla gelmeyi ettiklerini belirttiler. İlk kez ve ikinci kez gelenlerin ağırlığı hemen hemen aynı sonuçları vermiştir (Şekil 4.32). İlk kez gelen kişi sayısındaki azlık yeterli tanıtım yapıp yapılmadığı sorusuna bir altlık oluşturmaktadır. Daha önce gelenler deneyimlerine dayanarak tekrar gelmeyi tercih etmektedirler ancak daha önce gelmemiş kişileri de alana çekebilmek için neler yapılmalıdır sorusuna yanıt bulmak önem kazanmaktadır.

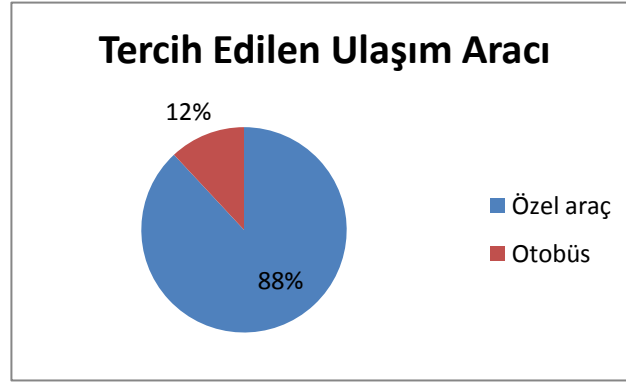
Şekil 4.32 : Gelen Yerli Ziyaretçilerin Ada'ya Geliş Sıklığı

Şekil 4.33'de görüldüğü gibi Cunda Adası'nda tespit edilen 4 – 6 günlük kalış süresine paralel olarak tercih edilen harcama miktarı da 501 TL – 999 TL arasında olacak şekilde yoğunlaşmıştır. 1.000 TL – 1.999 TL de çoğunlukla tercih edilen harcama miktarıdır ve üçüncü tercih 2000 TL ve üzeri'dir. Bu değerlendirme ile Cunda Adası'nı tatil için tercih eden kesimin Ada'ya gelir sağlayabilecek düzeyde harcama yaptığı belirlenmiştir.

Şekil 4.33 : Gelen Yerli Ziyaretçilerin Ada'daki Ortalama Harcama Miktarı

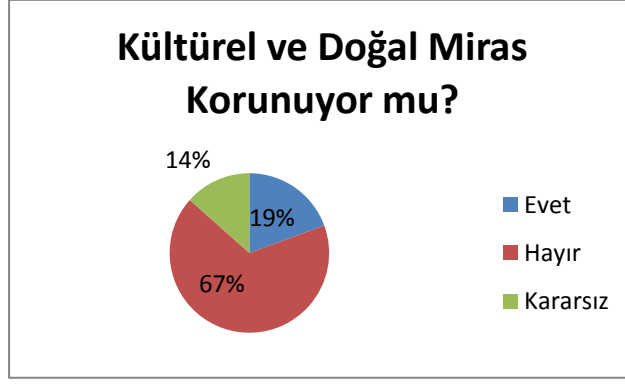
Cunda Adası'na tatil için gelinirken alanın ulaşım kolaylığı da düşünülerek özel araç en çok tercih edilen ulaşım aracı konumundadır (Şekil 4.34). Bu sonuç alanı bilen ve tanıyan kişilerin ziyaret ettiğini vermektedir. Alana yönelik tanıtım ve pazarlama veya tur organizasyonlarının bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Şekil 4.34 : Gelen Yerli Ziyaretçilerin Tercih Ettikleri Ulaşım Aracı

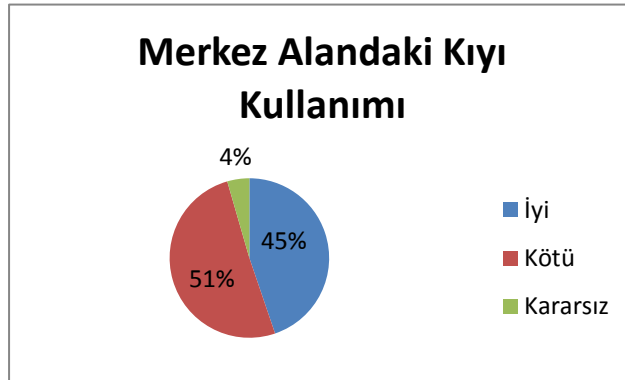
Yöreye Gelen Yerli Ziyaretçilerin Alana İlişkin Değerlendirmeleri

Cunda Adası'na gelen yerli turistlerin büyük bir çoğunluğu kültürel ve doğal değerlerin iyi korunmadığını belirtti. Kiliselerin onarılmadığını, evlerin bakımsız bırakıldığını, halkın bu konuda eğitimsiz olduğunu, ilgisiz kalındığını, doğal dengeye saygı gösterilmediğini, yeni inşaatların çevreye zarar verdiğini, devletin ve belediyenin koruma konusuna destek vermediklerini savundular. 1 yıl önce geldiğini belirten kişiler, 1 yıl önce tamirat ve onarımları başlayan kiliselerin hala aynı harap durumda olduklarını ilettiler. Şekil 4.35'de de tanımlandığı gibi değerlerin iyi korunduğunu düşünen % 19'luk kesim evlerin ve sokakların dokusunun korunduğunu belirtmelerine rağmen doğal çevre, kiliseler, manastırla üzerine fikir beyan etmemişlerdir. Bu konuda kararsız kalan % 14'lük kesim de herhangi bir açıklama yapmamıştır.

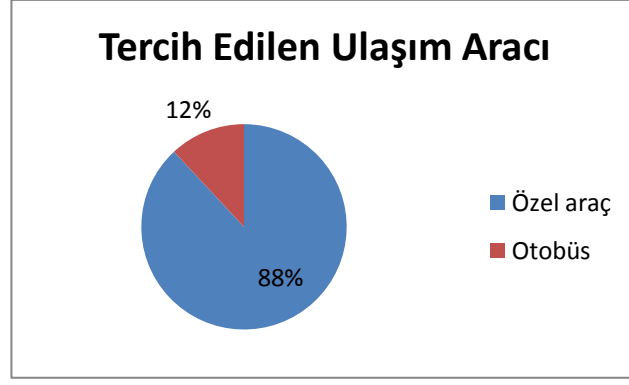
Şekil 4.35 : Gelen Yerli Ziyaretçilerin Doğal, Kültürel, Tarihsel Değerlerin Korunma Durumuna Bakışı

Cunda Adası’nda merkez alandaki sahil şeridinin kullanımının nasıl bir uygulama olduğu sorulduğunda % 45’lik kesim iyi bir kullanım olduğunu, deniz kenarında oturmanın güzel olduğunu, Ada’ya özgü bir uygulama olduğunu belirtmektedir. % 4’lük kesim herhangi bir açıklama yapmak istememiş ve kararsız kalmıştır. % 51’lik çoğunluğu oluşturan kesim sahil şeridinin işgal edildiğini, yayaya deniz kenarında yürüme imkanı tanınmadığını, bilinçsiz ve düzensiz bir yerleşim olduğunu, halkın deniz ile iletişiminin kesildiğini belirtmektedir. Denizden faydalanmak için birşeyler yiyip – içme gereksiniminin ortadan kalkması gerektiğini, denize girilecek yerlere ulaşımın zor olduğunu ve merkezde yönlendirme eksikliği olduğunu açıklamaktadırlar (Şekil 4.36).

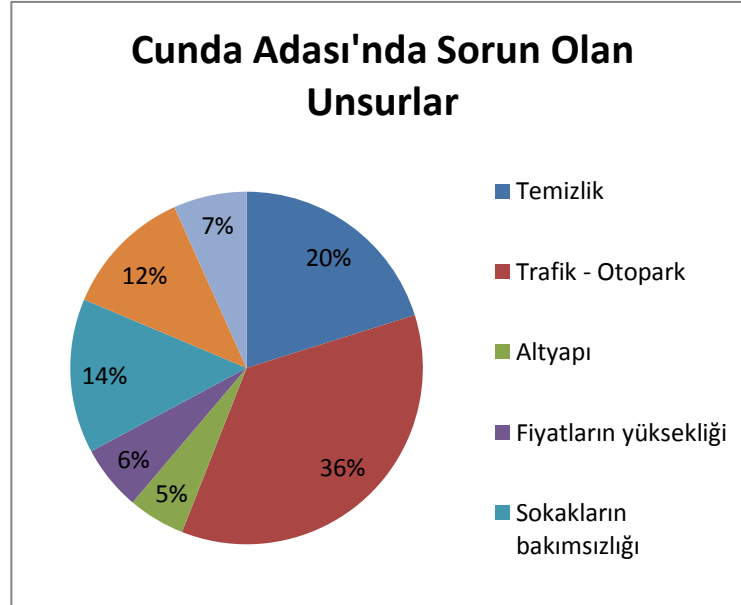
Şekil 4.36 : Gelen Yerli Ziyaretçilerin Merkez Alandaki Kıyı Kullanımına Bakışı

Cunda Adası’na gelen yerli turistin büyük çoğunluğu Şekil 4.37’de belirtildiği gibi özel araçları ile yöreye gelmeyi tercih etmektedirler. Alana oldukça yakın bir mesafede kullanıma açılan Edremit Havaalanı ile henüz yoğun bir ulaşım bağlantısı kurulamamış olması da ulaşımın özel araç ve otobüs ile sınırlı kalmasında rol oynamaktadır.

Şekil 4.37 : Gelen Yerli Ziyaretçilerin Tercih Ettikleri Ulaşım Aracı

Karşılaştıkları en büyük sorunun trafik ve otopark olduğunu belirttiler. İkinci önemli sorunun ise temizlik olduğu belirtildi. Temizlik sorunu ile de bağlantılı sokakların bakımsızlığı ve yolların onarım eksikliği özellikle belirtildi. Gürültü ve kalabalık, fiyat politikalarındaki dengesizlik ve tutarsızlık, altyapı problemleri de gözlemelenen sorunlar içerisinde yer almaktadır (Şekil 4.38).

Şekil 4.38 : Gelen Yerli Ziyaretçilerin Gözlemledikleri Ada'da Sorun Olan Unsurlar

Yöre halkına ve gelen ziyaretçilere yöneltilen sorular ve alınan cevaplar alanın hangi yönlerden güçlü, hangi yönlerden zayıf özelliklere sahip olduğunun belirlenmesinde, alanda yaratılacak fırsatlar ile alana yönelik olabilecek tehditlerin tanımlanmasında etkin rol oynamıştır.

4.4.8 Cunda (Alibey) Adası'nın güçlü, zayıf yönleri, fırsat ve tehditleri

Cunda Adası'nın güçlü ve zayıf yönleri ile fırsat ve tehditleri belirlenirken yöre halkı ve yöreye gelen yerli turistler ile yapılan, anket sonuçları, görüşmeler ve kişisel gözlemler değerlendirilmiştir.

Cunda Adası'nın “Güçlü Yönleri”

- Otantik bir kültür ve miras turizmi ürünü
- Bozulmamış doğal kaynaklar (kirlenmemiş denizi ile kıyı şeridi)
- Turistler için çekici iklimi
- Geniş çaplı peyzaj çeşitliliği
- Ada'nın pek çok endemik bitki türü ile zengin florası (752 farklı tür)
- Bölgenin ilgi çekici tarihi (mücadele)
- Yunan halkı ile kültürel etkileşim ve iki kültür arasındaki önemli benzerlikler
- Restore edilen ve korunan tarihi yapılar ve evler, çekici anıtlar
- Alibey Kültür Merkezi, kültürel faaliyetler için kullanılan restore edilmiş tarihi yapı
- Turistlere karşı hoşgörölü ve olumlu yaklaşan halk
- Truva, Assos, Bergama ve Efes gibi turistik merkezlere yakınlık
- Kaz Dağları Milli Parkı ve yakın çevresinde yer alan Sarıkız Yaylası'na yakınlık
- Türk ve Girit Mutfağını bir arada sunan restoranlar
- Zeytinyağı, sabun, zeytin ve el sanatları için alışveriş imkanları
- Ayvalık – Midilli arasında yapılan düzenli tekne seferleri (Ada'ya uygun ulaşım olanakları)
- Edremit Havaalanı'na yakınlık ve havaalanının gelişmeye müsait pozisyonda olması

Cunda Adası'nın “Zayıf Yönleri”

- Yetersiz altyapı ve otopark olanakları
- Genellikle günübirlik bir turizm destinasyonu olması (Çevre alanlarda kalan turistlerin uğrak yeri)

- Yetersiz pazarlama ve tanıtım faaliyetleri
- Turist gelişleri üzerindeki mevsimselliğin etkisi
- Eğitimli, İngilizce, Almanca ve Yunanca bilen servis personeli eksikliği
- Türk turistler için Midilli'ye geçiş zorlukları (Vize ve vergi talepleri)
- Ada içi ulaşımın zayıflığı

Cunda (Alibey) Adası için “Fırsatlar”

- Cunda (Alibey) Adası Midilli'den Bergama ve Efes'e bir bağlantı noktası konumundadır
- Midilli Ticaret Odası ve Belediyesi ile ortak kültür ve eğitim projeleri
- Koruma alanları kısıtlamaları ile tarihi alanların restorasyonu ve öncelik tabanlı turizm planlaması
- Yöre halkının aile pansiyonları, apart hotel ve butik hotel yapılması konusunda istekli olması
- Eko-turizm, gurme turizmi, yelken ve dalış turizmi gibi alternatif turizm türleri potansiyeli
- Yayla turizmi potansiyeli (Kozak Yaylası)
- Bodrum, Marmaris ve Çeşme'deki gibi yaban hayata hasar verici bir gelişme olmaması (zengin bir denizaltı dünyası)
- Kültür ve miras turizminin ileriye dönük gelişiminde Yunanlıların ve Avrupa ülkelerinin hedef alınması
- “Zeytinyağı” ve “Zeytin” festivali
- Ada'nın tarihini ve mirasını gösteren müze binası inşa edilmesi
- Gelişmiş web siteleri, büyük web portalı ve Internet bazlı pazarlama ve tanıtım aktiviteleri
- Hedef pazarlama ve tanıtım çabalarının Ayvalık ile daha iyi entegrasyonu
- Eğitimli işgücünün artan sayısı
- Midilli'den gelen ziyaretçilerin alışveriş potansiyeli
- Yunanistan'dan gelen turistler için dini ayinler potansiyeli

Cunda (Alibey) Adası için “Tehditler”

- Yoğunlaşmaya devam eden ikincil konut yapılanması ve rant artışı
- Denize fosseptik sızıntısı
- Ada’ya gelen turist sayısındaki artış nedeniyle artılmış su eksikliği ve yetersiz kanalizasyon sistemi
- Kuşadası ve Alaçatı’daki gibi bir aşırı gelişme tehlikesi (otantikliğin ve Ada’nın yaşam tarzının kaybolma tehlikesi)
- Bodrum, Marmaris ve Çesme gibi diğer yerlerden gelen rekabet

Şekil 4.39 : Cunda (Alibey) Adası Sahil ve Çarşısı Görünümü

4.5 Sürdürülebilir Turizm Politikalarının Belirlenmesi

4.5.1 Vizyon

Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı vizyonu kültürel ve doğal değerlerin korunması, halkın yaşam kalitesinin yükseltilmesi ve halkın yörede yaşamaya devam etmesinin sağlanması için sürdürülebilir turizm odaklı planlama oluşturulması olarak belirlenmiştir.

4.5.2 Hedefler ve stratejilerinin belirlenmesi

Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı’na ilişkin politikalar belirlenirken öncelikle planın vizyonu tanımlanmıştır. Alanın güçlü-zayıf yönleri, fırsat ve tehditleri belirlenmiş, hedefler ve stratejiler saptanmıştır. Saptanan hedefler 8 ana başlıktan oluşmaktadır. Bu başlıklar;

- Yönetim Hedefleri
- Koruma Hedefleri

- Araştırma Hedefleri
- Eğitim ve İletişim Hedefleri
- Altyapı Gelişim Hedefleri
- Ürün Geliştirme Hedefleri
- Tanıtım ve Pazarlama Hedefleri
- Ziyaretçi Yönetimi Hedefleri

olarak sıralanabilir.

Yönetim Hedefleri

1. Alanda sürdürülebilir bir turizm yönetiminin sağlanması
2. Alan içerisinde gelişen turizmin tarihi çevreye zarar vermemesi için gerekli denetimin yapılması, uygulamaların takip edilmesi ve gözden geçirilmesi

ST 1. Sürdürülebilir turizm yönetimi sağlanması için bir danışma kurulu oluşturulması

ST 2. Alanda yapılan ya da yapılacak uygulamaları denetlemek ve gözden geçirmek

Koruma Hedefleri

1. Alanda kültürel sürdürülebilirliğin sağlanması
2. Alanda ekolojik dengenin ve doğal kaynakların sürdürülebilirliğinin sağlanması için gerekli çalışmaların yapılması
3. Yerel sürdürülebilirliği sağlamak için gerekli çalışmaların yapılması
4. Yapıların ve boş alanların uygun işlevler ile değerlendirilmesi
5. Yerel yönetimlerin ve yöre halkının katılımının sağlanması

ST 3. Alanda doğal ve kültürel değerlerin tespitinin yapılması ve korumaya yönelik çalışmalar yapılması

ST 4. Turizmin çevreye etkilerini ölçmek için model ve yöntem belirlenmesi

ST 5. Adaya özgün yaşam biçimlerinin korunması ve halkın katılımının teşvik edilmesi

ST 6. Yapıların özgün özelliklerine uygun olacak biçimde yenileme çalışmalarının yapılması

ST 7. Yapıların yenilenmesi için fon ve kaynak araştırması yapılması

ST 8. Yapıların yeniden işlevlendirilmesine ya da işlevlerinin korunmasına yönelik çalışmalar yapılması

ST 9. Yapıların ve boş alanların değerlendirilmesi ile birlikte çevresel düzenlemelerin de yapılması

ST 10. Sivil toplum kuruluşlarının çalışmalara dahil edilmesi

Araştırma Hedefleri

1. Turizmin ve ziyaretçi memnuniyetinin değerinin anlaşılması, turizmin etkilerinin ölçülebilmesi için araştırma çalışmalarının geliştirilmesi

2. Yerel kültürün açığa çıkarılması

3. Alan ile ilgili araştırma ve geliştirme çalışmaları için ödenek tespitleri yapılması

ST 11. Yöreye gelen ziyaretçilerin yöreye ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi

ST 12. Yörede gelişen turizmin ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel etkilerinin ölçülebilmesi için çalışmaların yapılması

ST 13. Yöre halkının kendi kültürlerini anlayabilmesinin sağlanması

ST 14. Alana katkı sağlayacak gerekli fon ve kaynakların araştırılması

Eğitim ve İletişim Hedefleri

1. Yerel halkın, özellikle ilköğretim çağındaki çocukların turizm ve yaşadıkları alanın değerleri hakkında bilinçlendirilmesi,

2. Yöre halkının ve yerel işletmelerin turizm, turizm yönetimi ve turizmin sağlayacağı faydalar konusunda bilinçlendirilmesi

3. Alanı gezdirebilecek yöre halkından kişilerin eğitilmesi

4. Alan için hazırlanan Turizm Yönetim Planı'nın gelişme ve uygulama safhalarının halka ve yerel yönetimlere aktarılması

ST 15. Yöre halkını sahip oldukları değerler konusunda eğitici programlar hazırlanması

ST 16. Yöre halkı için turizm eğitimi programlarının hazırlanması

ST 17. Alanın mimarisini ve yerleşim dokusunu anlatabilmek için yerel rehberler yetiştirilmesi

ST 18. Turizm yönetim planı ve uygulamaları hakkında bilgilendirme çalışmaları ve programları hazırlanması

Altyapı Gelişim Hedefleri

1. Altyapı ve tesislerin geliştirilmesi
2. Alan içerisinde trafik ve otopark sorunun çözülmesi
3. Alan içerisindeki ulaşım ağlarının gereksinimleri ve daha iyi yönetimi için ulaşım ve toplu taşıma sistemleri geliştirilmesi
4. Otopark alanlarından konaklama işletmelerine ulaşım ve taşıma sağlanması

ST 19. Öncelikli altyapı ve tesisleri için kamu ve özel sektör yatırımlarını cesaretlendirmek ve tanımlamak için yatırım, fon ve kaynak temin edilmesi

ST 20. Otopark alanları için alternatif mekansal çözümler geliştirilmesi ve trafik sorununun giderilmesi

ST 21. Otopark işlevi olan alanlarda alternatif kullanım önerileri geliştirilmesi

ST 22. Alana özel araç girişinin yasaklanması, alternatif ulaşım olanakları sağlanması

ST 23. Alana gelen ziyaretçilerin eşyalarının taşınabilmesi için bir taşıma sistemi oluşturulması

Ürün Geliştirme Hedefleri

1. Alan içerisinde alternatif turizm türlerinin oluşturulması ve turizmin çeşitlendirilmesi
2. Alanın yakın çevresindeki turizm destinasyonları ile bağlantılarının kurularak bütünlük bir turizm ürünü hazırlanması

ST 24. Alan içerisindeki ve yakın çevresindeki turizm türlerinin tespit edilerek değerlendirilmesi

ST 25. Alanın koylarının ve çevre adaların turizm amaçlı kullanımının sağlanması

Tanıtım ve Pazarlama Hedefleri

1. Alanın otantik özelliklerini ön plana çıkaracak doğru tanıtım stratejileri geliştirilmesi
2. Alanın kültürel özelliklerinin turizm ürünü olarak ön plana çıkarılması, tanıtılması ve pazarlanması, ev hanımlarının katılımının teşvik edilmesi
3. Alanda gerçekleştirilmesi planlanan turizm türlerinin duyurulması
4. Alanın kültürel değerlerinin faaliyetler ile desteklenerek duyurulması

ST 26. Yöresel lezzetlerin bir turizm ürünü olarak tanıtımının yapılması

ST 27. Alanın kültürel özelliklerinin tanıtılması ve pazarlanması, ev hanımlarının katılımının teşvik edilmesi

ST 28. Alandaki turizm türlerinin etkin biçimde tanıtılması ve duyurulması

ST 29. Alanın kültürel dokusunu yansıtan yıllık festival ve organizasyonların hazırlanması için değerlendirme yapılması

Ziyaretçi Yönetimi Hedefleri

1. Ziyaretçilerin alan ile ilgili bilgilendirilmesi
2. Alan içerisinde gezilecek yerlerin belirtildiği bir turizm rotası hazırlanması
3. Ziyaretçilerin alanda kalış sürelerinin uzatılması ve tekrar gelişlerinin sağlanması
4. Alana gelen ziyaretçiler kadar halkın da turizm çeşitliliğinden faydalanmasının sağlanması
5. Alana yabancı ziyaretçilerin çekilmesinin sağlanması

ST 30. Ziyaretçilerin doğru bilgi alabilecekleri bir bilgi merkezi kurulması

ST 31. Alan içerisinde turizm rotası belirlenerek yönlendirme işaretlerinin oluşturulması

ST 32. Yakın çevreye yönelik gezi planları yapılarak alanda konaklamanın sağlanması

ST 33. Alanda yapılan turizm türlerinden halkın da haberdar olmasının sağlanması

ST 34. Yabancı ziyaretçiler ile iletişim kurabilecek turizm eğitilmiş kişilerin istihdam edilmesi

4.5.3 Eylemlerin açıklanması

Cunda (Alibey) Adası sürdürülebilir turizm politikaları ve hedefleri belirlendikten sonra son aşama olan uygulama ve eylem programı hazırlanır. Eylem programı yapılırken hedeflere bağlı eylemler ve eylemleri gerçekleştirecek temsilciler, uygulama için süreç belirlenir. Temsilciler arasındaki koordinasyonu Alan Başkanı ve Yönetim Ekibi sağlar.

Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı hazırlanırken yerel ve aynı zamanda dönemsel turizm planlaması türleri tercih edilmiştir. Eylem planını uygulama süreci 3 zaman dilimine ayrılmıştır:

Kısa vadeli: 2 yıla kadar

Orta vadeli: 2 – 4 yıl arası

Uzun vadeli: 4 – 6 yıl arası

Devam eden: Sürekli devam eden

Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı önerisinde yer alan eylemler:

Yönetim Eylemleri

1. Mülk sahipleri, meslek odaları, sivil toplum örgütleri ve üniversitelerin turizm ve otel işletmeciliği, şehir planlama, mimarlık, restorasyon, arkeoloji ve sosyoloji bölümlerinden gelen temsilcilerin oluşturacağı bir Turizm Danışma Kurulu kurulacak.
2. Alan içerisinde yaşayan veya alanı mülk sahibi olarak dönemsel kullanan çeşitli dallarda (siyaset, sosyoloji, edebiyat, sanat, mimari vs.) uzman kişilerden, Cunda (Alibey) Adası Kalkındırma ve Koruma Derneği içerisinde 2 kişiden ve muhtarın ilavesiyle oluşan Cunda (Alibey) Adası Konseyi kurulacak.

Koruma Eylemleri

1. Kültürel özelliklerin tespiti yapılacak ve devamlılığının sağlanması için koruma planları yapılacaktır.
2. Belirlenmiş olan milli park ve sit alanları ile bunların dışında kalan yeşil alanlardaki endemik bitki türleri tespit edilecek ve korumaya yönelik planlar hazırlanacak.
3. Çevresel etki değerlendirme çalışmaları yapılacak.

4. Alana özgü sokak yer kaplaması olan Arnavut kaldırımı tabir edilen kaplama türü korunacak ve bakım ve tamiri için eleman yetiştirilecek
5. Alana özgü yerel yaşam kültürü korunacak (sokakta, açık alanda yaşam alışkanlığı, komşuluk ilişkileri vs.).
6. Ekonomik sürdürülebilirlik amacıyla zeytincilik ve zeytinyağı üretimi geliştirilecek,
7. Mandracılık özelliği bozulmayacak şekilde küçük işletmeler halinde, balıkçılık kıyı balıkçılığı düzeyinde korunacak.
8. Zengin örnekleri olan el işi ve mutfak kültürünün tespitleri yapılacak ve yeni nesillere aktarılacak.
9. Evlerde, arka bahçelerde günlük yapılan üretimin (tarhana, zeytin, salça vs.) korunması sağlanacak
10. Sivil mimari örneklerinde orijinalliği korumakta olan binalarda detaylar tespit edilecek ve dejenere edilen binalarda da bu bilgilerden faydalanılarak doğru restorasyonların yapılması sağlanacak.
11. Yapılacak restorasyonlar için ödenekler tespit edilecek ve teşvikler yönlendirilecek.
12. Kilise ve manastırlar gibi kamusal donatı alanlarının rölöve, restitüsyon ve restorasyon projeleri üretilcek.
13. Peyzaj projeleri hazırlanacak.
14. Sivil toplum kuruluşları ile halkın katılımını sağlamak için toplantılar düzenlenecek

Araştırma Eylemleri

1. Yıllık ve dönemlik memnuniyet anketleri hazırlanacak ve ziyaretçilere dağıtılacak
2. Turizm verilerini toplamak için yöntemler geliştirilecek
3. Yerel kültür hakkında tespitler yapılacak ve halkın farkındalığı sağlanacak
4. Üniversitelerle, özel sektörle, ilgili bakanlıklar ile araştırmalar için işbirlikleri kurulacak

Eğitim ve İletişim Eylemleri

1. Yöre halkına sahip oldukları evlerin özel değerleri olduğu seminerlerle öğretilecek
2. Alanda restorasyon bilinci yaratılacak ve yöre halkı için uygulamanın yapım yollarına ilişkin eğitim birimleri kurulacak
3. Yöre halkına turizm ve pansiyonculuk konularında eğitim veren kurslar açılacak, seminerler düzenlenecek
4. İstihdam yaratmak amacıyla restorasyonu gereken binaların onarımında görev alacak taş ve ahşap işçiliği konusunda bilgisi olan yapı ustalarının yetiştirilmesi için kurslar açılacak
5. Yöre halkı için İngilizce kursları açılacak
6. Yerel rehberlerin yetiştirilmesi için sertifika programları hazırlanacak
7. Turizm yönetim planının uygulanması ve süreçleri, gerçekleşen eylemler hakkında işletme sahipleri, yöre halkı, TDK ve AB arasında bilgi akışı sağlanacak, 6 aylık bilgilendirme raporları hazırlanacak

Altyapı Gelişim Eylemleri

1. Altyapı konusunda yapılacak çalışmalar için ilgili şirket ve kamu kuruluşları ile görüşülecek
2. Kanalizasyon sistemleri yenilenecek
3. İç denizi etkileyen Ayvalık'ta bulunan sanayi tesisleri için arıtma sistemleri zorunlu hale getirilecek
4. Özellikle yaz aylarındaki yoğunluk nedeniyle problem oluşturan elektrik ve su sistemleri yeterli hale getirilecek
5. Otopark alanları Ada'nın dışarısına alınacak
6. Alan içerisinde otopark kullanımına ayrılan alanlar kamusal donatı alanı olarak (yeşil alan, turistik çarşı, kafe, park vs.) değerlendirilecek
7. Alan içerisinde toplu taşıma sistemleri oluşturulacak ve alana gelen diğer sistemler ile entegre hale getirilecek (hafif raylı sistem, küçük servis otobüsleri vs.)
8. Bisiklet yolları ve yürüyüş yolları düzenlenecek, Pateriça'ya giden yol araç erişimine yasaklanacak

9. Akülü veya elektrikli veya üç tekerlekli küçük taşıma sistemleri oluşturulacak

Ürün Geliştirme Eylemleri

1. Kozak ve Sarıkız Yaylaları'nda günlük trekking ve yöre yemekleri turizmi, civar adalarda su altı dalış turizmi, su altı fotoğrafçılığı, alana özgü lezzetleri hedef alan gurme turizmi, özellikle yabancı ziyaretçi hedefli inanç turizmi ve agro-turizm geliştirilecek.

2. Yöre mimarisini tanıttacak nitelikte turlar hazırlanacak

3. Eski bir fabrika binası veya atölye tespit edilecek, zeytin ve zeytinyağı ürünleri üretimini tanıtan bir müze kurulacak

4. Yaz turizminde denizin etkin kullanımı için koyların ve kıyı alanlarının kullanımı sağlanacak

5. Çevre adaların sahip olduğu kaliteli deniz ve koyalara ulaşım sağlanacak, bu alanlarda küçük hizmet işletmeleri kurulacak

Tanıtım ve Pazarlama Eylemleri

1. Yöreye ait Ege Mutfağı adı altında yemek kursları açılacak

2. Yöresel yemeklerin, zeytinyağı ve zeytin ürünlerinin tanıtıldığı yayınlar hazırlanacak

3. Evlerde yapılan Girit Danteli ve Girit yemekleri için satış olanakları sağlanacak

4. Alanda turizm tanıtma bürosu ve turizm acentası kurulacak

5. Alanda görülmesi gereken doğal ve kültürel değerlerin tanıtıldığı harita ve broşürler hazırlanacak

6. Alanda yer alan endemik bitki türleri hakkında yayın hazırlanacak

7. Medya, basın-yayın olanakları tespit edilecek, yıllık etkinlikler duyurulacak

8. Turizm ve kültür faaliyetlerinin yayınlandığı alanı tümüyle tanıtan bir web sayfası tasarlanacak

Ziyaretçi Yönetimi Eylemleri

1. Alanda turizm bilgi ofisi kurulacaktır.

2. Alana gelen ziyaretçilerin alanı rehber yardımı olmadan gezebilmeleri için gezi parkuru oluşturulacak, işaretleme sistemi yapılacak ve güzergah üzerindeki çeşitli binalarda bilgi tabelaları yerleştirilecek
3. Ziyaretçilerin çevre alanlara gezileri yönlendirilecek. Bergama, Truva, Efes gibi antik kentlere günlük geziler düzenlenecek
4. Yöre halkını alanda yapılan veya önerilen turizm türleri hakkında bilgilendirmek için seminerler düzenlenecek
5. İşletmelerde en az bir yabancı dil bilen kişiler istihdam edilecek

4.6 Uygulama, İzleme ve Gözden Geçirme

Cunda (Alibey) Adası için önerilen turizm yönetim planı modelinin üçüncü ve son aşaması uygulama, izleme ve gözden geçirme bölümü olarak belirlenmiştir. Bu bölümde belirlenmiş olan hedefler, stratejiler ve eylemlerin gerçekleşmesinde rol oynayacak kurum ve kuruluşların tespit edilmesi yer almaktadır. Belirlenen temsilcilerin hangi süre zarfında eylemleri gerçekleştirecekleri tanımlanmaktadır.

4.6.1 Uygulama ve eylem programı

Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Model Önerisi Eylem Programı içerisinde eylemlerin kimler tarafından ve hangi süre aralığında gerçekleştirileceği tanımlanmıştır. Eylemlerde yer alacak kurum ve kuruluşlar aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

BEL - Belediye - Ayvalık Belediyesi

BKTVKK - Bursa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu

CAK - Cunda Adası Konseyi

CAKKD - Cunda Adası'nı Koruma ve Kalkındırma Derneği

KTB - Kültür ve Turizm Bakanlığı

MOT - Mimarlar Odası Temsilciliği

PADKHYD - Pateriça Ada Doğasını, Kültürel Hayatını Yaşatma Derneği

TDK - Turizm Danışma Kurulu

TYPE - Turizm Yönetim Planı Ekibi

TÜRSAB - Türkiye Seyahat Acentaları Birliği

UNV - Üniversiteler

Çizelge 4.4 : Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Model Önerisi Eylem Programı.

KONU	HEDEFLER	STRATEJİLER	EYLEMLER	TEMSİLCİ	SÜRE
YÖNETİM	Hedef 1. Alanda sürdürülebilir bir turizm yönetimi sağlanması	ST 1. Sürdürülebilir turizm yönetimi sağlanması için bir danışma kurulu oluşturulması	Eylem 1. Mülk sahipleri, meslek odaları, sivil toplum örgütleri ve üniversitelerin turizm ve otel işletmeciliği, şehir planlama, mimarlık, restorasyon, arkeoloji ve sosyoloji bölümlerinden gelen temsilcilerin oluşturacağı bir Turizm Danışma Kurulu kurulacak.	Belediye, TYPE	Kısa vadeli (ilk 6 ay içerisinde)
	Hedef 2. Alan içerisinde gelişen turizmin tarihi çevreye zarar vermemesi için gerekli denetimin yapılması, uygulamaların takip edilmesi ve gözden geçirilmesi	ST 2. Alanda yapılan ya da yapılacak uygulamaları denetlemek ve gözden geçirmek	Eylem 2. Alan içerisinde yaşayan veya alanı mülk sahibi olarak dönemsel kullanan çeşitli dallarda (siyaset, sosyoloji, edebiyat, sanat, mimari vs.) uzman kişilerden, Cunda (Alibey) Adası Kalkındırma ve Koruma Derneği içerisinde 2 kişiden ve muhtarın ilavesiyle oluşan Cunda (Alibey) Adası Konseyi kurulacak.	CAKKD, TDK ve halk	Kısa vadeli

Çizelge 4.4 : (devam) Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Model Önerisi Eylem Programı.

KONU	HEDEFLER	STRATEJİLER	EYLEMLER	TEMSİLCİ	SÜRE
KORUMA	Hedef 3. Alanda kültürel sürdürülebilirliğinin sağlanması	ST 3. Alanda doğal ve kültürel değerlerin tespitinin yapılması ve korumaya yönelik çalışmalar yapılması	Eylem 3. Kültürel özelliklerin tespiti yapılacak ve devamlılığının sağlanması için koruma planları yapılacaktır.	UNV, CAK, TDK, TYPE	Kısa vadeli
	Hedef 4. Alanda ekolojik dengenin ve doğal kaynakların sürdürülebilirliğinin sağlanması için gerekli çalışmaların yapılması		Eylem 4. Belirlenmiş olan milli park ve sit alanları ile bunların dışında kalan yeşil alanlardaki endemik bitki türleri tespit edilecek ve korumaya yönelik planlar hazırlanacak.	UNV, CAK, CAKKD	Kısa vadeli
		ST 4. Turizmin çevreye etkilerini ölçmek için model ve yöntem belirlenmesi	Eylem 5. Çevresel etki değerlendirme çalışmaları yapılacak.	TDK, TYPE, UNV, Belediye	Devam eden

Çizelge 4.4 : (devam) Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Model Önerisi Eylem Programı.

KONU	HEDEFLER	STRATEJİLER	EYLEMLER	TEMSİLCİ	SÜRE
KORUMA	Hedef 5. Yerel sürdürülebilirliği sağlamak için gerekli çalışmaların yapılması	ST 5. Adaya özgün yaşam biçimlerinin korunması ve halkın katılımının teşvik edilmesi	Eylem 6. Alana özgü sokak yer kaplaması olan Arnavut kaldırımı tabir edilen kaplama türü korunacak ve bakım ve tamiri için eleman yetiştirilecek	CAKKD, CAK, TYPE	Kısa vadeli
			Eylem 7. Alana özgü yerel yaşam kültürü korunacak (sokakta, açık alanda yaşam alışkanlığı, komşuluk ilişkileri vs.).	CAKKD, CAK	Kısa vadeli / Devam eden
			Eylem 8. Ekonomik sürdürülebilirlik amacıyla zeytincilik ve zeytinyağı üretimi geliştirilecek	TDK, UNV, CAKKD	Devam eden
			Eylem 9. Mandracılık özelliği bozulmayacak şekilde küçük işletmeler halinde, balıkçılık kıyı balıkçılığı düzeyinde korunacak.	CAKKD, CAK	Devam eden
			Eylem 10. Zengin örnekleri olan el işi ve mutfak kültürünün tespitleri yapılacak ve yeni nesillere aktarılacak.	CAKKD, CAK, TYPE	Devam eden
			Eylem 11. Evlerde, arka bahçelerde günlük yapılan üretimin (tarhana, zeytin, salça vs.) korunması sağlanacak	CAKKD, CAK	Devam eden

Çizelge 4.4 : (devam) Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Model Önerisi Eylem Programı.

KONU	HEDEFLER	STRATEJİLER	EYLEMLER	TEMSİLCİ	SÜRE
KORUMA	Hedef 6. Yapıların ve boş alanların uygun işlevler ile değerlendirilmesi	ST 6. Yapıların özgün özelliklerine uygun olacak biçimde yenileme çalışmalarının yapılması	Eylem 12. Sivil mimari örneklerinde orijinalliği korumakta olan binalarda detaylar tespit edilecek ve dejenere edilen binalarda da bu bilgilerden faydalanılarak doğru restorasyonların yapılması sağlanacak.	BKTVKK, MOT, UNV, Belediye	Uzun vadeli
		ST 7. Yapıların yenilenmesi için fon ve kaynak araştırması yapılması	Eylem 13. Yapılacak restorasyonlar için ödenekler tespit edilecek ve teşvikler yönlendirilecek.	Belediye, TDK, TYPE, CAKKD	Kısa vadeli
		ST 8. Yapıların yeniden işlevlendirilmesine ya da işlevlerinin korunmasına yönelik çalışmalar yapılması	Eylem 14. Kilise ve manastırlar gibi kamusal donatı alanlarının rölöve, restitüsyon ve restorasyon projeleri üretilecek.	BKTVKK, MOT, UNV, Belediye	Uzun vadeli
		ST 9. Yapıların ve boş alanların değerlendirilmesi ile birlikte çevresel düzenlemelerin de yapılması	Eylem 15. Peyzaj projeleri hazırlanacak.	BKTVKK, MOT, UNV, Belediye	Orta Vadeli
	Hedef 7. Yerel yönetimlerin ve yöre halkının katılımının sağlanması	ST 10. Sivil toplum kuruluşlarının çalışmalara dahil edilmesi	Eylem 16. Sivil toplum kuruluşları ile halkın katılımını sağlamak için toplantılar düzenlenecek	TDK, TYPE	Kısa vadeli

Çizelge 4.4 : (devam) Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Model Önerisi Eylem Programı.

KONU	HEDEFLER	STRATEJİLER	EYLEMLER	TEMSİLCİ	SÜRE
ARAŞTIRMA	Hedef 8. Turizmin ve ziyaretçi memnuniyetinin değerinin anlaşılması, turizmin etkilerinin ölçülebilmesi için araştırma çalışmalarının geliştirilmesi	ST 11. Yöreye gelen ziyaretçilerin yöreye ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi	Eylem 17. Yıllık ve dönemlik memnuniyet anketleri hazırlanacak ve ziyaretçilere dağıtılacak	TDK, TYPE, UNV	Kısa vadeli / Devam eden
		ST 12. Yörede gelişen turizmin ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel etkilerinin ölçülebilmesi için çalışmaların yapılması	Eylem 18. Turizm verilerini toplamak için yöntemler geliştirilecek	TDK, TYPE	Kısa vadeli
	Hedef 9. Yerel kültürün açığa çıkarılması	ST 13. Yöre halkının kendi kültürlerini anlayabilmesinin sağlanması	Eylem 19. Yerel kültür hakkında tespitler yapılacak ve halkın farkındalığı sağlanacak	CAKKD, CAK, TYPE	Kısa vadeli
	Hedef 10. Alan ile ilgili araştırma ve geliştirme çalışmaları için ödenek tespitleri yapılması	ST 14. Alana katkı sağlayacak gerekli fon ve kaynakların araştırılması	Eylem 20. Üniversitelerle, özel sektör ile, ilgili bakanlıklar ile araştırmalar için işbirlikleri kurulacak	TDK, TYPE, Belediye	Kısa vadeli

Çizelge 4.4 : (devam) Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Model Önerisi Eylem Programı.

KONU	HEDEFLER	STRATEJİLER	EYLEMLER	TEMSİLCİ	SÜRE
EĞİTİM VE İLETİŞİM	Hedef 11. Yerel halkın, özellikle ilköğretim çağındaki çocukların yaşadıkları alanın değerleri hakkında bilinçlendirilmesi	ST 15. Yöre halkını sahip oldukları değerler konusunda eğitici programlar hazırlanması	Eylem 21. Yöre halkına sahip oldukları evlerin özel değerleri olduğu seminerlerle öğretilecek	TDK, CAK CAKKD,	Kısa vadeli
			Eylem 22. Alanda restorasyon bilinci yaratılacak ve yöre halkı için uygulamanın yapım yollarına ilişkin eğitim birimleri kurulacak	TYPE, UNV, CAKKD	Kısa vadeli
	Hedef 12. Yöre halkının ve yerel işletmelerin turizm, turizm yönetimi ve turizmin sağlayacağı faydalar konusunda bilinçlendirilmesi	ST 16. Yöre halkı için turizm eğitimi programlarının hazırlanması	Eylem 23. Yöre halkına turizm ve pansiyonculuk konularında eğitim veren kurslar açılacak, seminerler düzenlenecek	TDK, TYPE	Kısa vadeli
			Eylem 24. İstihdam yaratmak amacıyla restorasyonu gereken binaların onarımında görev alacak taş ve ahşap işçiliği konusunda bilgisi olan yapı ustalarının yetiştirilmesi için kurslar açılacak	Belediye, TYPE, CAKKD, CAK	Orta vadeli / Devam eden
			Eylem 25. Yöre halkı için İngilizce kursları açılacak	BEL., TYPE	Kısa vadeli
	Hedef 13. Alanı gezdirebilecek yöre halkından kişilerin eğitilmesi	ST 17. Alanın mimarisini ve yerleşim dokusunu anlatabilmek için yerel rehberler yetiştirilmesi	Eylem 26. Yerel rehberlerin yetiştirilmesi için sertifika programları hazırlanacak	TDK, TYPE, UNV	Orta vadeli
	Hedef 14. Alan için hazırlanan Turizm Yönetim Planı'nın gelişme ve uygulama safhalarının halka ve yerel yönetimlere aktarılması	ST 18. Turizm yönetim planı ve uygulamaları hakkında bilgilendirme çalışmaları ve programları hazırlanması	Eylem 27. Turizm yönetim planının uygulanması ve süreçleri, gerçekleşen eylemler hakkında işletme sahipleri, yöre halkı, TDK ve AB arasında bilgi akışı sağlanacak, 6 aylık bilgilendirme raporları hazırlanacak	TDK, TYPE, Belediye, CAKKD	Devam eden

Çizelge 4.4 : (devam) Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Model Önerisi Eylem Programı.

KONU	HEDEFLER	STRATEJİLER	EYLEMLER	TEMSİLCİ	SÜRE
ALTYAPI GELİŞTİRME	Hedef 15. Altyapı ve tesislerin geliştirilmesi	ST 19. Öncelikli altyapı ve tesisleri için kamu ve özel sektör yatırımlarını cesaretlendirmek ve tanımlamak için yatırım, fon ve kaynak temin edilmesi	Eylem 28. Altyapı konusunda yapılacak çalışmalar için ilgili şirket ve kamu kuruluşları ile görüşülecek	TDK, TYPE, CAKKD	Kısa vadeli
			Eylem 29. Kanalizasyon sistemleri yenilenecek	Belediye	Uzun vadeli
			Eylem 30. İç denizi etkileyen Ayvalık'ta bulunan sanayi tesisleri için arıtma sistemleri zorunlu hale getirilecek	Belediye, TYPE	Orta vadeli
			Eylem 31. Özellikle yaz aylarındaki yoğunluk nedeniyle problem oluşturan elektrik ve su sistemleri yeterli hale getirilecek	Belediye	Kısa vadeli
	Hedef 16. Alan içerisinde trafik ve otopark sorunun çözülmesi	ST 20. Otopark alanları için alternatif mekansal çözümler geliştirilmesi ve trafik sorununun giderilmesi	Eylem 32. Otopark alanları Ada'nın dışarısına alınacak	Belediye, TYPE	Orta vadeli
		ST 21. Otopark işlevi olan alanlarda alternatif kullanım önerileri geliştirilmesi	Eylem 33. Alan içerisinde otopark kullanımına ayrılan alanlar kamusal donatı alanı olarak (yeşil alan, turistik çarşı, kafe, park vs.) değerlendirilecek	Belediye, TYPE, BKTVKK	Orta vadeli

Çizelge 4.4 : (devam) Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Model Önerisi Eylem Programı.

KONU	HEDEFLER	STRATEJİLER	EYLEMLER	TEMSİLCİ	SÜRE
ALTYAPI GELİŞTİRME	Hedef 17. Alan içerisindeki ulaşım ağlarının gereksinimleri ve daha iyi yönetimi için ulaşım ve toplu taşıma sistemleri geliştirilmesi	ST 22. Alana özel araç girişinin yasaklanması, alternatif ulaşım olanakları sağlanması	Eylem 34. Alan içerisinde toplu taşıma sistemleri oluşturulacak ve alana gelen diğer sistemler ile entegre hale getirilecek (hafif raylı sistem, küçük servis otobüsleri vs.)	Belediye, BKTVKK, MOT, CAKKD	Uzun vadeli
			Eylem 35. Bisiklet yolları ve yürüyüş yolları düzenlenecek, Pateriça'ya giden yol araç erişimine yasaklanacak	Belediye, BKTVKK, MOT	Uzun vadeli
	Hedef 18. Otopark alanlarından konaklama işletmelerine ulaşım ve taşıma sağlanması	ST 23. Alana gelen ziyaretçilerin eşyalarının taşınabilmesi için bir taşıma sistemi oluşturulması	Eylem 36. Akülü veya elektrikli veya üç tekerlekli küçük taşıma sistemleri oluşturulacak	Belediye, TYPE, TDK	Orta vadeli

Çizelge 4.4 : (devam) Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Model Önerisi Eylem Programı.

KONU	HEDEFLER	STRATEJİLER	EYLEMLER	TEMSİLCİ	SÜRE
ÜRÜN GELİŞTİRME	Hedef 19. Alan içerisinde ve yakın çevresinde alternatif turizm türlerinin oluşturulması ve turizmin çeşitlendirilmesi	ST 24. Alan içerisindeki ve yakın çevresindeki turizm türlerinin tespit edilerek değerlendirilmesi	Eylem 37. Kozak ve Sarıkız Yaylaları'nda günlük treking ve yöre yemekleri turizmi, civar adalarda su altı dalış turizmi, su altı fotoğrafçılığı, alana özgü lezzetleri hedef alan gurme turizmi, özellikle yabancı ziyaretçi hedefli inanç turizmi ve agro-turizm geliştirilecek.	TDK, TYPE, CAKKD, TÜRSAB	Kısa vadeli
			Eylem 38. Yöre mimarisini tanıtacak nitelikte turlar hazırlanacak	TDK, TYPE, CAKKD	Kısa vadeli
			Eylem 39. Eski bir fabrika binası veya atölye tespit edilecek, zeytin ve zeytinyağı ürünleri üretimini tanıtan bir müze kurulacak	KTB, Belediye, CAKKD	Uzun vadeli
	Hedef 20. Alanın yakın çevresindeki turizm destinasyonları ile bağlantılarının kurularak bütünleşik bir turizm ürünü hazırlanması	ST 25. Alanın koylarının ve çevre adaların turizm amaçlı kullanımının sağlanması	Eylem 40. Yaz turizminde denizin etkin kullanımı için koyların ve kıyı alanlarının kullanımı sağlanacak	Belediye, TDK, TYPE	Orta vadeli
			Eylem 41. Çevre adaların sahip olduğu kaliteli deniz ve koyalara ulaşım sağlanacak, bu alanlarda küçük hizmet işletmeleri kurulacak	TDK, TYPE, Belediye	Orta vadeli

Çizelge 4.4 : (devam) Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Model Önerisi Eylem Programı.

KONU	HEDEFLER	STRATEJİLER	EYLEMLER	TEMSİLCİ	SÜRE
TANITIM VE PAZARLAMA	Hedef 21. Alanın otantik özelliklerini ön plana çıkaracak doğru tanıtım stratejileri geliştirilmesi	ST 26. Yöresel lezzetlerin bir turizm ürünü olarak tanıtımının yapılması	Eylem 42. Yöreyle ait Ege Mutfağı adı altında yemek kursları açılacak	Belediye, CAKKD, Ev hanımları	Kısa vadeli
			Eylem 43. Yöresel yemeklerin, zeytinyağı ve zeytin ürünlerinin tanıtıldığı yayınlar hazırlanacak	TDK, CAKKD	Orta vadeli
	Hedef 22. Alanın kültürel özelliklerinin turizm ürünü olarak ön plana çıkarılması tanıtılması ve pazarlanması, ev hanımlarının katılımının teşvik edilmesi	ST 27. Alanın kültürel özelliklerinin tanıtılması ve pazarlanması, ev hanımlarının katılımının teşvik edilmesi	Eylem 44. Evlerde yapılan Girit Danteli ve Girit yemekleri için satış olanakları sağlanacak	TDK, CAKKD, Belediye	Kısa vadeli
	Hedef 23. Alanda gerçekleştirilmesi planlanan turizm türlerinin duyurulması	ST 28. Alandaki turizm türlerinin etkin biçimde tanıtılması ve duyurulması	Eylem 45. Alanda turizm tanıtma bürosu ve turizm acentası kurulacak	TDK, TYPE, TURSAB, Belediye	Kısa vadeli
			Eylem 46. Alanda görülmesi gereken doğal ve kültürel değerlerin tanıtıldığı harita ve broşürler hazırlanacak	TDK, Belediye, CAKKD	Kısa vadeli
			Eylem 47. Alanda yer alan endemik bitki türleri hakkında yayın hazırlanacak	Belediye, CAKKD, PADKHYDD	Kısa vadeli

Çizelge 4.4 : (devam) Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Model Önerisi Eylem Programı.

KONU	HEDEFLER	STRATEJİLER	EYLEMLER	TEMSİLCİ	SÜRE
TANITIM VE PAZARLAMA	Hedef 24. Alanın kültürel değerlerinin faaliyetler ile desteklenerek duyurulması	ST 29. Alanın kültürel dokusunu yansıtan yıllık festival ve organizasyonların hazırlanması için değerlendirme yapılması	Eylem 48. Medya, basın-yayın olanakları tespit edilecek, yıllık etkinlikler duyurulacak	Belediye, TDK, CAKKD	Devam eden
			Eylem 49. Turizm ve kültür faaliyetlerinin yayınlandığı alanı tümüyle tanıtan bir web sayfası tasarlanacak	Belediye, TDK, TYPE	Kısa vadeli
ZİYARETÇİ YÖNETİMİ	Hedef 25. Ziyaretçilerin alan ile ilgili bilgilendirilmesi	ST 30. Ziyaretçilerin doğru bilgi alabilecekleri bir bilgi merkezi kurulması	Eylem 50. Alanda turizm bilgi ofisi kurulacaktır.	Belediye, TYPE, TDK	Kısa vadeli
	Hedef 26. Alan içerisinde gezilecek yerlerin belirtildiği bir turizm rotası hazırlanması	ST 31. Alan içerisinde turizm rotası belirlenerek yönlendirme işaretlerinin oluşturulması	Eylem 51. Alana gelen ziyaretçilerin alanı rehber yardımı olmadan gezebilmeleri için gezi parkuru oluşturulacak, işaretleme sistemi yapılacak ve güzergah üzerindeki çeşitli binalarda bilgi tabelaları yerleştirilecek	Belediye, TDK, TYPE, CAKKD	Kısa vadeli

Çizelge 4.4 : (devam) Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı Model Önerisi Eylem Programı.

KONU	HEDEFLER	STRATEJİLER	EYLEMLER	TEMSİLCİ	SÜRE
ZİYARETÇİ YÖNETİMİ	Hedef 27. Ziyaretçilerin alanda kalış sürelerinin uzatılması ve tekrar gelişlerinin sağlanması	ST 32. Yakın çevreye yönelik gezi planları yapılarak alanda konaklamanın sağlanması	Eylem 52. Ziyaretçilerin çevre alanlara gezileri yönlendirilecek. Bergama, Truva, Efes gibi antik kentlere günlük geziler düzenlenecek	TDK, Seyahat Acentası	Devam eden
	Hedef 28. Alana gelen ziyaretçiler kadar halkın da turizm çeşitliliğinden faydalanmasının sağlanması	ST 33. Alanda yapılan turizm türlerinden halkın da haberdar olmasının sağlanması	Eylem 53. Yöre halkını alanda yapılan veya önerilen turizm türleri hakkında bilgilendirmek için seminerler düzenlenecek	TDK, TYPE	Kısa vadeli
	Hedef 29. Alana yabancı ziyaretçilerin çekilmesinin sağlanması	ST 34. Yabancı ziyaretçiler ile iletişim kurabilecek turizm eğitilmiş kişilerin istihdam edilmesi	Eylem 54. İşletmelerde en az bir yabancı dil bilen kişiler istihdam edilecek	TDK, TYPE	Devam eden

4.6.2 İzleme ve gözden geçirme

Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı süreci uygulamalar başladıktan sonra da devam eden bir süreçtir. Eşgüdüm ve Denetleme Kurulu tarafından belirlenen eylem programı uygulamalarının etkin bir şekilde uygulanıp uygulanmadığı, belirlenen hedefler ile eylem programı uygulamalarının uyumlu olup olmadığı kontrol edilir. Yıllık performans değerlendirmeleri ve bir sonraki yıla yönelik planlar yapılır. Yapılan kontroller sonrasında gerek görüldüğü takdirde plan üzerinde revizyon yapılması sağlanacaktır.

5. DEĞERLENDİRME

Dünya turizm endüstrisinde olduğu gibi son yıllarda Türkiye’de de sürdürülebilir turizm kavramı önem kazanmıştır ve bu anlamda Türkiye’nin sahip olduğu doğal ve kültürel değerler, sürdürülebilir turizm için büyük bir potansiyel oluşturmaktadır. Söz konusu olan bu değerlerin gelecek kuşaklara aktarılması için, özellikle tarihi çevrenin korunması, geliştirilmesi ve tarihi çevre içinde yer alan değerlerin turizm amaçlı kullanımlarının doğru şekilde sağlanması dikkat edilmesi gereken bir konudur. Ayrıca, anıtsal yapıların veya yöre mimarisini yansıtan yapı veya yapı topluluklarının restorasyonları yapılarak, turistik amaçlarla kullanılması yönünde önlemlerin alınması gerekmektedir.

Yoğun turizm gelişimi yörelerin çekiciliğinin yok olmasına ve giderek artan çevresel bozulmalara neden olmaktadır. Bunun için plansız gelişmeye ve turistik yörelerin doğal ve kültürel dokusuna uygun olmayan uygulamalara izin verilmemesi gerekmektedir. Bu çalışmaların, yöre kültürüne uygun şekillendirilmesi yani yerel mimari dokunun, yerel kültürün, doğal çevrenin bozulmasına izin verilmeden yapılması dikkat edilmesi gereken önemli bir konudur. Dünyada turizm alanlarında bu koruma ve gelişimleri düzenlemek amacıyla turizm yönetim planları araç olarak kullanılmaktadır.

Bu çalışma da doğal ve kültürel nitelik taşıyan turizm alanlarında turizm planlamasının ve sürdürülebilir turizm odaklı turizm yönetim planı çalışmasının hangi nitelikte olması gerektiğini Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı önerisi ile ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda öncelikle turizm planlamasının gelişimi ve nedenleri, bir turizm planlaması yaklaşımı olarak sürdürülebilir turizm planlamasının ilkeleri, amaçları ve turizm yönetim ve gelişim planları kavramsal olarak irdelenmiştir. Turizm yönetim ve gelişim planlarının uygulandığı alanlar model teşkil etmesi anlamında incelenmiş, turizm yönetim ve gelişim planlarında yer alması gereken evreler ve planların nasıl olması gerektiği açıklanmaya çalışılmıştır. Örneklerden ve kavramsal tanımlardan faydalanılarak çalışmada ele alınan Cunda (Alibey) Adası alanının doğal ve kültürel değerlerinin

korunabilmesi ve turizm amaçlı doğru değerlendirilebilmesi için sürdürülebilir turizm odaklı turizm yönetim planı çerçevesi oluşturulmuştur.

Cunda (Alibey) Adası Turizm Yönetim Planı'ndan yola çıkarak bir turizm yöresinde doğal ve kültürel korumanın, tanıtımının, turizm çeşitlendirmesinin planlı bir şekilde yapılmasının gerekliliğini vurgulamak çalışmanın temelini oluşturmaktadır. Ülkemizde turizm yönetim planı anlayışının yaygınlaşarak turizm yörelerinde uygulanması hedeflenmiştir.

Cunda Adası için önerilen yönetim planı modeli ile, uygulamaların gerçekleştirilmesi halinde belirlenen hedeflere ulaşmak mümkün olacaktır. Belirlenen 8 temel hedef ile varılacak temel sonuçlar;

- Koruma hedefleri ile Cunda Adası'nda tarihi çevre, doğal ve kültürel kaynaklar korunacak,
- Yönetim hedefleri ile Cunda Adası'nda sürdürülebilir bir turizm yönetimi sağlanacak,
- Eğitim ve iletişim hedefleri ile Cunda Adası'nda hem yöre halkı hem de ziyaretçilere faydalı olacak etkili ve kaliteli müşteri hizmeti ve iletişimi için gerekli eğitim sağlanacak,
- Araştırma hedefleri ile Cunda Adası'nda turizmin etkileri ölçülebilecek ve finans kaynaklarının tespiti yapılacak,
- Altyapı gelişim hedefleri ile Cunda Adası'nda ulaştırma, otopark, ziyaretçilere yönelik ulaşım hizmeti düzenlemeleri yapılacak,
- Ürün geliştirme hedefleri ile seyahat acentalarının tur programlarında kullanabilecekleri yeni ürünlerin oluşması sağlanacak ve benzer yöreler ile rekabet avantajı oluşturulacak,
- Tanıtım ve pazarlama hedefleri ile yörenin turistik potansiyelinin gerek yurt içi gerek yurt dışı pazarlarda tanınması ve sunulması sağlanacak,
- Ziyaretçi yönetimi hedefleri ile yöreye gelen ziyaretçilerin memnun ayrılması ve tekrar gelişleri sağlanacaktır.

KAYNAKLAR

- Akay, B.**, 2009: 2023 Turizm Stratejileri Işığında Turizm Politikaları (Ders Notları): Turizm Politika ve Planlamasının Kavramsal Analizi, Değişim Yayınları, 1. Basım, İstanbul
- Abacılar, P.**, 2007: Doğal ve Kentsel Sit Alanlarında Kültür Turizmi Yönetimi: Boğaziçi-Arnavutköy Örneği, Yüksek Lisans Tezi, İTÜ Mimarlık Fakültesi, İstanbul
- Alan Yönetimi ile Anıt Eser Kurulunun Kuruluş ve Görevleri ile Yönetim Alanlarının Belirlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik**, Yayın Tarihi:27.11.2005, sayı:26006
- Apostolakis, A.**, 2003: The Convergence Process in Heritage Tourism, Annals of Tourism Research, Vol. 30, No. 4, pp. 795–812
- Avcıkurt, C.**, 2004: Turizm Sosyolojisi; Turist-Yerel Halk Etkileşimi, Detay Yayınları 71, Ankara
- Ayrancı, İ.**, 2007: Koruma Alanlarının Yönetimi ve Yönetim Planı Sürecinin Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, İTÜ Mimarlık Fakültesi, İstanbul
- Ayvalık Turizm Master Planı Taslağı**, 2006
- Batman, O. ve Cömert, T.**, 2002: Türk Turizm Planlamasında Yaşanan Kronik Uygulama Sorunları, T.C. Turizm Bakanlığı, II. Turizm Şurası, I. Cilt, ss: 125-141, Ankara
- Beverley Tourism Management, Feasibility and Sustainability Plan 2005 – 2009**, <http://tourism.murdoch.edu.au/reports/BeverleyReport.pdf>, alındığı tarih 22.11.2010
- Byron Shire Tourism Management Plan 2008 – 2018**, http://www.byron.nsw.gov.au/files/publications/Tourism_Management_Plan_2008-2018.pdf, alındığı tarih 17.11.2010

- Cansever, M., Yüzbaşıoğlu, N. ve Ünlü, B.,** 2003: Türkiye Gezi Kitaplığı - Ayvalık-Altınoluk, Boyut Yayınları, İstanbul
- Çıracı, H., Turgut, S. Ve Kerimoğlu, E.,** 2008: Sürdürülebilir Turizm Gelişimi İçin Bir Yönetim Modeli Önerisi: Frig Vadisi Örneği, İTÜ Dergisi/a, Cilt:7, Sayı:2, s. 89-102
- Demir, C. ve Çevirgen, A.,** 2006: Turizm ve Çevre Yönetimi, Sürdürülebilir Gelişme Yaklaşımı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara
- Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı,** 2006: Dokuzuncu Kalkınma Planı 2007 – 2013: Turizm Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara
- Dredge, D.,** 1999: Destination Place Planning and Design, Annals of Tourism Research, Vol: 26, No: 1, pp: 772-791
- Edgell, D. E., Allen, M. D. M., Smith, G. and Swanson, J. R.,** 2008: Tourism Policy and Planning: Yesterday, Today and Tomorrow, Elsevier, Oxford
- European Commission,** 2003: Using natural and cultural heritage to development sustainable tourism in non-traditional tourist destinations, Luxembourg
- Feilden,M. B. and Jokilehto, J.,** 1998: Management Guidelines for World Cultural Heritage Sites, ICCROM
- Garrod, B. and Fyall, A.,** 2000: Managing Heritage Tourism, Annals of Tourism Research, Vol. 27, No. 3, pp. 682-708
- Gezici, F.,** 1998: Sürdürülebilir Bölgesel Kalkınma Amacında Turizm Eylemlerinin Etkisi: Türkiye Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma, Doktora Tezi, İTÜ Mimarlık Fakültesi, İstanbul
- Gortazor, L. ve Marin, C.,** 1999: Tourism and Sustainable Development: From Theory to Practice, the Island Experience, Insula (International Scientific Council for Island Development), Kanarya Adaları, İspanya
- Gökdeniz, A., Dinç, Y., Aşık, N. A. ve Münger, L.,** 2010: Ayvalık'ta Su Altı Turizm Araştırması, Detay Yayıncılık, Ankara

- Gunn, C. A. ve Var, T.,** 2002: Tourism Planning; Basics, Concepts, Cases, Fourth edition, Routledge pres, New York
- Gunn, C. A.,** 1994: Tourism Planning; Basics, Concepts, Cases, Third Edition, Taylor&Francis Group Press, Washington
- Hall, M.,** 2008: Tourism Planning: Policies, Processes and Relationships, Pearson Education, London
- Inskeep, E.,** 1991: Tourism Planning: An Integrated and Sustainable Development Approach, Van Nostrand Reinhold, New York
- İçöz, O., Var, T. ve İlhan, İ.,** 2002: Turizm Planlaması: Turizmde Bölgesel Planlama Yaklaşımları, Turhan Kitabevi Yayınları, Ankara
- Kamp, C.,** 1998: Tourism and Sustainable Development, Report to the 7. Meeting of the Commission on Sustainable Development, German NGO Forum on Environment and Development, Bonn
- Kerimoğlu, E.,** 1995: Küçük Şehirlerde Turizm Potansiyeli ve Assos Örneği, Yüksek Lisans Tezi, İTÜ Mimarlık Fakültesi, İstanbul
- KKTC Turizm Gelişim (Master) Planı,** 2007: Boğaziçi Üniversitesi TUYGAR Merkezi
- Kozak, N., Kozak, Akoğlan, M. ve Kozak, M.,** 2006: Genel Turizm, 6. Basım Detay Yayıncılık, Ankara
- Kültür ve Turizm Bakanlığı,** 2007: Türkiye Turizm Stratejisi 2023, Ankara
- Liu, Z.,** 2003: Sustainable Tourism Development: A Critique, Journal of Sustainable Tourism, Vol.11, No.6, s. 459-473
- Mason, P.,** 2003: Tourism Impacts, Planning and Management, Elsevier, Oxford
- McIntyre, G. ve diğerleri,** 1993: Principles for Sustainable Tourism s.40. cited in: Sustainable Tourism Development: Guide for Local Planners, World Tourism Organization, Madrid
- McKercher, B.,** 2003: Sustainable Tourism Development Guiding Principles for Planning and Management, Bishkek
- Olalı, H.,** 1990: Turizm Politikası ve Planlaması, İşletme Fakültesi Yayını, Yön Ajans, İstanbul

- Özgüç, N.**, 2003: Turizm Coğrafyası, Çantay Kitabevi, 4. Basım, İstanbul
- Pearce, D.**, 1991: Tourist Development, John Wiley & Sons, Hong Kong
- Pill, C.**, 1995: An Overview of Sustainable Development Planning, Dünya Şehircilik Günü Kolokiyumu Bildirileri, 7-8-9 Kasım, Alanya
- Smith, M. K.**, 2003: Issues in Cultural Tourism Studies, Routledge, New York
- Srinivas, H.**, 2002: Sustainable Tourism, Responsible Tourism in Destinations, <http://www.gdrc.org/uem/eco-tour/cape-town-delcaration.html>
- Sustainable Tourism Management Planning in Biosphere Reserves**, 2007: A Methodology Guide
http://www.oete.de/dokumente/06_sustainable_tourism_management_planning_2007.pdf, alındığı tarih 25.11.2010
- Timothy, D. J. and Boyd, S.**, 2003: Heritage tourism, Pearson Education, New York
- Wilkinson, P. F.**, 1997: Tourism Policy and Planning: Case Studies from the Commonwealth Caribbean, Cognizant Communication Cooperation, New York
- World Tourism Organization**, 1996: Agenda 21 for the Travel and Tourism Industry: <http://www.worldtourism.org/sustainable/doc/a21-def.pdf>
- World Tourism Organization**, 1994: National and Regional Tourism Planning: Methodologies and Case Studies, Thomson-Learning, London
- World Tourism Organization**, 2004: Sustainable development of Tourism Conceptual Definition:
<http://www.world-tourism.org/sustainable/top/concepts.htm>
- Yorulmaz, A.**, 2008: Ayvalık'ı Gezerken, Remzi Kitabevi, 9. Basım, İstanbul
- 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yasası**, <http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/628.html>, alındığı tarih 26.11.2010
- Url-1** <www.turkiyerehberi.net> alındığı tarih 19.11.2010
- Url-2** <<http://www.turkcebilgi.com/k%C4%B1br%C4%B1s/haritasi>> alındığı tarih 23.11.2010

- Url-3** <<http://www.abc.net.au/tv/paintingaustralia/stories/byron.htm>>
alındığı tarih 28.11.2010
- Url-4** <<http://www.brunswickheads.com.au/maps/regionalmap.html>>
alındığı tarih 10.12.2010
- Url-5** <<http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/24515.html>> alındığı tarih
07.12.2010
- Url-6** <<http://www.cennetadalar.com/tr/cunda-adasi/cunda-adasi-genel-bilgi.html>> alındığı tarih 20.11.2010
- Url-7** < www.arsyapiinsaat.com > alındığı tarih 17.12.2010

EKLER

EK A1: Cunda (Alibey) Adası Yöre Halkına Yöneltilen Anket Soruları

EK A.1 : CUNDA (ALİBEY) ADASI YERLİ HALK İLE ANKET ÇALIŞMASI

1.Cinsiyet

Kadın

Erkek

2.Yaş

18 – 35 yaş

35 – 50 yaş

50 yaş ve üzeri

3.Eğitim durumu

İlkokul

Ortaokul

Lise

Üniversite

Yok

4.Meslek

5.Ailenizin aylık toplam geliri

500 TL ve altı

501 – 999 TL

1.000 – 1.995 TL

2000 TL ve üzeri

Cevapsız

6.Mülkiyet durumu?

Ev sahibi

İşyeri sahibi

Kiracı

7.Evinizden / iş yerinizden memnun musunuz?

Evet – Neden?

Hayır – Neden?

Kararsız

8.Evinizi pansiyon haline dönüştürmeyi ister misiniz?

Evet – Neden?

Hayır – Neden?

Kararsız

9.Şu anda Ada’da hangi kesim gelir elde edebiliyor?

10.Ada’da turizm gelişiminden memnun musunuz?

Evet – Neden?

Hayır – Neden?

Kararsız

11.Ada’nın tanıtımı yeterince yapılıyor mu?

Evet – Neden?

Hayır – Neden?

Kararsız

12.Yemek kültürü iyi tanıtılıyor mu?

Evet – Neden?

Hayır – Neden?

Kararsız

13.Ada’nın sahip olduğu kültürel ve doğal değerlerden haberdar mısınız?

Evet

Hayır

Kararsız

14.Sizce kültürel ve doğal miras gerektiği gibi korunuyor mu?

Evet – Neden?

Hayır – Neden?

Kararsız

15.Kıyı şeridinin restoranlarla kaplı olmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

İyi – Neden?

Kötü – Neden?

Kararsız

16.Sizce Ada’da sorun olan unsurlar nelerdir?

Belediyenin sağladığı temizlik hizmetleri

Haşarat ile mücadele

Trafik sorunu

Altyapı olanakları

Gürültü kirliliği

EK A2: Cunda Adasına Gelen Yerli Turistlere Yöneltilen Anket Soruları

EK A.2 : CUNDA ADASI'NA GELEN TURİST İLE ANKET ÇALIŞMASI

1.Cinsiyet

Kadın

Erkek

2.Yaş

18 – 35 yaş

35 – 50 yaş

50 yaş ve üzeri

3.Eğitim durumu

İlkokul

Ortaokul

Lise

Üniversite

Yok

4.Meslek

5.Ailenizin aylık toplam geliri

500 TL ve altı

501 – 999 TL

1.000 – 1.995 TL

2000 TL ve üzeri

Cevapsız

6.Nereden geliyorsunuz?

7.Cunda’da tatil yapmaya nasıl karar verdiniz?

Seyahat AcentasıArkadaş
Akraba Tavsiyesi
TV Programları
Daha önceki seyahat deneyimi
Internet
Diğer

8.Neden Cunda’da tatil yapmayı tercih ettiniz?

Tarihi ve Kültürel Özellikler
Doğal Çevre Çekiciliği
Ucuz Tatil Olanakları
Eş, Dost, Akraba Ziyareti
Bölge Ulaşım Kolaylığı
Diğer

9.Nerede konaklamayı tercih ediyorsunuz?

PansiyonYazlık
Otel & MotelDiğer
Kamu Kampları
Gençlik Kampları
Kamping

10.Ne kadar süre için kalıyorsunuz?

Günübirlik	1 – 3 gün	4 – 6 gün
7 – 9 gün	10 – 15 gün	15 gün ve üzeri

11.Cunda’ya ne sıklıkta geliyorsunuz?

İlk kez
2. kez
2 kereden fazla

12.Hangi aylarda gelmeyi tercih ediyorsunuz?

Nisan	Temmuz	
Mayıs	Ağustos	
Haziran	Eylül	Diğer

13.Gelirken tercih ettiğiniz ulaşım aracı nedir?

14.Tatiliniz için ortalama ne kadar harcama yapıyorsunuz?

250 TL'den az
250 – 500 TL
501 – 999 TL
1.000 – 1.999 TL
2000 TL ve üzeri

15.Sizce kültürel ve doğal miras gerektiği gibi korunuyor mu?

Evet – Neden?
Hayır – Neden?
Kararsız

16.Ada'daki kıyı kullanımını nasıl değerlendirirsiniz?

İyi – Neden?
Kötü – Neden?
Kararsız

17.Sizce Ada'da sorun olan unsurlar nelerdir?

EK A3: Cunda Adası'nda Yer Alan Konaklama İşletmelerinin Listesi

Çizelge A.3 : Cunda Adası’nda yer alan konaklama işletmelerinin isimleri, oda ve yatak kapasiteleri (Ayvalık Turizm Danışma Bürosu, 2010).

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI İŞLETME BELGELİ TESİSLER		
TESİS ADI	ODA SAYISI	YATAK KAPASİTESİ
Haliç Park Otel	167	400
Cunda Hotel	44	92
Ortuç Hotel	22	55
Taş Konak	16	32
Cundahan Konuk Evi	10	22
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI YATIRIM BELGELİ TESİS		
TESİS ADI	ODA SAYISI	YATAK KAPASİTESİ
Cunda Kıvrak Otel	20	40
BELEDİYE BELGELİ MOTELLER		
TESİS ADI	ODA SAYISI	YATAK KAPASİTESİ
Günay Motel-Restaurant	6	13
Club Cunda Artur Motel	9	24
İlker Motel	6	14
Sayılgan Motel	16	36
BELEDİYE BELGELİ OTELLER		
TESİS ADI	ODA SAYISI	YATAK KAPASİTESİ
Sobe Otel	7	14
Harakop Butik Otel	18	36
Otel Lale	9	18
Cunda Marina Hotel	16	24
Deniz Yıldızı Butik Otel	5	10
Balıkçı Butik Otel	11	30
Ezer Otel	15	40
Sim Butik Otel	8	16
Cunda Panorama Otel	30	60
Selina Otel	18	45
Cunda Erol Butik Otel	10	22
Sural Hotel	12	24
Saray Otel	10	26
Deniz Otel	18	48
Nesos Butik Otel	12	24
Güzel Yalı Butik Otel	5	13
Kapya Otel	16	32
Moshinos Otel	8	16
Basel Hotel	30	65
Hotel Alya	16	38
Moshos Otel	7	14

Çizelge A.3 : Cunda Adası'nda yer alan konaklama işletmelerinin isimleri, oda ve yatak kapasiteleri (Ayvalık Turizm Danışma Bürosu, 2010).

APART OTELLER		
TESİS ADI	ODA SAYISI	YATAK KAPASİTESİ
Uzun Apart Otel	12	50
Beyaz Balina	6	35
Cunda Su Kayak Cenneti	11	33
PANSİYONLAR		
TESİS ADI	ODA SAYISI	YATAK KAPASİTESİ
Tutku Pansiyon	5	11
Atün Pansiyon	10	20
Kuleli Konak	6	14
Özgür Pansiyon	4	8
Ay Işığı Butik Pansiyon	5	10
Aşıyan Pansiyon	7	20
Mercanan Pansiyon	3	9
Altay Butik Pansiyon	8	20
Zehra Teyze Evi	7	15
Kritikos Pansiyon	5	12
Nevizade Butik Pansiyon	4	7
Deniz Yıldızı Pansiyon	5	12

EK A4: Cunda Adası'nda Yer Alan Yiyecek-içecek İşletmelerinin Listesi

Çizelge A.4 : Cunda Adası'nda yer alan yiyecek-içecek işletmeleri isimleri ve sahipleri (Ayyalık Turizm Danışma Bürosu, 2010).

CUNDA (ALİBEY) ADASI RESTAURANTLARI		
NO:	İŞLETME ADI	İŞLETME SAHİBİ
1	Saki Kaptan Restaurant	Hüsnü Dizler
2	Dalyan Restaurant	Funda Ertem
3	Öztürk Çaybahçesi	Mustafa Öztürk
4	Balıkesir Cafe	Taner Günaydın
5	Evren Kahve	Adem Kaçar
6	Balıkçı Bahtiyar	Ahmet Karar
7	Artur Restaurant	Yaşar Murat Artur
8	Taş Kahve	Ali Saydemir
9	Izgara	Erhan Paksoy
10	Deniz Restaurant	Süleyman Serper
11	Nesos Restaurant	Murat Ekinoğlu
12	Bay Nihat Restaurant	Ahmet Ninat Bekit
13	Günay Restaurant	Nuran Pehlivan
14	Star Restaurant	Ahmet Kaçar
15	Ada Restaurant	Hüseyin Ezer
16	Lyra Restaurant	Gülşah Gülören
17	Pizza Uno	Yusuf Somay
18	Adabey Restaurant	Ahmet Yangın
19	Paşam Restaurant	Erdal Güneş
20	Ayna Restaurant - Cafe	Nihal Güven

EK A5: Ayvalık'ta Yer Alan Seyahat Acentalarının Listesi

Çizelge A.5 : Ayvalık'ta bulunan seyahat acentaları (Ayvalık Turizm Danışma Bürosu, 2010).

TURİZM SEYAHAT ACENTALARI			
NO:	ACENTA ADI	ADRESİ	SINIFI
1	Keep Tur Seyahat Acentesi	Talatpaşa Caddesi No:51	A.
2	Olive Seyahat Acentası	Atatürk Cad. İlk Kurşun Mah. Bilurcu Otel	A.
3	Jale Turizm Seyahat Acentası	Yeni Gümrük Caddesi Güzide Apt. Zemin Kat No:2	A.
4	Sezek Turizm Seyahat Acentası Setur Avis	Talatpaşa Caddesi No:67/B	A.
5	Hanzade Turizm Seyahat Acentası	Vehbibey Mah. Atatürk Cad. Kocakundakçı Pasajı No:23/7	A.
6	Duke Tour	Atatürk Cad. Kocakundakçı Pasajı No:26	AG.
7	Meis Turizm Seyahat Acentası	Fevzi Paşa Mah. Cumhuriyet Cad. 2. Sokak 1.Ara No:5/C	AG.
8	Patricia Turizm Seyahat Acentası	Sakarya Mah. Edremit Cad. No:150	B
9	Vizz Tour		
10	Ayvada Turizm Seyahat Acentası	Kahramanlar Mah.Yücesoy Ap. Sarımsaklı Ayvalık	A
11	Sarımsaklı Tur Seyahat Acentası	Kahramanlar Mah. Hürriyet Cad. No:4 Sarımsaklı-Ayvalık	A

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad: Ece KAYA

Doğum Yeri ve Tarihi: 31.12.1981

Lisans Üniversitesi: Anadolu Üniversitesi Turizm ve Otel İşletmeciliği

Yayın Listesi:

- Arıkan, İ. ve **Kaya, E.**, 2009: The Bomonti Beer Factory: An Example of the Industrial Heritage Transformation Process, *Cities as Creative Spaces for Cultural Tourism*, Bogaziçi University, November 19-21, 2009, Istanbul, Turkey
- **Kaya, E.**, 2010: Relationship Between Cultural Heritage and Tourism: Case of Mardin, *World Heritage and Tourism: Managing for the Global and the Local*, June 3-4, 2010, Quebec City, Canada
- Arıkan İ. ve **Kaya E.**, 2009: Türkiye’de Kış Turizmi ve Bölge Ekonomisine Etkileri, *10. Ulusal Turizm Kongresi, Mersin Üniversitesi Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü*, Ekim 21-24, 2009, Mersin Türkiye
- Arıkan İ. ve **Kaya E.**, 2007: Kültürel Miras Örneği Olarak “Yörük Köyü” nün Turizme Kazandırılmasına Yönelik Bir Çalışma, *3. Ulusal Turizm Sempozyumu, Süleyman Demirel Üniversitesi Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü*, Ekim 17-19, 2008, Isparta, Türkiye